

En nudge for å hjelpe unge videre i livet

Små dytt for å endre handlinger, vaner og holdninger

Anne-Linn Tystad & Andrea S. Kvamsdal

Veileder: Professor Kjetil Bjorvatn

Masteroppgave i Økonomi og Administrasjon

Hovedprofil: Økonomisk styring og Strategi og Ledelse

NORGES HANDELSHØYSKOLE

Dette selvstendige arbeidet er gjennomført som ledd i masterstudiet i økonomi- og administrasjon ved Norges Handelshøyskole og godkjent som sådan. Godkjenningen innebærer ikke at Høyskolen eller sensorer inntår for de metoder som er anvendt, resultater som er fremkommet eller konklusjoner som er trukket i arbeidet.

Forord

Denne masterutredningen er skrevet som avsluttende del av vår mastergrad i økonomi og administrasjon ved Norges Handelshøyskole, innenfor hovedprofilene økonomisk styring og strategi og ledelse. Utredningen er en del av prosjektet «Planlegging og påminnelser: Små dytt for å hjelpe unge videre i livet» som blir utført av Samfunns- og næringslivsforskning (SNF) ved NHH i samarbeid med NAV.

Utredningen tar sikte på å undersøke om *nudge* i form av plan og påminnelser kan få unge NAV-brukere raskere ut i arbeid. Eksperimentet utføres for å oppnå større innsikt i hvordan man kan påvirke menneskers handlinger, vaner og holdninger. Vi håper utredningen vår kan være et verdifullt supplement til det pågående forskningsprosjektet, samtidig som den kan gi NAV økt innsikt på området. Arbeidet med utredningen har vært spennende og utfordrende, og samtidig svært lærerikt. Vi har hatt et godt samarbeid og et hyggelig semester hvor vi har opplevd å utfylle hverandre godt.

Først vil vi takke NAV for godt samarbeid, både når det gjelder innsamling av datamaterialet og informasjon forøvrig. Våre respondenter fortjener også en stor takk for deres deltakelse i eksperimentet. Uten deres bidrag kunne ikke denne utredningen blitt gjennomført.

En stor takk rettes også til vår dyktige veileder, Kjetil Bjorvatn, for et hyggelig samarbeid gjennom våren. Kjetil har gitt oss god oppfølging, raske og konstruktive tilbakemeldinger, og vist stort engasjement for utredningen. Samtidig vil vi takke Førsteamanuensis Mathias Ekström for god hjelp underveis i prosessen.

Norges Handelshøyskole

Bergen, 20. juni 2018

Anne Linn Tystad

Andrea S. Kvamsdal

Sammendrag

Formålet med denne utredningen har vært å undersøke om *nudge* i form av plan og påminnelser kan få unge raskere ut i arbeid. Utredningen er skrevet som del av forskningsprosjektet «Planlegging og påminnelser: Små dytt for å hjelpe unge videre i livet», som er et samarbeid mellom Samfunns- og næringslivsforskning (SNF) ved NHH og NAV. Bakgrunnen for prosjektet er å finne mulige løsninger for å redusere den høye ungdomsledigheten i Norge, og forsøke å hjelpe unge inn på arbeidsmarkedet ved bruk av *nudge*. Vi undersøker *nudgenes* effekt på tre dimensjoner; handlinger, vaner og holdninger, der tanken er at en bedring langs alle dimensjonene vil føre unge raskere ut i arbeid.

Utredningen er organisert som et randomisert felteksperiment, hvor effekten av to *nudger* ble testet. Behandlingsgruppe 1 ble utsatt for *nudge* i form av plan, som innebar å utarbeide mål for døgnrytme, fysisk aktivitet og bruk av rusmidler. Behandlingsgruppe 2 utarbeidet samme plan, og mottok i tillegg *nudge* i form av ukentlige SMS-påminnelser om sine satte mål. Utvalget bestod av 742 respondenter i aldersgruppen 16-30 år som var registrert som helt ledige hos NAV Hordaland. Vi fulgte respondentene i en fem ukers periode, og undersøkte derfor effekter i et korttidsperspektiv.

Hovedfunnene av utredningens empiriske analyse viser at *nudge* i form av plan og påminnelse har en signifikant effekt på NAV-brukernes arbeidssituasjon. Effekten er sterkest på gruppene med utenlandsk bakgrunn, deltakerne med kun grunnskoleutdannelse og menn. Videre ser effekten på handlinger ut til å være sterkest når planen blir fulgt opp av påminnelser. For dimensjonene vaner og holdninger finner vi at behandlingene ikke har hatt signifikante effekter. Likevel indikerer våre funn at *nudge* i form av plan og påminnelse kan bidra til å hjelpe noen videre i livet.

Innholdsfortegnelse

Forord	II
Sammendrag	III
1. Innledning	1
1.1 Bakgrunn	1
1.2 Prosjektbeskrivelse	2
1.3 Utredningens struktur	3
2. Litteraturoversikt	4
2.1 Atferdsøkonomi	4
2.2 System 1 og system 2	5
2.3 Status quo skjevhet	6
2.4 Nudge	8
2.5 Selvregulering og implementeringsintensjoner	10
2.6 Tidligere forskning	11
2.6.1 <i>Nudge</i>	11
2.6.2 <i>Tiltak for å få mennesker i arbeid</i>	12
3. Arbeids- og velferdsforvaltningen	13
3.1 Arbeidsledighet i Norge	14
3.2 Saksgang	15
3.2.1 <i>Digital aktivitetsplan</i>	17
3.2.2 <i>Rettigheter og plikter</i>	17
4. Metode	17
4.1 Forskningstilnærming	18
4.2 Forskningsdesign	18
4.3 Forskningsmetode	18
4.4 Populasjon og utvalg	19
4.5 Utforming av eksperiment	19
4.6 Tidslinje for prosjektet	20
4.7 Spørreundersøkelser	22
4.7.1 <i>Utforming av spørreundersøkelse 1 og 2</i>	22
4.7.2 <i>Utfordringer med gjennomføring av spørreundersøkelse 1 og 2</i>	23

4.7.3	Telefonintervju	24
4.8	Nudge i form av SMS-påminnelser	25
4.9	Behandling av data	25
4.9.1	<i>Hypotesetesting</i>	25
4.9.2	<i>Regresjonsanalyse</i>	26
4.9.3	<i>Interaksjonseffekter</i>	27
4.9.4	<i>Korrelasjon</i>	27
4.9.5	<i>Heteroskedastisitet</i>	28
4.9.6	<i>Variansanalyse</i>	28
4.10	Evaluering av metode	28
4.10.1	<i>Reliabilitet</i>	29
4.10.2	<i>Validitet</i>	30
5.	Etiske hensyn	32
6.	Deskriptiv statistikk	33
6.1	Presentasjon av respondentens bakgrunn	34
6.2	Presentasjon av respondentenes svar på holdnings- og tilfredshetsspørsmål	40
6.3	Presentasjon av vaner og mål	41
6.4	Forskjeller basert på kjønn, fødested og utdanning	44
6.6	Frafallsanalyse	47
7.	Hovedresultater fra eksperiment	48
7.1	Hypotese 1: Nudgene har positiv effekt på handlinger	49
7.2	Hypotese 2: Nudgene har positiv effekt på vaner	55
7.3	Hypotese 3: Nudgene har positiv effekt på holdninger	56
7.4	Presentasjon av telefonintervju	60
8.	Diskusjon	61
8.1	H1: Handlinger	61
8.2	Vaner	62
8.3	Holdninger	63
9.	Konklusjon	64
10.	Referanseliste	66
11.	Appendiks	72

Tabeller

Tabell 1: Tidslinje for prosjektet	21
Tabell 2: Oversikt over antall respondenter i de ulike innsamlingsmetodene	33
Tabell 3: Forskjeller basert på kjønn, etnisitet og utdanningsnivå	44
Tabell 4: Balanse i holdninger, vaner og mål mellom eksperimentgruppene	46
Tabell 5: Frafallsanalyse	47
Tabell 6: Nudgenes effekt på arbeidssituasjon	50
Tabell 7: Nudgenes effekt på arbeidsrettede handlinger	53
Tabell 8: Nudgenes effekt på vaner	55
Tabell 9: Nudgenes effekt på holdninger	57
Tabell 10: Nudgenes effekt på tilfredshet	58

Figurer

Figur 1: Registrerte arbeidsledige de siste ti årene (SSB, 2018b)	14
Figur 2: Kjønn	34
Figur 3: Alder	34
Figur 4: Barn	35
Figur 5: Etnisitet	36
Figur 6: Høyeste utdanningsnivå	37
Figur 7: Etnisitet foreldre	38
Figur 8: Utdanningsnivå foreldre	39
Figur 9: Holdnings- og tilfredshetsspørsmål	40
Figur 10: Døgnrytme, vaner og mål	41
Figur 11: Fysisk aktivitet, vaner og mål	42
Figur 12: Bruk av rusmidler, vaner og mål	43
Figur 13: Antall lønnede arbeidstimer for hele utvalget	49
Figur 14: Antall sendte jobbsøknader for utvalget	52
Figur 15: Presentasjon av telefonintervju	60

1. Innledning

1.1 Bakgrunn

En fersk OECD rapport viser at nærmere én av ti norske ungdommer i alderen 15-29 år var verken i arbeid, utdanning eller opplæring i 2016. Over to tredjedeler av denne gruppen var inaktive, som vil si at de ikke aktivt søker jobb. Dette er en stor andel sammenlignet med resten av OECD-landene hvor bare halvparten av unge arbeidsledige er inaktive (OECD, 2018). Fra 2016 og frem til i dag har riktignok arbeidsledigheten blant unge i Norge sunket, men trenden har totalt sett ikke vært positiv de siste ti årene. Ungdomsledigheten i 2016 var to prosentpoeng høyere enn i 2008 (Stranden, 2018). Selv om Norge har en lavere arbeidsledighet enn gjennomsnittet i OECD-landene, er vi ikke på høyde med de beste (OECD, 2018). Professor Katrine Vellesen Løken uttalte under NHOs årskonferanse at den høye arbeidsledigheten blant unge er en av de mest alvorlige utfordringene norsk arbeidsliv står overfor, og at trenden må stoppes dersom Norge skal opprettholde sysselsettingen på lang sikt (Jakobsen, 2018).

Unge har lenge vært en prioritert gruppe innen arbeidsmarkedspolitikken, og de senere årene har det blitt iverksatt en rekke tiltak for å hjelpe unge tilbake i arbeid og utdanning. En stor del av dette arbeidet kanaliseres gjennom oppfølging og tiltak som forvaltes av NAV. Unge som faller utenfor arbeidslivet står i en sårbar posisjon. De har gjerne lite eller ingen relevant arbeidserfaring, og møter derfor større utfordringer med å komme seg i arbeid (Horgen, 2017). Lange perioder utenfor arbeidslivet kan ende med uføretrygd og varig ekskludering, og utfordringene knyttet til inkludering av unge som faller utenfor blir større dess lenger de går ledige. Det er derfor viktig å fange opp de som faller utenfor utdanning og arbeidsliv tidlig, for å sørge for deres økonomiske fremtid (Stranden, 2018). Videre er talentfulle og innovative unge mennesker den viktigste kapitalen vi har i Norge, og den sikreste garantien for å videreføre velferdsstaten (Buarv & Varteressian, 2018). Det kan derfor bli et stort samfunnsproblem dersom Norge ikke klarer å redusere den høye arbeidsledigheten. Professor Torberg Falck ved NTNU forklarer at den største kostnaden ved høy arbeidsledighet er verdiskapningen som uteblir. Han anslår at arbeidsledigheten koster Norge hele 35 milliarder kroner årlig (NTB, 2016), og det er av den grunn viktig å iverksette bedre tiltak for å få unge ut i arbeidsmarkedet.

Unge som henvender seg til NAV er en sammensatt gruppe med ulik bakgrunn, kompetanse og helse. Mange er i stand til å skaffe seg arbeid på egenhånd, og trenger lite hjelp fra NAV, mens

andre har større problemer og behov for mer omfattende oppfølging. Utfordringer disse NAV-brukerne har kan blant annet være psykiske lidelser, rusproblemer, språkvansker og innvandrerbakgrunn (Strand, Bråthen & Grønningsæter, 2015). Stadige utfordringer med å bli inkludert i arbeidslivet gjør at mange mister motivasjon og selvtillit, og konsekvenser kan være at de velger å isolere seg, snu døgnnet og leve alternative liv på internett (Maximova-Mentzoni & Frøyland, 2016). I disse tilfellene kreves det som regel mer oppfølging for å komme seg videre i livet, og det er et behov for endring i handlinger, vaner og holdninger.

1.2 Prosjektbeskrivelse

I 2017 ble Samfunns- og næringslivsforskning (SNF) ved NHH tildelt forskningsmidler fra NAV til prosjektet «Planlegging og påminnelser: små dytt for å hjelpe unge videre i livet» (NAV, 2017a). Prosjektet er ledet av Professor Kjetil Bjorvatn (NHH), med Førsteamanuensis Mathias Ekström (NHH) og Forsker Armando Pires (SNF) i forskergruppen. Prosjektet ble påbegynt i 2017 og skal etter planen avsluttes i 2019. Hensikten er å evaluere hvorvidt en «livsplan» som følges opp gjennom SMS-påminnelser kan få unge raskere ut i arbeid. Planen og påminnelsene er små dytt, på engelsk *nudges*, som skal hjelpe individer å ta bedre valg. Tiltakene har bakgrunn i atferdsøkonomisk teori, og tar utgangspunkt i at individer blir påvirket av skjelheter og er tilbøyelige til å ta irrasjonelle valg (Thaler & Sunstein, 2008).

Prosjektet er organisert som et randomisert felteksperiment, bestående av to behandlingsgrupper og en kontrollgruppe. Behandlingsgruppene utarbeider en «livsplan» som er en utvidelse av den allerede eksisterende aktivitetsplanen til NAV, en plan over hvordan de selv ønsker å leve livene sine. I tillegg til aktiviteter som peker mot arbeid og utdanning, inkluderer «livsplanen» mål om døgnrytme, fysisk aktivitet og bruk av rusmidler. For behandlingsgruppe 2 blir «livsplanen» supplert med ukentlige SMS-påminnelser. Formålet er å undersøke om det foreligger kausale sammenhenger mellom *nudgene* og tiden det tar for unge NAV-brukere å komme ut i arbeidslivet. Med denne bakgrunnen er prosjektets overordnede problemstilling: *Hvordan påvirker nudge tiden det tar unge NAV-brukere å komme i arbeid?*

Utredningen følger prosjektets første fase, og undersøker kortsiktige effekter. Kortsiktige effekter er hvordan deltakernes handlinger, vaner og holdninger har endret seg i undersøkelsesperioden. Handlinger omfatter arbeidssituasjon og arbeidsrettede aktiviteter, og vaner måles i form av døgnrytme, fysisk aktivitet og bruk av rusmidler. Holdninger omhandler holdninger og

personlighetstrekk ved deltakerne, samt deltakernes tilfredshet. Vi evaluerer effekten av *nudgene* på de tre dimensjonene, og har utarbeidet følgende problemstilling for vår utredning: *Hvordan påvirker nudge unge NAV-brukeres handlinger, vaner og holdninger?*

For å svare på problemstillingen har vi også utarbeidet en hypotese som skal testes empirisk:

Nudgene har positiv effekt på handlinger (H1), vaner (H2) og holdninger (H3), og plan og påminnelse nudgen har en sterkere effekt enn plan nudgen alene på disse dimensjonene.

Da vi startet arbeidet med vår masteroppgave ved begynnelsen av vårsemesteret 2018 ble vi enige med veileder Kjetil Bjorvatn om å skrive vår utredning som del av deres prosjekt. På dette tidspunktet var utformingen allerede i gang, og det var gjennomført to møter med NAV for å tilrettelegge studien. I tillegg var spørreundersøkelse 1 under utarbeidelse. De innsamlede dataene vi har benyttet i utredningen fikk vi tilsendt fra forskergruppen. Vi har også hatt egne samtaler med representant fra NAV Hordaland for å innhente supplerende informasjon om saksgangen til en ung NAV-bruker. Spørreundersøkelse 1 ble sendt ut 23. april til 2 848 unge NAV-brukere i Hordaland. Videre ble SMS-påminnelser formulert, og deretter sendt ut hver mandag i fire uker. Vi utformet i samarbeid med forskergruppen spørreundersøkelse nummer to, som ble sendt ut 28.mai og avsluttet 3.juni.

Vårt bidrag har vært å innhente bakgrunnsinformasjon gjennom samtaler med NAV-veileder. Vi har også vært med på utarbeidelse av spørreundersøkelsene, samt implementering i form av å ringe respondenter for å øke svarprosenten og følge opp uklarheter i datamaterialet. Videre gjennomførte vi telefonintervju med respondenter i behandlingsgruppe 2, og til sist har vi bidratt til å systematisere og analysere dataene. Bakgrunnsinformasjonen som samles inn og systematiseres kan bidra til å gi en bedre forståelse av de endelige resultatene. Det er interessant å se om studien kan påvise fremgang allerede etter fire uker med påvirkning, og om våre funn kan gi en indikasjon på prosjektets videre resultater.

1.3 Utredningens struktur

I denne oppgaven presenteres først relevant teori og litteratur. Hensikten er å beskrive utgangspunktet for studien og gi innsikt i allerede eksisterende forskning på *nudge*, med spesielt fokus på *nudger* i form av planer og påminnelser. Deretter beskrives NAV og prosessen fra en

person melder seg som arbeidsledig til han eller hun er ute av NAV-systemet. Videre gis en oversikt over metodisk tilnærming, evaluering av studien og drøfting av etiske hensyn. Deretter presenteres og analyseres våre funn fra den kvantitative undersøkelsen, hvor studiens problemstilling besvares.

2. Litteraturoversikt

2.1 Atferdsøkonomi

Tradisjonell økonomisk teori baserer seg på forutsetninger om hvordan mennesker oppfører seg i det økonomiske liv, og man går vanligvis ikke inn på hvorvidt de bestemte forutsetningene stemmer. I sin mest rendyrkede form baserer teorien seg på to hovedantakelser. Den første antagelsen er at mennesket er fullt rasjonelt, og antas å ha oversikt over all tilgjengelig informasjon til enhver tid. Mennesket har med andre ord ubegrenset kapasitet til å finne frem til hvilket resultat som er best. Den andre antagelsen handler om at mennesket opptrer ut fra egeninteresse. Med dette menes at mennesket er et egoistisk vesen som kun er opptatt av å gjøre det som er best for en selv (Ringstad, 2013). Dette mennesket kaller man *homo economicus*, eller det økonomiske mennesket (Cappellen & Tungodden, 2012). Atferdsøkonomi skiller seg fra tradisjonell økonomisk teori ved at den inkluderer psykologiske faktorer for å determinere menneskers beslutninger. Atferdsøkonomi modifiserer antakelsene om full rasjonalitet og utelukkende egeninteresse, og antar begrenset rasjonalitet og flere motiver enn snever egeninteresse (Ekström, 2015).

Atferdsøkonomi har etablert seg som en egen underdisiplin i økonomifeltet. Årsakene til gjennomslaget i nyere tid henger sammen med økonomiske eksperimenter og empiriske analyser hvor man har kartlagt menneskers faktiske økonomiske atferd. Eksperimenter og empiriske analyser viser at tradisjonell økonomisk teori ikke alltid er i stand til å forklare menneskers atferd, og forutsetningene tradisjonell økonomisk teori bygger på er i noen tilfeller direkte villedende. Dette underbygger at vi trenger flere faktorer for å forklare menneskers beslutninger, og legger grunnlaget for atferdsøkonomisk teori. Atferdsøkonomisk teori tar på bred basis opp atferden til mennesket og søker verifisert empiri. Av denne grunn består atferdsøkonomi av en rekke heterogene elementer mens tradisjonell økonomisk teori fremstår som en homogen teoribygging (Ringstad, 2013). For å forklare avvikene man ser i tradisjonell økonomisk teori, ser atferdsøkonomien på sosiale preferanser og årsaker til at mennesker ikke

oppfører seg rasjonelt. Kognitiv psykologi deler menneskers tankevirksomhet i to deler. En del er resonnerende og reflekterende, og det er denne delen homo economicus består av. Den andre delen er rask og intuitiv. Det faktiske mennesket benytter begge typer tankevirksomhet, og dette forklarer hvorfor mennesker tar beslutninger som ikke er rasjonelle (Ringstad, 2013).

Kahneman og Tversky's (1979) utvikling av prospektteorien var en milepæl innen atferdsøkonomien, og teorien peker på flere punkter som viser at tradisjonell økonomisk teori ikke holder. De forsket på menneskers beslutningstaking under usikkerhet, og fant at mennesker tar utgangspunkt i et referansepunkt og vurderer usikre utfall opp mot dette. I denne vurderingen legger mennesket mer vekt på mulige tap enn tilsvarende gevinster. Videre fant de at mennesker har problemer med å skille mellom små sannsynligheter. Eksempelvis har mennesker vanskelig for å forstå at 0.2 er ti ganger større enn 0.02, og dermed overveker man små sannsynligheter (Cappellen & Tungodden, 2012). Dette avviker fra de tradisjonelle økonomiske teoriene, som bygger på at homo economicus alltid vil velge det rasjonelle alternativet som gir høyest forventet verdi.

2.2 System 1 og system 2

Nobelprisvinner Daniel Kahneman gjorde et viktig bidrag for å forstå menneskelig atferd. I følge Kahneman (2012) har mennesker to kognitive systemer i hjernen, System 1 og System 2. System 1 karakteriseres som automatisk og ubevisst, mens System 2 er reflekterende og rasjonelt. Begge systemene er i vedvarende aktivitet når vi er våkne, men System 2 ligger i hvilemodus store deler av tiden.

System 1 er grunnlaget for raske og impulsive handlinger og driver det meste av hverdagen. Systemet virker hurtig og krever lite anstrengelser ettersom det styres av assosiasjoner og impulser. Automatiske aktiviteter hvor man benytter System 1 kan blant annet være å løse et enkelt regnestykke, kjøre på en øde landevei og lese ord på store plakater. Enkelte handlinger kan også kategoriseres som ufrivillige, eksempelvis kan man ikke la være å tenke på Paris når hovedstaden i Frankrike nevnes. Ettersom System 1 fungerer automatisk og tar mentale snarveier kan det ofte oppstå skjevheter og systematiske feil når vi tenker intuitivt (Kahneman, 2012).

System 2 er mer langsomt og analytisk, det krever involvering og logisk og rasjonell tankegang. Systemet kommer med konkrete svar på problemer og lar seg ikke lett manipulere. Dersom man skal ta et større valg, for eksempel hvor man skal bosette seg eller hvilken bil en skal kjøpe, bruker man System 2. Dette er beslutninger som krever større grad av refleksjon og informasjonsgrunnlag. I slike situasjoner må man konsentrere seg, og vil klare seg langt dårligere om oppmerksomheten ikke er rettet der den burde (Kahneman, 2012).

Kahneman (2012) hevder at man identifiserer seg med det bevisste resonnerende selvet, som tar viktige valg og bestemmer hva man skal tenke og gjøre, men i virkeligheten er det System 1 som tar de fleste beslutningene. Systemet genererer kontinuerlig forslag i form av inntrykk, følelser, intuisjoner og intensjoner til System 2. System 2 overtar som regel forslagene og gjør ingen eller få modifikasjoner. Generelt tror man på egne inntrykk og handler etter egne ønsker, og dette fungerer vanligvis bra. Når System 1 støter på utfordringer tar System 2 over for å gi en mer detaljert og spesifikk bearbeiding som kan løse det aktuelle problemet. Eksempelvis vil du automatisk vite svaret på $2+2$, men for regnestykket 17×24 må oppmerksomheten skjerpes og System 2 kobles inn (Kahneman, 2012).

2.3 *Status quo* skjevhet

Uttrykket *status quo* er latinsk og betyr nåværende tilstand. *Status quo* skjevhet forklarer hvorfor man fortsetter pågående handlingsplan i stedet for å bytte til en ny, og potensielt bedre handlingsplan. Samuelson & Zeckhauser (1988) beskriver *status quo* som menneskets mulighet til å velge å gjøre ingenting, altså opprettholde sin nåværende eller tidligere beslutning. Når mennesker står overfor valg viser det seg at de oftere holder seg til *status quo* enn den rasjonelle modellen forutsetter. Til tross for et ønske om å veie alternativer upartisk vil en beslutningstaker i den virkelige verden ofte ha en forpliktelse til, eller psykologisk investering i, *status quo* alternativet. I dagliglivet har mennesker en tendens til å ikke se at det foreligger valgmuligheter, og det første steget er rett og slett å gjenkjenne at de har et valg. Dersom valget ikke blir gjenkjent er sannsynligheten større for at *status quo* blir opprettholdt (Samuelson & Zeckhauser, 1988). Bjorvatn, Ekström & Pires (2017) har basert på innsikter fra atferdsøkonomien funnet fristelser, tapsaversjon, uoppmerksomhet og konformitet som mulige årsaker til *status quo* skjevheter. I denne utredningen ser vi på fristelser og uoppmerksomhet som relevant, og vil videre redegjøre for disse.

Fristelser

De fleste mennesker er klar over at fristelser finnes, og man tar ofte forholdsregler for å overkomme disse fristelsene. Et klassisk eksempel er Ulysses som bandt seg til masten for å ikke la seg friste av Sirenenes sang. Ulysses løste dermed problemet, men for de fleste mennesker oppstår problemer med selvkontroll fordi man undervurderer effekten av fristelse. Problemer med selvkontroll kan illustreres ved å tenke på et menneske som har to selver, en *Planner* og en *Doer*. *The Planner* prøver å promotere for langsiktig velferd og tar hensyn til både nåtid og fremtid, mens *The Doer* blir påvirket av fristelser og tar kun hensyn til nåtid (Thaler & Sunstein, 2008). Man kan si at *The Doer* har en tendens til å trekke oss i retning av kortsiktig måloppnåelse selv om langsiktig måloppnåelse ofte er mer fornuftig (Grindheim, 2012). Nettopp av denne grunn har mennesker en tendens til å utsette handlinger som burde gjøres i dag, dersom det fører med seg umiddelbare kostnader, men langsiktige gevinster. Da foretrekkes handlinger som gir umiddelbar gevinst (O'Donoghue & Rabin, 1999), som kan forklares ved at mennesker er preget av nåtidsskjevhet. Nåtidsskjevhet handler om at personer legger mer vekt på nåtid enn fremtiden. Professor Karine Nyborg beskriver at en nåtidsskjev person «vil ha en tendens til å forandre planene etter hvert som tiden går, og opplever problemer med selvkontroll og indre konflikter» (Grindheim, 2012). Et velkjent fenomen er at mennesker ønsker en forandring til det bedre. De lager ofte langsiktige planer om å trene mer, spise sunnere, slutte å snuse eller lignende men når de skal sette i gang med planen utsettes den og atferden forblir uendret. Eksempelvis vil fristelsen etter nikotin overstige den langsiktige gevinsten av bedre helse for mennesker som ønsker å slutte å snuse.

Det finnes mange kortsiktige fristelser for unge NAV-brukere som kan være vanskelige å motstå. Ved å ha forpliktelser og planlegge hverdagen kan det være lettere å unngå «uheldige» fristelser. For unge personer som er arbeidsledige kan den kortsiktige fristelsen handle om muligheten til å sove lenge og ha frihet. Er man arbeidsledig burde man imidlertid sette seg ned og skrive jobbsøknader fordi en jobb vil gi gevinst på lang sikt. I øyeblikket har man derimot mer lyst å se på tv, og velger derfor kortsiktig gevinst uten umiddelbare kostnader. Dette går på bekostning av en utdanning eller en jobb og man blir værende lengre i *status quo*.

Uoppmerksomhet

En annen faktor som fører til *status quo* skjevhet er uoppmerksomhet (Bjorvatn, Ekström & Pires, 2017). Flere studier viser at mennesker er uoppmerksomme når det gjelder enkelte typer tilleggskostnader, blant annet skatt og fraktkostnader (Chetty, Looney & Kroft, 2009). En studie

gjennomført av Chetty et al. (2009) avdekket at mennesker er uoppmerksomme overfor merverdiavgift på matvarer i USA. I dagens system legges merverdiavgiften på et produkt til i kassen når man betaler, og hylleprisene viser produktpris ekskludert mva. Studien analyserte om forbrukerne responderte annerledes dersom merverdiavgiften ble inkludert i de oppgitte prisene i butikkhyllene. Undersøkelsen avslørte at kjøpt mengde og totalforbruk for behandlingsgruppen falt med 8% i forhold til kontrollgruppen. Samtidig falt etterspørselen med omtrent samme prosent som prisøkningen på 7.35% når merverdiavgiften ble inkludert i hylleprisen. Dette viser at forbrukerne ikke optimaliserer med hensyn til skatt selv om de er godt informert om merverdiavgiften, og er med andre ord uoppmerksomme. Selv om de er klar over at man betaler merverdiavgift på matvarer medregner de ikke denne avgiften dersom den ikke blir inkludert i oppgitt hyllepris.

For mennesker i en jobbsøkerprosess er det viktig å holde seg oppdatert på aktuelle ledige stillinger og viktige søknadsfrister. Dersom man er registrert hos NAV er det også viktig å oppdatere seg på nyttige kurs for jobbsøking og hvilke rettigheter og plikter man har som NAV-bruker. Dette kan være en tidkrevende prosess og uoppmerksomhet kan føre til at man går glipp av viktig informasjon som kan være til hjelp for å komme raskere ut i arbeid.

2.4 Nudge

Richard Thaler og Cass Sunstein bruker begrepene Econs og Humans for å forklare hva en *nudge* er. Econs er her det samme som homo economicus, eller det økonomiske mennesket, mens Humans er det faktiske mennesket, homo sapiens. Ut fra dette defineres en *nudge* som enhver faktor som signifikant endrer atferden til Humans, som ville blitt ignorert av Econs. Videre defineres *nudge* som «Ethvert aspekt av valgarkitekturen som endrer folks atferd på en forutsigbar måte, uten å forby noen muligheter eller signifikant endre de økonomiske insentivene. Intervensjonen skal være enkelt og billig å unngå» (Thaler & Sunstein, 2008, s. 6, vår oversettelse). Definisjonen viser tydeligere skillet mellom Econs og Humans. Etter tradisjonell økonomisk teori vil ikke det økonomiske mennesket forandre atferd uten at de økonomiske insentivene endres. For Humans finnes det derimot andre faktorer som vil kunne endre deres atferd, uten endringer i de økonomiske insentivene (Thaler & Sunstein, 2008).

For å forklare hvordan *nudge* fungerer brukes begrepet valgarkitektur. I dette ligger det at man i alle situasjoner kan påvirke hvilke valg mennesker tar ved å utforme valgene på ulike måter.

Dette illustreres ved en undersøkelse gjort i kantiner på flere skoler i USA, hvor man plasserte de ulike matvarene i forskjellige rekkefølger og fant at matvarenes posisjon i kantinen påvirket hva elevene valgte å spise til lunsj. Denne innsikten kan brukes på forskjellige måter, og i forbindelse med *nudge* benytter man en filosofi som bygger på libertariansk paternalisme. I libertarisme ligger at man skal legge til rette for valgfrihet og gjøre det enkelt for mennesker å ta det valget de ønsker. Det er ingen valg som skal tvinges på noen, og man skal ikke forby alternativer. I det paternalistiske aspektet ligger det at man skal styre mennesker i retning av det valget som gir best utfall for mennesket selv, i teorien det valget mennesket burde ønske å ta (Thaler & Sunstein, 2008).

I studier som omhandler pensjonssparing og organdonasjon har *nudge* vist seg å ha positiv effekt. Et enkelt grep som å endre fra *opt-in* til *opt-out* har ført til flere gode valg i USA (Ditlev-Simonsen, 2017). En studie gjennomført i en bedrift i USA så på betydningen av standardvalg ved pensjonssparing. Ved å endre standardvalget fra å ikke spare til pensjon, til å spare 3% årlig, økte andelen pensjonssparere betydelig (Madrian & Shea, 2001). Det er i menneskets beste interesse å spare til pensjon, og dette viser hvordan nudging hjelper mennesker å ta valgene de egentlig ønsker. Videre viste en meningsmåling at 85% av USAs befolkning i utgangspunktet er positive til organdonasjon, imidlertid er kun 28% aktive organdonorer. En studie gjennomført av Johnson and Goldstein (2003) avdekket at aktive organdonorer doblet seg dersom aktiv organdonor ble satt som standardvalg.

Myndigheter og politikere har de siste årene fått øynene opp for *nudging*, og blant annet er Barack Obama og David Cameron store tilhengere. Barack Obama var så fascinert av *nudge* at han ansatte Sunstein, professoren bak den velkjente boken «Nudge: Improving Decision about Health, Wealth and Happiness» til å lede Office of Information and Regulatory Affairs i perioden 2009 til 2012 (Mont, Lehner & Heiskanen, 2014). I tillegg opprettet Barack Obama enheten, *White House's Social and Behavioral Science Team (SBST)*, som bruker innsikt fra atferdsøkonomi og psykologi til å forbedre regjeringens politikk for å bedre tjene det amerikanske folk (thewhitehouse, 2015).

I Norge har vi en egen organisasjon som initierer og promoterer forskning på *nudge*, kalt GreeNudge. De fokuserer spesielt på å påvirke kunder og gjester til å velge sunnere og mer bærekraftige alternativer (GreeNudge, 2017). Et eksperiment gjennomført av GreeNudge for hotellkjeden Nordic Choice viste at mengden matavfall ble redusert med 20% dersom

hotellkjeden reduserte størrelsen på tallerkenene de brukte ved matbuffetene (Kallbekken & Sælen, 2013). Danmark har også en uavhengig organisasjon som bistår myndighetene med forskning på *nudge*, iNudgeYou. En studie gjennomført av iNudgeYou fant at et enkelt tiltak som å male grønne fotavtrykk på bakken som viser vei til søppelspann reduserte gateforsøpling med hele 46% (Mont, Lehner & Heiskanen, 2014).

2.5 Selvregulering og implementeringsintensjoner

Oettingen og Gollwitzer (2015) beskriver selvregulering som menneskers evne til å håndtere motstand og konflikt, eksempelvis fristelser og andre hindringer som står i veien for å oppnå ønskede resultater. Selvreguleringsstrategier skal påvirke atferd i ønsket retning for å nå satte mål, heller enn å gjøre målet mer attraktivt. Forskning viser at verktøyene mental kontrastering og implementeringsintensjoner forbedrer selvreguleringsevnen. Med mental kontrastering menes at mennesker først ser for seg en ønsket fremtid og deretter reflekterer over den nåværende virkeligheten og hva som hindrer dem i å oppnå ønsket situasjon. Mental kontrastering hjelper mennesker å innse hva som står i veien for at ønsket fremtid realiseres, og hva som må endres ved dagens virkelighet for å overkomme hindringene (Oettingen, 2012).

Gollwitzer og Sheeran (2006) beskriver en implementeringsintensjon som *hvis-da* planer hvor man lager konkrete og klare intensjoner om å gjøre noe, knyttet til spesifikke situasjoner. Målintensjoner angir hva man ønsker å oppnå, eksempelvis «Jeg ønsker å nå Z». Implementeringsintensjoner angir derimot både atferden man skal ha og konteksten hvor man skal oppnå målet, eksempelvis «Dersom situasjon X oppstår vil jeg utføre målrettet atferd Y». I konteksten jobbsøking kan et eksempel være «Når jeg har lyst til å spille TV-spill skal jeg først bruke en halvtime på å søke etter jobb». Sagt på en annen måte, målintensjoner refererer til *hva* en har som mål å oppnå, mens en implementeringsintensjon spesifiserer *når*, *hvor* og *hvordan* man har til hensikt å oppnå målet (Gollwitzer & Sheeran, 2006).

Mental kontrastering og implementeringsintensjoner i kombinasjon kalles MCII, og er en selvreguleringsstrategi som forbedrer målsetting, målforpliktelse og målstreben (Berger, Koenig, Mueller, Schmidt og Schunk, 2016). Ved å benytte MCII får man først oversikt over ønsket fremtid og hvilke hindringer som står i veien, før man lager en spesifikk plan for hvordan man skal nå den ønskede situasjonen. Kombinasjonen av verktøyene har vist seg å ha sterkere effekt på selvregulering enn verktøyene hver for seg (Oettingen & Gollwitzer, 2015).

Studier viser at selvreguleringsevne spiller en viktig rolle for å oppnå suksess på arbeidsmarkedet. Dette gjelder spesielt når man søker jobb, ettersom jobbsøking er en selvregulerende prosess (Kanfer, Wanberg & Kantrowitz, 2001). Berger et al. (2016) gjennomførte et naturlig felteksperiment hvor de undersøkte i hvilken grad selvregulerende trening som del av et aktivt arbeidssøkerprogram påvirker sannsynligheten for å komme tilbake i arbeidslivet. Behandlingsgruppen ble lært MCII og studien fant at selvregulerende læring hadde effekt på kvaliteten på innleverte CV-er for jobbsøkere. Studien viste derimot at teknikkene ikke hadde effekt på sannsynligheten for å komme i arbeid i et korttidsperspektiv på seks måneder.

2.6 Tidligere forskning

2.6.1 Nudge

Litteraturen viser at plan og påminnelser kan være effektive virkemiddel mot fristelser og uoppmerksomhet. «Setting, elaborating, and reflecting on personal goals improves academic performance» av Morisano, Hirsh, Peterson, Pihl & Shore (2010) er en av forskningsartiklene vi anså som relevant for utredningen. I USA fullfører kun 35% av fulltidsstudenter graden på normert tid. Studien undersøkte om et webbasert målsettingsprogram for studenter med faglige vanskeligheter hadde effekt på karakterer, sannsynligheten for å fortsette som fulltidsstudent og reduksjon i selvrapporert negativ påvirkning. Utvalget bestod av studenter ved McGill med GPA under 3.0¹ som planla å studere fulltid. Eksperimentgruppen ble invitert til en to-timers webbasert øvelse hvor de gjennomgikk åtte ulike steg for å sette spesifikke personlige mål, sammen med detaljerte beskrivelser av hvordan de skulle nå målene. Resultatet av studien viste at karakterene til eksperimentgruppen hadde en signifikant bedring etter 16 uker sammenlignet med kontrollgruppen.

Videre har også en studie gjennomført av Milkman, Beshears, Choi, Laibson and Madrian (2011) vært av interesse. Studien undersøkte hvorvidt planlegging påvirket vaksinasjonsraten til de ansatte i en virksomhet i USA, og bestod av tre randomiserte grupper hvor samtlige mottok en e-post med åpningstidene til vaksinasjonsklinikken. I tillegg fikk eksperimentgruppe 1 beskjed om å skrive ned hvilken dag de planla å ta vaksinen, mens eksperimentgruppe 2 skulle føre opp både planlagt dag og tidspunkt. Studien fant at det for eksperimentgruppe 2 var en signifikant økning i antall som vaksinerte seg sammenlignet med kontrollgruppen. Det var

¹ Grade Point Average 3.0 = C

imidlertid ingen signifikant økning for eksperimentgruppe 1, noe som tyder på at spesifikke planer gir større effekt på utførelse enn løse planer.

Det har også vært interessant å se på tidligere forskning på *nudge* i form av påminnelser. Forskning viser at påminnelser kan ha effekt på menneskers handlinger, og en studie gjennomført av Akhu-Zaheya & Shiyab (2017) undersøkte effekten av SMS-påminnelser. De ønsket å få pasienter med kardiovaskulære sykdommer til å følge et sunt kosthold, riktig medisinerings og slutte å røyke. Studien gikk over tre måneder, og var organisert som et randomisert felteksperiment. Deltakerne ble delt inn i tre grupper, som ble vurdert i begynnelsen av studien og etter at intervensjonen var fullført tre måneder senere. Behandlingsgruppen fikk rutinebehandling, samt SMS-påminnelser angående overholdelse av sunt kosthold, medisinerings og røykeslutt. Placebogruppen mottok i tillegg til rutinebehandling meldinger på SMS som inkluderte råd om helse, mens kontrollgruppen kun fikk rutinebehandling. Studien fant at SMS-påminnelser angående kosthold og medisinerings hadde en signifikant effekt på behandlingsgruppen sammenlignet med placebo- og kontrollgruppen. Det forelå imidlertid ingen signifikant effekt på SMS-påminnelsen som omhandlet røykeslutt.

En annen studie så på hvilken effekt finansielle insentiver og SMS-påminnelser har på overholdelse av månedlig nedbetaling av lån. Studien undersøkte effekten av tre ulike intervensjoner gjennom fire randomiserte grupper. To behandlingsgrupper fikk finansielle insentiver for å overholde betalingsfristen, i form av 25% reduksjon i lånerenten på inneværende eller neste lån. Den tredje behandlingsgruppen mottok månedlige SMS-påminnelser om at betalingsfristen nærmet seg. Undersøkelsen viste at alle tre påvirkningene hadde positiv effekt på overholdelse av betalingsfrist. De tre behandlingsgruppene hadde 7-9% økning i sannsynlighet for å betale i tide, samt at gjennomsnittlige dager forsinket betaling sank med to dager. Det interessante med studien er at SMS-påminnelsene, som omtrent er kostnadsfrie, ga like stor effekt som de finansielle insentivene. Videre hadde SMS-påminnelsene størst effekt hos unge låntakere (Cadena & Schoar, 2011).

2.6.2 Tiltak for å få mennesker i arbeid

Forskere har sett på ulike tiltak for å få mennesker til å begynne å studere og komme i arbeid. Altmann, Falk, Jäger og Zimmermann (2015) gjennomførte et randomisert felteksperiment hvor de undersøkte effekten informasjonsbrosjyrer har på arbeidssøkere i Tyskland. Brosjyren var utformet for å takle noen av de viktigste utfordringene en arbeidssøker står overfor,

herunder motivasjon og informasjon for å finne nytt arbeid. Studien viste at informasjonsbrosjyrene hadde en positiv effekt på arbeidssøkere generelt, men spesielt for arbeidssøkere som var klassifisert under risiko for langtidsledighet. En annen studie som undersøkte tiltak for å få mennesker i arbeid er et felteksperiment gjennomført av Landeghem, Cövers & Grip (2017). Studien analyserte om tidlig kontakt med arbeidsledige ville ha effekt på gjenansettelser. Eksperimentgruppen ble invitert til informasjonsmøte innen en måned etter arbeidsledigheten inntraff, mens kontrollgruppen først ble invitert etter fire måneder. Studien viste ingen signifikant effekt for hele utvalget, men blant arbeidsledige med lav utdanning hadde tidlig kontakt signifikant positiv effekt.

Videre så en annen studie på mulighetene for å øke college-registrering ved å gjøre det enklere å søke om finansiell støtte for sisteårsstudenter ved high school. For å søke om finansiell støtte til college i USA, må studenter fylle ut en søknad som inneholder over 100 spørsmål for «Federal Student Aid». For eksperimentgruppen gjorde man prosessen enklere ved å automatisk fylle inn en del av søknaden ved å bruke tilgjengelig skatteinformasjon. Resultatet viste at det var 8,1% større sannsynlighet for at studenter i eksperimentgruppen startet på college året etter, enn studenter i kontrollgruppen (Bettinger, Long, Oreopoulos & Sanbonmatsu, 2009).

3. Arbeids- og velferdsforvaltningen

Arbeids- og velferdsforvaltningen, bedre kjent som NAV, er en landsdekkende offentlig virksomhet med ansvar for gjennomføring av arbeidsmarkeds-, trygde- og pensjonspolitikken (NAV, 2017b). Hovedformålene til etaten er å få flere personer i arbeid og aktivitet, skape et velfungerende arbeidsmarked, gi rette tjenester og stønader til rett tid, yte god service tilpasset brukerne sine forutsetninger og behov, og være en helhetlig og effektiv arbeids- og velferdsforvaltning (NAV, 2018a). Videre har etaten ansvar for å sikre inntekt ved svangerskap og fødsel, aleneomsorg av barn, arbeidsløshet, skade og sykdom, alderdom og dødsfall (Regjeringen, 2018).

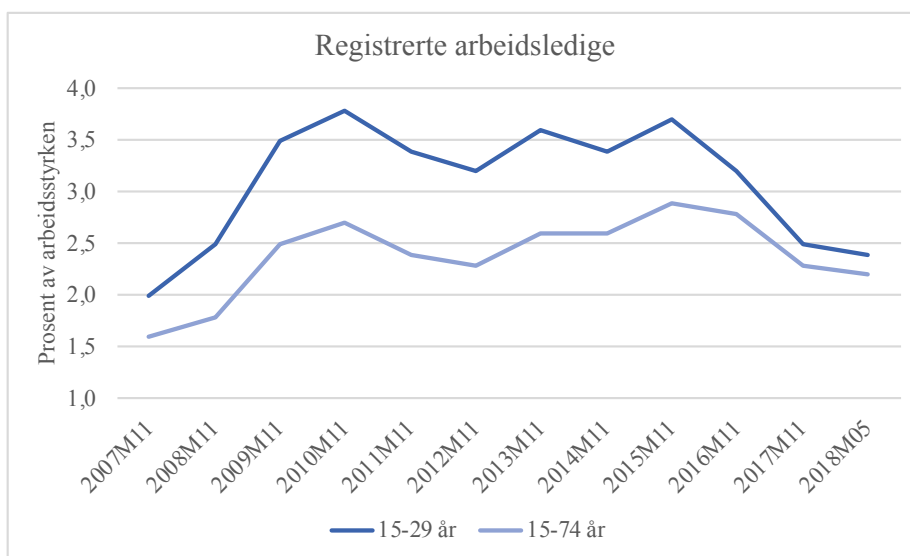
NAV ble etablert 1. juni 2006, og er et resultat av NAV-reformen hvor tidligere Trygdeetaten, Aetat og den kommunale sosialtjenesten ble sammenslått. NAV-reformen er den største velferdsreformen i nyere tid og bakgrunnen for reformen var at enkelte brukere ble kasteballer mellom de ulike etatene. Ved en sammenslåing ble NAV-kontoret brukernes eneste kontaktsted

og representant for alle oppgaver som skal ivaretas (Regjeringen, 2017a). NAV er underlagt Arbeids- og sosialdepartementet, som gir rammer og retningslinjer for etatens virksomhet for inneværende år (Regjeringen, 2018). Etaten har ca. 19 000 medarbeidere, og av disse er omtrent 14 000 ansatt i staten og 5000 i kommunene (NAV, 2017c).

NAV forvalter en tredjedel av statsbudsjettet, og årlig betjener de 2.8 millioner brukere (Regjeringen, 2018). Etaten har per i dag 457 kontorer (Berg, 2018), og tilbyr tjenester i alle kommuner i landet. NAV-kontorene baseres på likeverdig partnerskap mellom stat og kommune, og tjenestetilbudet er tilpasset lokale behov og utfordringer. Det stilles imidlertid enkelte krav til hva et NAV-kontor må tilby, som blir regulert av Lov om sosiale tjenester. Et NAV-kontor må minimum tilby økonomisk sosialhjelp, kvalifiseringsprogrammet, generell rådgiving og veiledning, økonomisk rådgiving, individuell plan og midlertidig husvære (NAV, 2016).

3.1 Arbeidsledighet i Norge

Arbeidskraftundersøkelsen gjennomført av Statistisk sentralbyrå (SSB) oppga at 4% av arbeidsstyrken var arbeidsledig første kvartal 2018 (SSB, 2018a). På samme tidspunkt oppga NAV en arbeidsledighet på 2.5% (NAV, 2018b). Hovedårsaken til at tallene er ulike kommer av at NAV regner arbeidsledighet ut fra antall registrerte arbeidsledige i NAV-systemet, mens SSB i tillegg tar med arbeidsledige som ikke er registrert hos NAV (SSB, 2017). Spesielt unge er underrepresentert i NAV-statistikken, da de ofte ikke har krav på økonomiske ytelser og dermed ikke har insentiver til å registrere seg hos NAV (Regjeringen, 2017b).

Figur 1: Registrerte arbeidsledige de siste ti årene (SSB, 2018b)

Figur 1 illustrerer registrerte arbeidsledige hos NAV de siste ti årene, og viser at andel unge mellom 15-29 år som er arbeidsledige er høyere enn for hele befolkningen. Videre kan vi se at arbeidsledigheten har hatt en positiv utvikling, da det har vært en nedgang siden 2016. Årsaker til nedgangen er blant annet bedre muligheter i arbeidsmarkedet og flere ledige stillinger. Spesielt har yrkesgruppene som har vært rammet av nedgangstider i oljeindustrien hatt en tydelig fallende trend (NAV, 2018c). Av figuren ser vi også at 2.2 % av arbeidsstyrken i Norge var helt ledig² i mai 2018. NAV oppgir at det herunder var 1.9 % kvinner og 2.4 % menn. I aldersgruppen 15-29 år var 2.4% klassifisert som helt ledig (NAV, 2018d).

I mai 2018 var 60 008 personer registrert som helt ledige hos NAV, noe som tilsvarer en nedgang på 18% sammenlignet med samme tidspunkt året før (NAV, 2018e). Av disse var 15 709 i aldersgruppen 16-29 år (NAV, 2018b). Arbeidskraftundersøkelsen for første kvartal 2018 oppga at 8.8% av dem mellom 15 og 24 år er arbeidsledig, sammenlignet med 4% for hele befolkningen (SSB, 2018a). Tallene viser at det er høy ledighet blant unge sammenlignet med befolkningen. Det skal imidlertid påpekes at unge ofte har kortere ledighetsperioder enn andre aldersgrupper. Dette skyldes blant annet at mange unge skifter mellom arbeid og utdanning, og opplever kortvarig ledighet etter endt skolegang (Arbeids- og sosialdepartementet, 2015).

3.2 Saksgang

Prosessen starter med at den arbeidsledige registrerer seg som arbeidssøker gjennom NAVs selvbetjeningsløsning. I registreringsprosessen skal brukeren oppgi biografiske opplysninger, arbeidserfaring, utdanning og enkelte kompetanseord som beskriver dem og arbeidsønskene deres (Strand, Bråthen & Grønningsæter, 2015). Når registreringen er fullført blir brukeren kontaktet av en NAV-veileder på telefon. I samtalen blir det foretatt en behovsvurdering, hvor oppgitte opplysninger samt arbeidssøkerens egne vurderinger av muligheter for å komme tilbake i arbeid blir gjennomgått. Dette er første vurdering av hvilken bistand den enkelte bruker trenger for å få arbeid. Vurderingen handler i utgangspunktet om å kartlegge hvorvidt brukeren er i stand til å skaffe seg arbeid selv eller trenger hjelp av NAV for å komme i gang. NAV deler inn i tre forskjellige bistandsbehov: standardinnsats, situasjonsbestemt innsats og behov for arbeidsevnevurdering. Hvilket behov brukeren har er en skjønsmessig vurdering hvor

² «Helt ledig omfatter alle som søker inntektsgivende arbeid ved NAV samt har vært uten inntektsgivende arbeid de siste to ukene og er tilgjengelig for det arbeid som søkes» (NAV, 2018f).

tjenestene blir individuelt tilpasset hver enkelt. Veileder må imidlertid følge retningslinjene for oppfølgingsvedtak etter Arbeids- og velferdsforvaltningslovens §14a (Berentsen, intervju, 14. mars, 2018).

Brukere som blir vurdert til å ha kvalifikasjoner og evner til å skaffe seg arbeid på egenhånd tilbys standardinnsats. Dette kan eksempelvis være en bruker som innehar kvalifikasjoner som er etterspurt i arbeidsmarkedet, nyutdannede og jobbskiftere. I hovedsak innebærer dette at NAV kun tilbyr generelle tjenester som er tilgjengelig for alle brukere. Individuelt tilpassede tjenester kan tilbys til brukere som ønsker det, og er ofte i form av formidlingsbistand, veiledning om yrkesvalg og jobbsøking. Brukere kan også benytte seg av digital aktivitetsplan, beskrevet nedenfor. Dersom brukeren fremdeles er i systemet etter åtte uker blir det foretatt en ny behovsvurdering. Da gjennomføres en ny samtale der man vurderer situasjonen og jobbmuligheter på nytt, og ser om innsatsbehovet bør endres (Berentsen, intervju, 14. mars, 2018).

Situasjonsbestemt innsats tilbys til brukere som blir vurdert til å ha utfordringer med å skaffe seg arbeid på egenhånd. Utfordringene handler ofte om en *mismatch* mellom den enkeltes kvalifikasjoner og krav som arbeidslivet stiller, eller at det er endringer i arbeidsmarkedet. Er det høy ledighet i arbeidsmarkedet må det forventes at behovet for situasjonsbestemt innsats øker. *Mismatch* innebærer i mange tilfeller at den enkelte ikke har fullført videregående opplæring. Videre kan også situasjonsbestemt innsats være nødvendig som følge av språkproblemer, hvor den enkelte ikke møter de språkkrav arbeidsmarkedet krever. Det er gjerne ikke de mest tidkrevende tiltakene som er aktuelle i denne situasjonen, men heller tiltak som arbeidstrening, lønnstilskudd, mentorordning eller opplæring. Brukere med situasjonsbestemt innsats skal benytte seg av digital aktivitetsplan (Berentsen, intervju, 14. mars, 2018).

For brukere som blir vurdert til å ha enda sterkere behov for bistand, kan det være aktuelt med en arbeidsevnevurdering. Den består av brukerens egen vurdering av muligheter i arbeidslivet, og utarbeidelse av en ressursprofil. Ressursprofilen er en systematisk kartlegging av brukerens ressurser og hindringer for å komme tilbake til arbeidslivet (Strand, Bråthen & Grønningsæter, 2015). Vurderingen er typisk i tilfeller der bruker har uavklart boligsituasjon, helsesituasjon eller andre sosiale forhold som gjør det vanskelig å være i arbeid. Vår utredning vil i hovedsak bestå av individer med standard eller situasjonsbestemt innsats (Berentsen, intervju, 14. mars, 2018).

3.2.1 Digital aktivitetsplan

NAV ønsker i størst mulig grad å betjene brukerne gjennom nettplattformen sin, og fra desember 2017 ble det innført digital aktivitetsplan. Aktivitetsplanen er en kalender hvor aktiviteter brukeren skal delta på er oppført. Dette kan være relevante kurs og opplæring brukeren er interessert i, eller nye stillinger som burde søkes på. Både veileder og bruker kan foreslå aktiviteter i aktivitetsplanen, som deretter må godkjennes av den andre parten. Veileder bruker PAM (plattform for arbeidsmarkedet) og MIA (muligheter i arbeidsmarkedet) for å linke brukerne opp mot aktuelle stillinger i arbeidsmarkedet. Aktivitetsplanen blir brukt for å nå ut til mange brukere på en enkel måte, og etter at aktivitetsplanen ble innført har det vært en positiv økning i antall brukere i aktivitet hver uke. Alle som har fått fastslått at de har et bistandsbehov er pliktig til å benytte aktivitetsplanen. Bakgrunnen for planen er å få flere i aktivitet, og gjennom dette trekke ut de brukene som trenger mer bistand (Berentsen, intervju, 14. mars, 2018).

3.2.2 Rettigheter og plikter

Hvilke rettigheter og plikter brukeren har avhenger av om man har en ytelse i bunn. Dersom man mottar dagpenger er det jobbsøkerplikt, med krav om å sende minst to søknader i uken. Over en tre måneders periode vurderer NAV om brukeren har oppfylt kravet for antall jobbsøknader, og utbetalingene stoppes dersom kravet ikke er oppfylt. Det er også muligheter for å få tiltakspenger dersom man deltar på ulike tiltak, der kravene for utbetaling er at man følger tiltakene. Det er derimot mange unge som ikke har rett på ytelser fra NAV, noe som gjør det vanskelig å stille krav, da NAV ikke har noen måte å sanksjonere på dersom kravene ikke oppfylles (Berentsen, intervju, 14. mars, 2018).

4. Metode

I dette kapitlet beskriver og begrunner vi valg av metodisk tilnærming for utredningen. Metode forklarer teknikker og prosedyrer som brukes for å samle inn og analysere data (Saunders, Lewis, & Thornhill, 2009). Vi starter med å presentere valg av tilnærming, design og metoden som benyttes. Deretter beskriver vi studiens utvalg, hvordan datainnsamlingsprosessen foregikk og benyttede analyseteknikker. Avslutningsvis evalueres metodiske valg gjennom en vurdering av studiens reliabilitet og validitet.

4.1 Forskningstilnærming

I hovedsak skilles det mellom to tilnærminger, induktiv og deduktiv. Induktiv tilnærming handler om å samle inn ny kunnskap på områder hvor det finnes lite eller ingen forkunnskaper, og hvor formålet er å utvikle ny teori. I dette tilfellet beveger man seg fra empiri til teori. Deduktiv metode brukes for å teste holdbarheten til allerede eksisterende teori. Man beveger seg fra teori til empiri, og formålet er å bekrefte eller avkrefte antagelser gjennom hypoteser (Jacobsen, 2005). Ettersom utredningen bygger på allerede eksisterende teori om *nudge*, plan og påminnelser benyttes en deduktiv tilnærming.

4.2 Forskningsdesign

Et forskningsdesign er en overordnet plan for hvordan man skal gå frem for å svare på et forskningsspørsmål, inkludert hvordan man planlegger å samle inn og analysere data (Saunders, et al., 2016). Valg av forskningsdesign avhenger dermed av studiens formål og er en viktig del av forberedelsesprosessen. Forskning kan enten utformes til å oppfylle et eksplorerende, deskriptivt, forklarende eller evaluerende formål (Saunders, et al., 2016).

Hensikten med utredningen er å etablere kausale sammenhenger knyttet til hypotesene vi har utformet. Vi søker etter årsak-virkningssammenheng mellom *nudger* i form av plan og påminnelser, og hvor raskt unge NAV-brukere kommer seg i arbeid. Studier hvor man ønsker å etablere kausale forhold mellom variabler karakteriseres som en forklarende studie (Saunders, et al., 2016) og vi benytter derfor dette designet.

4.3 Forskningsmetode

Ved valg av metode skilles det ofte mellom kvalitativ og kvantitativ metode, men det er også mulig å bruke en kombinasjon. Valg av metode avhenger av problemstillingen og hensikten med forskningen. En kvalitativ metode benytter seg av data i form av tekst for å utvikle nye teorier, og blir ofte assosiert med en induktiv tilnærming. En kvantitativ metode benytter seg derimot av numeriske data for å teste ut en bestemt teori, og metoden assosieres med deduktiv tilnærming. Metoden brukes for å avdekke kausale sammenhenger, få breddekunnskap og til hypotesetesting (Dalland, 2017). Det er vanlig å bruke kvantitativ metode i tilfeller hvor datamaterialet er standardisert og analysen benytter statistiske teknikker, ofte basert på eksperiment eller spørreundersøkelser.

Basert på valgene som er tatt under tilnærming og design er kvantitativ metode godt egnet for vår studie. Vi utfører et randomisert felteksperiment for å utforske problemstillingen, og innhenter primærdata ved hjelp av spørreundersøkelser. Eksperimentet undersøker hvorvidt plan og påminnelser har effekt på handlinger, vaner og holdninger. Dette måles ved hjelp av to spørreundersøkelser, en for å kartlegge dagens situasjon, og en oppfølgingsundersøkelse for å undersøke kausale sammenhenger. I tillegg benyttes telefonintervju for å kartlegge hvordan deltakerne opplevde eksperimentet.

4.4 Populasjon og utvalg

Når man skal foreta en undersøkelse er det viktig å tenke på hvem man ønsker å finne ut noe om. Dette er populasjonen man vil undersøke, og omfatter alle enheter som er del av gruppen man vil studere. Det er derimot ofte vanskelig å foreta studier på alle enhetene som inngår i en populasjon, og man tar derfor ofte utgangspunkt i et utvalg av populasjonen (Johannessen, Tuft & Christoffersen, 2016). Når man velger et utvalg til en studie er det viktig at utvalget er representativt for hele populasjonen for å gjøre det mulig å generalisere. Å generalisere vil si at man med utgangspunkt i resultatene basert på utvalget, kan trekke slutninger for hele populasjonen (Johannessen et al., 2016). Den teoretiske populasjonen i vårt eksperiment er alle arbeidsledige i Norge i aldersgruppen 16-30 år, som har vært arbeidsledig i minimum åtte uker. Ettersom det er vanskelig å ha full oversikt over antall arbeidsledige i denne gruppen har vi tatt utgangspunkt i de som er registrert som arbeidsledige hos NAV, som i april 2018 var totalt 18 211 (NAV, 2018d). Denne gruppen blir vår faktiske populasjon. Vårt teoretiske utvalg består av 2 848 personer, og inkluderer alle individer fra den faktiske populasjonen som er registrert hos NAV Hordaland.

4.5 Utforming av eksperiment

Hensikten med å gjennomføre et eksperiment er å se hvordan en eller flere faktorer påvirker en målbar variabel. Målet er å etablere kausale sammenhenger ved å manipulere betingelser, for å se effekten på den avhengige variabelen man ønsker å måle. Vi ønsker å se om det foreligger kausalitet mellom *nudge* i form av plan og påminnelser og tiden det tar unge arbeidsledige å få seg arbeid. At det er et felteksperiment vil si at eksperimentet foregår i deltakernes naturlige omgivelser, og ikke i et laboratorium. Det innebærer for oss at vi følger deltakerne over tid i deres hverdag. Vårt eksperiment følger et *between subjects*-design, der deltakerne blir delt inn i to behandlingsgrupper og en kontrollgruppe. Behandlingsgruppene blir utsatt for de

manipulerte betingelsene, mens kontrollgruppen brukes for å sammenligne forskjeller mellom gruppene i ettertid av eksperimentet (Saunders et al., 2016). Når det blir gjennomført et eksperiment er det viktig at alle deltakere i samme gruppe får lik behandling for å kunne påvise effekt. I forskningsprosjektet blir samtlige grupper bedt om å besvare spørsmål angående seg selv. Videre blir behandlingsgruppene bedt om å sette seg mål for sine vaner, og i tillegg får behandlingsgruppe 2 SMS-påminnelser om målene sine en gang i uken.

Et krav som blir stilt til eksperimenter er randomisering. I dette ligger det at fordelingen fra det totale utvalget til behandlings- og kontrollgruppe må skje tilfeldig. I vårt tilfelle innebærer dette at de som velger å respondere på spørreundersøkelsen må bli tilfeldig fordelt mellom de to behandlingsgruppene og kontrollgruppen. Dette gjør at man får spredd ut karakteristikk i de forskjellige gruppene, slik at de i utgangspunktet er ekvivalente (Ringdal, 2013). På denne måten oppnår man et godt sammenligningsgrunnlag, som gir mulighet for å se om de manipulerte betingelsene har hatt effekt på behandlingsgruppene relativt til kontrollgruppen og hverandre. Dersom man ikke randomiserer risikerer man å ende opp med et ujevnt sammenligningsgrunnlag. I vårt eksperiment kan dette være å benytte de som velger å respondere på undersøkelsen som behandlingsgrupper, og resten som kontrollgruppe. De som velger å svare har sannsynligvis andre egenskaper og forutsetninger enn de som lar være, og man vil ved å fordele slik oppnå tre grupper som har ulike forutsetninger for å bli påvirket av eksperimentet. For å oppnå randomisering har vi valgt å tilfeldig fordele $\frac{2}{3}$ av utvalget til behandlingsgruppene, og $\frac{1}{3}$ til kontrollgruppen. Deretter blir halvparten av behandlingsgruppen i tillegg valgt ut til å motta SMS- påminnelser.

4.6 Tidslinje for prosjektet

Datainnsamlingen har foregått over en periode på ca. seks uker. 18. april ble randomisering gjennomført, for å klargjøre for utsendelse av spørreundersøkelse 1. Undersøkelsen ble sendt ut 23. april via tekstmelding, med NAV som avsender. Personer i aldersgruppen 16-30 år som har vært registrert hos NAV Hordaland i minimum åtte uker mottok spørreundersøkelsen. På dette tidspunktet gjaldt det 2 848 individer. Etter første tekstmelding fikk vi 552 respondenter, og for å øke svarprosenten sendte vi påminnelse etter en uke, noe som ga ytterligere 290 respondenter. Vi ringte også 29 respondenter som hadde påbegynt undersøkelsen uten å fullføre, for å oppmuntre dem til å svare på de resterende spørsmålene. Når spørreundersøkelsen ble avsluttet var det totalt 842 respondenter, hvorav 88 individer kun hadde trykket på linken uten

å besvare spørsmålene. I tillegg var det syv respondenter som ikke ga samtykke til å benytte informasjonen de oppga, samt en som trakk seg i ettertid. Videre var det også fire duplikater som måtte fjernes. Dette gjorde at vi endte med totalt 742 respondenter, som gir en svarprosent på 26. Spørreundersøkelse 2 ble sendt ut 28. mai, og påminnelse for å besvare spørreundersøkelsen 30. mai. Respondenter som ikke besvarte spørreundersøkelsen innen 30. mai ringte vi samme og påfølgende dag, dette gjaldt 466 respondenter. Spørreundersøkelsen ble avsluttet 3. juni, og det var totalt 453 respondenter som besvarte undersøkelsen, som gir et frafall på 39 %.

Videre valgte vi å kombinere selvutfyllende spørreundersøkelse med telefonintervju. Intervjuobjektene ble tilfeldig valgt fra behandlingsgruppe 2, og vi ønsket å intervju 15-20 personer. Vi ringte totalt 35 respondenter, hvorav 18 valgte å delta på intervjuet. Det tok i gjennomsnitt fem minutter å gjennomføre intervjuene, og de ble holdt på forskjellige tidspunkt fordelt over to dager. Oversikt over spørreundersøkelse 1 og 2, samt intervju-guide finnes i appendiks A, B og C. Tidslinje for prosjektet kan sees i tabell 1.

Tidslinje for prosjektet

18. april	Randomisering
23. april	Spørreundersøkelse 1 sendes ut
30. april	Sms-påminnelse om å besvare spørreundersøkelse 1
30. april	Nudge i form av SMS
03-04. mai	Ringte for å oppmuntre til å fullføre spørreundersøkelse 1
6. mai	Avslutter spørreundersøkelse 1
7. mai	Nudge i form av SMS
14. mai	Nudge i form av SMS
21. mai	Nudge i form av SMS
28. mai	Spørreundersøkelse 2 sendes ut
30. mai	Sms-påminnelse om å besvare spørreundersøkelse 2
30. mai-1. juni	Ringte for å oppmuntre til å fullføre spørreundersøkelse 2
3. juni	Avslutter spørreundersøkelse 2
07-08. juni	Telefonintervju

Tabell 1: Tidslinje for prosjektet

4.7 Spørreundersøkelser

Vi benytter oss av spørreundersøkelser for å gjennomføre eksperimentet. Metoden gir mulighet for å nå mange respondenter på kort tid, og på denne måten samle inn store mengder informasjon effektivt (Jacobsen, 2005). I vårt tilfelle er metoden velegnet ettersom vi håndterer et stort utvalg deltakere som er geografisk spredt. Dagens teknologi gjør det mulig å sende undersøkelsen over internett, noe som fører til at vi når ut til hele utvalget på en tids- og kostnadsbesparende måte. Videre gir bruk av spørreundersøkelse respondentene mulighet til å være anonyme og svare når det passer for dem. Dette kan bidra til å øke svarprosenten (Jacobsen, 2005). NAV påpekte at hverdagen til utvalget i stor grad består av utfylling av skjema. De mente derfor at det var viktig at spørreundersøkelse ikke ble for lang, noe vi har prøvd å ta hensyn til for å oppnå høyest mulig svarprosent. I tillegg ble det også opplyst om muligheten for å vinne 5000 kr for å øke motivasjonen for å svare på undersøkelsen.

Hensikten med spørreundersøkelse 1 var å samle inn bakgrunnsinformasjon om respondentene, samt kartlegge deres holdninger, vaner og mål. Dette er nødvendig for å skape en forståelse av resultatene vi kommer frem til under analysen samt om vi kan påvise en effekt på livssituasjonen deres. Dataene vi samlet inn i spørreundersøkelse 1 gjorde det mulig å se om ulike egenskaper ved respondentene hadde betydning for påvirkningen av *nudgene*. Hensikten med spørreundersøkelse 2 var å innhente data for å undersøke om det foreligger forskjeller mellom eksperimentgruppene ved å se på deres handlinger, vaner og holdninger.

4.7.1 Utforming av spørreundersøkelse 1 og 2

Spørsmålene som stilles i en spørreundersøkelse skal måle de teoretiske begrepene, og vi kan benytte ulike former for svaralternativer i utformingen. Vi benytter spørreundersøkelser hvor de fleste svaralternativene er lukkede, som vil si at respondenten kun kan svare innenfor rammene som er definert på forhånd. Fordelen er at det er enklere og raskere å besvare spørsmålene, samt bearbeide og analysere svarene. Svaralternativene var også gjensidig utelukkende, og respondentene kunne bare velge ett alternativ.

I spørreundersøkelse 1 stilte vi demografiske spørsmål om blant annet kjønn, utdanningsnivå og etnisk bakgrunn, og benyttet et kategorisk målenivå for å kunne gruppere respondentene i ulike kategorier. Videre ønsket vi informasjon om respondentens holdninger og tilfredshet. Dette er et sammensatt fenomen som er vanskelig å måle ved hjelp av et enkelt spørsmål, og vi

stilte derfor flere spørsmål angående holdninger. Vi tok utgangspunkt i holdningsvariabler hentet fra *locus of control*, som handler om i hvilken grad mennesker opplever at de selv er årsaken til, eller har ansvar for det som skjer i livet deres (Svartdal, 2013). Ved denne type spørsmål er det hensiktsmessig å benytte Likert skala med fem svaralternativer. Holdningsspørsmålene ble derfor stilt i form av påstander, med svaralternativ «helt enig, delvis enig, verken enig eller uenig, delvis uenig og helt uenig». Skalaen gjør det mulig å benytte tallverdier fra 1 til 5, slik at dataene kan være på intervallnivå. Holdningsspørsmålene ble stilt på ny i spørreundersøkelse 2 for å undersøke eventuelle endringer.

Behandlingsgruppene ble i spørreundersøkelse 1 stilt spørsmål angående sine vaner. Vanene vi ønsket å kartlegge var døgnrytme, fysisk aktivitet og bruk av rusmidler. Respondentene skulle også sette seg egne mål i forhold til deres nåværende vaner. I begge tilfeller var svaralternativene naturlige tall, fra null til syv dager i uken. De samme spørsmålene angående vaner ble gjentatt i spørreundersøkelse 2 til både behandlings- og kontrollgruppene. I spørreundersøkelse 2 ønsket vi i tillegg å måle om *nudgene* har hatt effekt på handlinger i behandlingsgruppene. Vi utarbeidet derfor suksesskriterier for eksperimentet i form av arbeidssituasjon, antall sendte jobbsøknader, deltakelse på aktiviteter eller tiltak i regi av NAV, samt hvor optimistiske respondentene er til å få arbeid i inneværende eller kommende år. Variablene er valgt for å gjøre det mulig å måle effekter på kort sikt og dermed påvise fremgang.

For å oppnå høyest mulig svarprosent utformet vi spørreundersøkelser som var raske og enkle å gjennomføre. Vi la også vekt på å formulere tydelige og klare spørsmål som ikke kunne feiltolkes eller misforstås. Ved utforming av holdningsspørsmålene var vi opptatt av å bruke både positivt og negativt vinklede påstander for å sikre at respondentene måtte tenke seg om før de svarte. Videre stilte vi retrospektive spørsmål, ettersom det er kjent at mennesker ikke husker langt tilbake i tid. Vi spurte derfor om respondentenes vaner i forrige uke for at det skulle være enkelt å svare på. I tillegg gjennomførte vi en liten pretest av spørreundersøkelse 1 før den ble sendt ut til NAV-brukerne. Vi fikk familiemedlemmer til å gå gjennom undersøkelsen for å avdekke uklarheter og mangler vi hadde oversett. Tilbakemeldingene gjorde at vi foreslo enkelte endringer som ble gjennomført av forskningsgruppen.

4.7.2 Utfordringer med gjennomføring av spørreundersøkelse 1 og 2

I utgangspunktet var planen at vi skulle sende ut spørreundersøkelsene på tekstmelding selv.

NAV er imidlertid underlagt strenge regler for personvern, og de hadde derfor ikke anledning til å gi ut opplysninger som kunne identifisere sine brukere. Av denne grunn fikk vi ikke tilgang til brukernes telefonnummer, da det krever spesiell tillatelse. Det kan ta opp til fire måneder å få tillatelsen, noe som ville være utenfor tidsrammen for vår utredning. Vi løste problemet ved at NAV selv sendte ut undersøkelsene, og knyttet telefonnumrene opp til deltakernummer som vi fikk tilgang på for å kunne analysere resultatene. Konsekvensen var at undersøkelsene ble sendt ut senere enn opprinnelig planlagt.

En annen utfordring ved gjennomføring av spørreundersøkelse 1 var at enkelte respondenter hadde påbegynt undersøkelsen uten å svare på alle spørsmålene. Vi måtte derfor ringe respondentene for å oppmuntre dem til å fullføre undersøkelsen. Videre sendte vi også tekstmelding til respondenter som åpenbart hadde oppgitt feil fødselsdato, som gjaldt åtte respondenter. Ved innsamling av datamaterialet til spørreundersøkelse 2 opplevde vi tilsvarende problemer. Av de som gjennomførte spørreundersøkelse 1 var det kun en tredjedel som besvarte nummer to og vi måtte dermed ringe 466 respondenter for å oppmuntre dem til å gjennomføre undersøkelsen. Denne prosessen var tidkrevende, og vi opplevde at innsamlingsmetoden ikke nødvendigvis er hurtig, da det kan ta lang tid før man får tilstrekkelig antall svar. I tillegg utsatte vi fristen for å besvare spørreundersøkelse 1 med en uke for å få høyere svarprosent, noe som førte til at vi måtte vente lengre på dataene enn først antatt.

4.7.3 Telefonintervju

Tilsvarende spørreundersøkelse med selvutfylling, utføres telefonintervju raskt og vi når ut til et geografisk spredt utvalg. Vi ønsket å få en innsikt i hvordan deltakerne opplevde eksperimentet, og hvordan de reagerte på SMS-*nudgene*. Dette ble gjort for å øke forståelsen for resultatene vi fant i analysen, i tillegg til å bidra med informasjon som forskningsgruppen kan bruke videre.

Prosesen startet med utforming av en intervjuguide, hvor vi utarbeidet spørsmål med gode innspill fra veileder. Vi benyttet strukturert intervju med forhåndsbestemte spørsmål, hvor rekkefølgen på spørsmålene var avklart på forhånd. Fordelen med denne formen er at alle intervjuobjektene svarer på de samme spørsmålene og svarene kan kvantifiseres, som gjør det mulig å sammenligne (Saunders et. al, 2016). Intervjuguide fremstilles i appendiks C.

4.8 *Nudge* i form av SMS-påminnelser

Uken etter spørreundersøkelse 1 ble besvart ble det sendt ut SMS-påminnelser til behandlingsgruppe 2. Påminnelsene ble sendt ut hver mandag i de fire påfølgende uken og var som følger:

Hei, vi håper du klarte å nå målene du satte deg forrige uke.

Nå er det ny uke og nye muligheter for å lykkes.

Stå på videre!

Hensikten med påminnelse *nudge* er å redusere uoppmerksomhet- og fristelsesskjevhet blant deltakerne. Påminnelsen er nyttig for å minne deltakerne på hvilke mål de har satt seg, og hva som må til for å oppnå disse. Meldingene er formulert i en positiv og oppmuntrende ordlyd for å motivere deltakerne ytterligere til å nå sine mål.

4.9 Behandling av data

For å analysere det innsamlede datamaterialet benyttes ulike statistiske metoder i STATA. Vi benytter regresjonsanalyser for å teste utredningens hypoteser, og ANOVA for å bekrefte at randomisering har fungert. Begge metodene presenteres i følgende delkapittel.

4.9.1 Hypotesetesting

Ved hypotesetesting formuleres det to hypoteser, en nullhypotese, H_0 , og en alternativ hypotese, H_A . Hensikten er å undersøke om det er grunnlag for å forkaste nullhypotesen basert på innsamlet data. Hvorvidt nullhypotesen skal forkastes eller beholdes avhenger av signifikansnivået. I denne utredningen benyttes et signifikansnivå på 10 prosent, som vil si at nullhypotesen forkastes dersom det er minst 90 prosent sannsynlighet for at den ikke er riktig. Ved forkasting av nullhypotesen styrkes alternativhypotesen, og man kan anta at sammenhengen i utvalget også er gjeldende for populasjonen (Grønmo, 2016).

Ved bruk av metoden kan man risikere å gjøre en av to typer feil. Først kan man risikere å forkaste en nullhypotese som er riktig, og på denne måten feilaktig styrke alternativhypotesen. Dette kalles en type *I-feil*. I motsatt tilfelle kan man gjøre en type *II-feil* som er å beholde en uriktig nullhypotese, og dermed forkaste en korrekt alternativhypotese. I vitenskapelig metode anses det som mer alvorlig å begå en *type I-feil*, og man legger derfor størst vekt på å unngå

dette. Signifikansnivået som benyttes tilsvarer sannsynligheten vi godtar for å gjøre en *type I-feil* (Grønmo, 2016).

For å avklare om nullhypotesen skal forkastes kan vi benytte ulike metoder for hypotesetesting. Hvilken metode som egner seg best avhenger av hvilken sammenheng som skal undersøkes (Grønmo, 2016).

4.9.2 Regresjonsanalyse

Regresjonsanalyse tester årsakssammenhenger mellom to eller flere variabler. Ved bruk av regresjonsanalyse forutsetter man et avhengighetsforhold mellom variablene, og man studerer en avhengig variabel (y) og en eller flere uavhengige variabler (x) (Grønmo, 2016). Målet er å finne en årsak-virkningssammenheng der endringer i de uavhengige variablene har effekt på den avhengige variabelen. Bivariat regresjon brukes i tilfeller med to variabler, mens multippel regresjon brukes i analyser som omfatter flere variabler. I vårt tilfelle er det hensiktsmessig å benytte multippel regresjon, da vi ønsker å se på årsakssammenheng mellom flere variabler. Nullhypotesen er at ingen av variablene har effekt på den avhengige variabelen, mens alternativhypotesen er at den avhengige variabelen påvirkes av minst en variabel. Våre regresjonsmodeller vil dermed se slik ut:

$$y = \beta_0 + \beta_1x_1 + \beta_2x_2 + \beta_3x_3 + \dots + \beta_nx_n + \varepsilon$$

β_0 kan tolkes som verdien til den avhengige variabelen når alle uavhengige variabler er lik null, og er skjæringspunktet til regresjonslinjen på Y-aksen. Hver av regresjonskoeffisientene viser effekten en endring i x -variabelen med én enhet vil ha på den avhengige variabelen, kontrollert for de andre uavhengige variablene. Restleddet (ε) fanger opp all variasjon resten av modellen ikke forklarer, og man ønsker å finne den kombinasjonen av uavhengige variabler som gir lavest mulig restledd. Dette gjøres i multippel regresjon ved hjelp av minste kvadraters metode. Regresjonsanalyser omfatter hovedsakelig variabler på intervall- og forholdstallsnivå, men kan også inneholde det vi kaller dummyvariabler. Dette er variabler på nominalnivå som kun består av to motstridende egenskaper, som blir gitt verdiene 0 og 1. Modellen testes ved hjelp av en F-test, hvor F-verdien bestemmer om de totale regresjonseffektene er statistisk signifikante (Grønmo, 2016).

For å undersøke vår problemstilling ønsker vi å undersøke effekter på handlinger, vaner og holdninger. De tre dimensjonene er representert ved flere ulike avhengige variabler i regresjonsmodellene, for å gi et helhetlig inntrykk av effekten. Vi ønsker hovedsakelig å undersøke hvordan *nudge*-behandlingene har hatt effekt på de tre dimensjonene, og har konstruert dummyer for hver av behandlingsgruppene.

4.9.3 Interaksjonseffekter

Sammenhengen mellom to uavhengige variabler kan endre seg dersom man kontrollerer for en tredje variabel, og det kan være hensiktsmessig å lage et interaksjonsledd. Eksempelvis kan man studere om det er av betydning for intervensjonen hvilket kjønn respondenten har. Dersom kjønnsforskjeller avhenger av behandling eller omvendt, har vi en interaksjonseffekt. For å teste for interaksjonseffekter benyttes følgende regresjon:

$$y = \beta_0 + \beta_1x_1 + \beta_2x_2 + \beta_3x_1x_2 + \varepsilon$$

hvor β_3 representerer effekten av interaksjonsleddet. Vi kommenterer interaksjonseffekter sammen med hovedfunnene for å gjøre analysen mer leservennlig. Samtidig er utvalget vårt relativt lite, noe som gjør at interaksjonseffekter må betraktes som mer tentativ.

4.9.4 Korrelasjon

En korrelasjonsanalyse avdekker hvorvidt det er samvariasjon mellom to variabler, og innehar verdier mellom +1 og -1. Dersom korrelasjonskoeffisienten har en verdi på 0 er det ingen sammenheng mellom variablene. Perfekt samvariasjon foreligger når koeffisientene tar verdien +1 eller -1, hvor fortegnet bestemmer retningen av samvariasjon. Dess nærmere +1 eller -1 koeffisienten er, desto sterkere er sammenhengen mellom variablene. Korrelasjonsanalyse kan benyttes for å avdekke multikollinearitet i en multippel regresjonsmodell, og fravær av multikollinearitet er en forutsetning ved regresjonsanalyse. Multikollinearitet er graden av lineær sammenheng mellom de uavhengige variablene, altså hvor det foreligger høy korrelasjon mellom variabler. Ettersom korrelasjon kun viser samvariasjon mellom to variabler, kan man benytte en VIF-test for å finne om det foreligger korrelasjon mellom en variabel og en lineær sammensetning av andre variabler i modellen (Ringdal, 2013).

4.9.5 Heteroskedastisitet

En regresjonsforutsetning er at variansen til feilleddene (ϵ) er konstante. Dersom feilleddene ikke har konstant varians, men varierer over tid, foreligger det heteroskedastisitet og forutsetningene for regresjonsmodellen vil være brutt. Breusch-Pagan test er en av mange ulike statistiske tester som kan benyttes for å undersøke om det foreligger heteroskedastisitet i datasettet. Testen undersøker hvorvidt variansen i feilleddet avhenger av modellens uavhengige variabler. Dersom heteroskedastisitet finnes er det vanlig å korrigere standardfeilene, og en slik korreksjon gir robuste standardfeil. Ved å korrigere for heteroskedastisitet sikres mer nøyaktige og reliable p-verdier (Wooldridge, 2016).

4.9.6 Variansanalyse

Variansanalyse, også kalt ANOVA, er en metode som sammenligner gjennomsnittsverdiene mellom tre eller flere grupper. Målet er å finne ut om det er en signifikant forskjell mellom gruppene, hvor nullhypotesen er at gruppene er like. Alternativhypotesen sier at minimum to grupper er signifikant forskjellige fra hverandre. For å bekrefte at randomiseringen har fungert ønsker vi å sjekke at eksperimentgruppene våre ikke er signifikant forskjellige, og for å gjøre dette benyttes variansanalyse i form av en F-test. F-testen er hensiktsmessig å bruke ved sammenligning av tre eller flere grupper, da den sikrer at man holder risikoen for å forkaste en nullhypotese som er sann nede. Ved å heller benytte flere t-tester blir ikke signifikansnivået holdt på 0.05, men øker i samsvar med hvor mange sammenligninger man gjør (Ringdal, 2013).

4.10 Evaluering av metode

Datakvalitet kan ikke vurderes på en generell måte, den må sees i sammenheng med hva datamaterialet skal brukes til. De innsamlede dataene skal brukes til å belyse og svare på studiens problemstilling, og må derfor være velegnet til nettopp dette. Når man skal vurdere datakvaliteten til studien er det vanlig å vurdere kriteriene reliabilitet og validitet (Grønmo, 2016).

Vi vil i følgende underkapittel belyse kvalitetsmessige aspekter ved studien. Først presenteres reliabilitet i form av metodens pålitelighet. Deretter ser vi på studiens interne og eksterne validitet, hvor vi vurderer om vi måler det vi ønsker å måle, og om resultatene av studiene er generaliserbare.

4.10.1 Reliabilitet

Reliabilitet refererer til datamaterialets pålitelighet, og handler om hvorvidt tilsvarende funn vil bli avdekket om studien blir gjentatt eller utført av en annen forsker (Saunders et al., 2012). Trusler mot reliabilitet kan være feil hos respondentene eller forskerne. I vårt eksperiment ble primærdata innhentet gjennom spørreundersøkelser, og således kan tidspunktet for når respondentene gjennomførte undersøkelsene påvirke om de ga reliable svar. Respondentene kan eksempelvis ha vært ukonsentrerte eller trøtte ved gjennomføring av undersøkelsene. Imidlertid ble undersøkelsene sendt ut elektronisk, og deltakerne hadde derfor frihet til å velge når og hvor de ønsket å besvare dem. Det er derfor rimelig å anta at det ikke foreligger spesielle forhold utover en normal hverdag som påvirket respondentene. Videre forsikret vi oss om at intervjuobjektene under telefonintervjuet befant seg i en setting som ikke forstyrret svarene de oppga, og at de hadde tid til å gjennomføre samtalen. Dette er med på å styrke reliabiliteten i svarene til intervjuobjektene.

Videre kan det tenkes at enkelte respondenter var motivert av pengepremien som skulle utloddes, og derav besvarte spørreundersøkelsene uten å tenke gjennom svaralternativene. I spørreundersøkelse 1 hadde imidlertid 95% av respondentene i behandlingsgruppene brukt 2.5 minutter på å gjennomføre undersøkelsen, og tilsvarende 1.5 minutter for kontrollgruppen. For spørreundersøkelse 2 var tilsvarende tidsbruk 2 minutter for samtlige og vi kan dermed si at de fleste respondentene har brukt hensiktsmessig tid på gjennomføringen. En annen trussel mot reliabiliteten kan være at respondentene svarer slik de tror forskerne ønsker, fremfor sannheten. Det foreligger imidlertid ikke insentiver for å svare på en bestemt måte, og denne trusselen bør derfor være redusert. Videre har ikke respondentene hatt mulighet til å få oppklaring dersom de har vært usikre på tolkningen av spørsmålene, noe som gjør at misforståelser kan forekomme. Undersøkelsen er imidlertid utformet på en måte som skal minimere denne trusselen. Likevel har det i etterkant av undersøkelsene kommet frem at enkelte har hatt språkproblemer, og dermed vanskeligheter med å forstå spørsmålene korrekt.

Feil hos forskerne kan omhandle tolkninger og subjektive vurderinger. Ettersom vår forskning består av spørreundersøkelser med lukkede svaralternativer og strukturert intervju, vil disse feilene trolig ikke true utredningen. Videre har prosjektet bestått av et forskningsteam og to studenter, hvor alle har vært involvert i utforming, gjennomføring og analyse av datamaterialet. Dette har gitt flere synspunkter, og øker reliabiliteten.

4.10.2 Validitet

Validitet handler om i hvilken grad datainnsamlingsmetoden som benyttes måler det som var ønskelig at den skulle måle (Saunders et al. 2016). Ved eksperimentelle studier benyttes ofte intern og ekstern validitet når man ser på kvaliteten av de innsamlede dataene. En god balanse mellom de to validitetstypene kan være vanskelig å oppnå ved eksperimentell metode, og prioriteringer av den ene formen vil ofte gå på bekostning av den andre (Grønmo, 2016). Det blir ofte sagt at felteksperiment har lav intern validitet men tilsvarende høy ekstern validitet, og det motsatte vil gjelde for et laboratorieeksperiment.

Intern validitet

I eksperimentelle studier dreier intern validitet seg om hvorvidt eksperimentet i seg selv er gjennomført på en tilfredsstillende måte, og hvorvidt betingelsene for å trekke slutninger om årsakssammenheng er oppfylt. Det er tre forhold som må være oppfylt for å kunne etablere kausale sammenhenger. For det første må man med sikkerhet kunne si at manipulasjon av en uavhengig variabel er årsaken til endring i en avhengig variabel (Saunders et al. 2016). For det andre må man kunne kontrollere rekkefølgen mellom årsak (X) og effekt (Y), ved at man bestemmer når behandlingsgruppene blir eksponert for X. For det tredje må det foreligge samvariasjon mellom uavhengig og avhengig variabel. Dersom disse forholdene er oppfylt, danner det grunnlag for å etablere årsaksslutninger (Ringdal, 2013).

Ved felteksperiment kan man ikke kontrollere om uvedkommende variabler forstyrrer resultatene våre. Vi kan med andre ord ikke si med sikkerhet at det er *nudgene* som fører til at unge NAV-brukere kommer raskere i arbeid. Forskjeller mellom de to behandlingsgruppene og kontrollgruppen kan skyldes manipulasjon, men det kan også være tilfeldigheter vi ikke kan kontrollere. Tilfeller av ytre påvirkning burde derimot være likt fordelt mellom gruppene da vi har benyttet randomiserte grupper. Forhold som kan true samvariasjon mellom avhengig og uavhengig variabel er multikollinearitet og heteroskedastisitet. Ved gjennomføring av en VIF-test finner vi at det ikke foreligger multikollinearitet i modellene våre. Videre viser Breusch-Pagan testen at det foreligger heteroskedastisitet, og for å korrigere for dette benytter vi oss av robuste standardfeil i alle regresjonsmodellene.

Utfordringer ved gjennomføring av spørreundersøkelser med lukkede svaralternativer er å sikre at spørsmålene vi stiller måler de fenomenene vi ønsker å undersøke. Dette kalles for studiens begrepsmessige validitet (Jacobsen, 2005). I studien foreligger det utfordringer knyttet til hver

enkelt respondents forståelse av spørsmålene. Respondentene kan misforstå spørsmålene eller ta egne vurderinger, noe som kan føre til feilkilder i datamaterialet og derav redusere studiens kvalitet. Det er derfor viktig å sikre at alle respondentene får en felles forståelse av de ulike spørsmålene og begrepene. For å sikre begrepsvaliditeten i studien har vi benyttet oss av allment kjente begreper som vi med rimelig sikkerhet kan forvente at respondentene har en forståelse av. Videre ble spørreundersøkelsen utformet i samarbeid med en forskningsgruppe som har kunnskap på området som blir studert. Vi hadde møter hvor vi drøftet spørsmålene og formuleringene for å oppklare eventuelle misforståelser og uklare spørsmål. I tillegg har vi benyttet veletablerte skalaer for å måle de ulike variablene.

Vi har også undersøkt at utvalgsfordelingen var vellykket, noe som styrker den interne validiteten. For å sjekke utvalgsfordelingen i spørreundersøkelse 1 gjennomførte vi en balanseanalyse, som viste at de ulike karakteristikkene er likt fordelt mellom gruppene. I eksperimenter hvor enkelte i utvalget ikke deltar gjennom hele tidsperioden kan det oppstå utvalgsskjevhet og dermed gi et uriktig bilde av virkeligheten (Ringdal, 2013). Vi hadde 742 respondenter i spørreundersøkelse 1, hvorav 453 deltok i spørreundersøkelse 2. Dersom frafallet er tilfeldig trenger ikke utvalgets representativitet bli påvirket, men systematisk frafall vil svekke utvalgets validitet. For å minimere frafallet i spørreundersøkelse 2 ringte vi alle respondentene som kun hadde besvart første undersøkelse, noe som økte antall respondenter med 62 prosent, og totalt endte vi med et frafall på 39 prosent. For å kontrollere at utvalgsfordelingen holdt seg balansert fra spørreundersøkelse 1 til spørreundersøkelse 2 gjennomførte vi en frafallsanalyse, som viser at balansen mellom eksperimentgruppene fortsatt holder. Balanseanalysen og frafallsanalysen er fremstilt under kapittel 6, se henholdsvis tabell 4 og 5.

Ekstern validitet

Ekstern validitet handler i hovedsak om hva resultatene kan fortelle oss om den virkelige verden, og i hvilken grad funnene fra eksperimentet kan generaliseres til andre kontekster (Grønmo, 2016). En av styrkene i felteksperiment er ekstern validitet, ettersom forskningen foregår i respondentens normale omgivelser. Dette gjør at resultatene fra studien lettere lar seg generalisere til resten av populasjonen. En lav svarprosent kan imidlertid true studiens generaliserbarhet. Vi oppnådde en svarprosent på 26 fra spørreundersøkelse 1, som er noe lavere enn ønskelig. Tatt i betraktning at det er en web-basert undersøkelse, samt sammensetningen av utvalget vårt mener vi likevel det er en akseptabel svarprosent. En annen

faktor som kan true generaliseringen er seleksjon. Ved å gjøre det valgfritt å svare på undersøkelsen risikerer vi å få respondenter med de samme karakteristikene, mens andre karakteristikk i populasjonen utelates fra utvalget. Vi kan med andre ord risikere å få respondenter som er forskjellig fra populasjonen, noe som gjør at vi ikke kan vite om *nudgene* vil påvirke populasjonen på samme måte som utvalget vårt.

5. Etiske hensyn

Forskningsetikk dreier seg om hvorvidt forskningsprosessen er utført på en hensiktsmessig måte, med hensyn til rettighetene til de som deltar i forskningen eller blir påvirket av den (Saunders et al., 2016). Etiske vurderinger vil gjøre seg gjeldende gjennom hele forskningsprosessen, og vi har bevisst hensyntatt disse og etter beste evne gjort gode etiske valg.

Vårt hovedfokus har vært å sikre at ingen opplever negative effekter av utredningen, i tillegg til at all informasjon om deltakere blir behandlet konfidensielt. I spørreundersøkelsene som ble sendt ut kom det tydelig frem hvem som samlet inn informasjonen og hva informasjonen skulle brukes til. Det burde derfor ikke være noe tvil for respondentene om hvorfor undersøkelsen ble gjennomført. Videre var undersøkelsen frivillig, og NAV-brukerne kunne selv velge om de ønsket å delta eller ikke. De trengte heller ikke fullføre eksperimentet dersom de ikke hadde tid eller lyst, og hadde mulighet til å trekke seg i ettertid.

Et etisk spørsmål som gjør seg gjeldende i vår utredning er hvorvidt det er rettferdig å tilby en mulig positiv behandling til kun enkelte NAV-brukere. Mange ønsker å få arbeid, og det å nekte deler av gruppen hjelp til forbedring kan sees som urettferdig behandling. Samtidig er det forskningsmessig viktig å kunne påvise signifikant effekt, og en kontrollgruppe er derfor nødvendig. Dersom man klarer å påvise en positiv effekt av *nudgene* kan dette gi positive virkninger for mange flere i ettertid av prosjektet.

Videre har det vært viktig å forholde seg til objektivitetsprinsippet ved fremstilling av funnene. Ettersom vi har forholdt oss til tallmessige verdier har det ikke bydd på særlige problemer ved tolkning av resultatene, noe som gjør at våre resultater kan være en pålitelig kilde. Gjennom hele utredningen har vi benyttet relevante kildehenvisninger. Vi har vært ærlige i hva som kan tilføyes av ny forskning på området, hvilke begrensninger vår forskning har og hvordan vi har innhentet informasjon.

Opplysningene vi innhentet i spørreundersøkelse 1 gjør at det er mulig å identifisere respondentene. Studien er derfor meldt til Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste (NSD) for å forsikre at retningslinjer for behandling av personvernopplysninger ble overholdt. Vi fikk godkjenning fra NSD før vi satt i gang med undersøkelsen, og har videre måtte forholde oss til NAV sine regler for personvern.

6. Deskriptiv statistikk

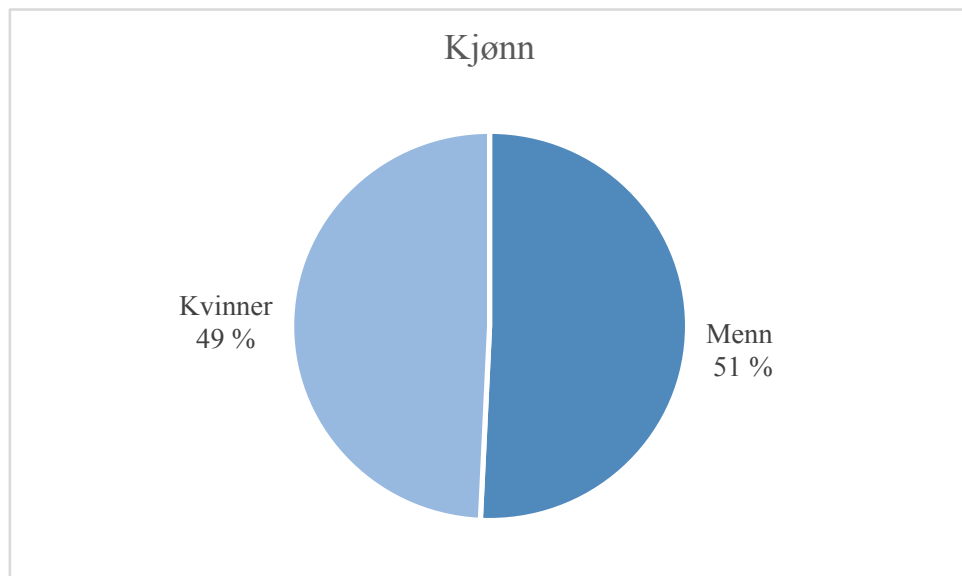
I følgende kapittel presenteres informasjon innhentet fra spørreundersøkelse 1 ved hjelp av deskriptiv statistikk. Hensikten er å presentere datamaterialet på en oversiktlig måte for å fremheve relevant informasjon om utvalget. Innhentet bakgrunnsinformasjon inkluderer kjønn, alder, etnisitet, barn, utdanningsnivå, samt foreldres etnisitet og høyeste fullførte utdanning. Videre har respondentene besvart påstander om holdninger og tilfredshet. Behandlingsgruppe 1 og 2 ble i tillegg stilt spørsmål om vaner og mål for døgnrytme, fysisk aktivitet og bruk av rusmidler. Informasjonen blir fremstilt ved bruk av diagrammer og tabeller. Vi ser først på bakgrunnsinformasjon om respondentene, for å deretter fremstille svar på holdnings- og tilfredshetsspørsmål, samt presentere mål og vaner. Videre presenterer vi hvorvidt det foreligger forskjeller i holdninger, tilfredshet og vaner mellom kjønn, etnisitet og utdanningsnivå. Avslutningsvis illustreres fordeling av karakteristikk mellom eksperimentgruppene.

Datainnsamlingsmetode	Antall respondenter
Spørreundersøkelse 1	742
Spørreundersøkelse 2	453
Telefonintervju	18

Tabell 2: Oversikt over antall respondenter i de ulike innsamlingsmetodene

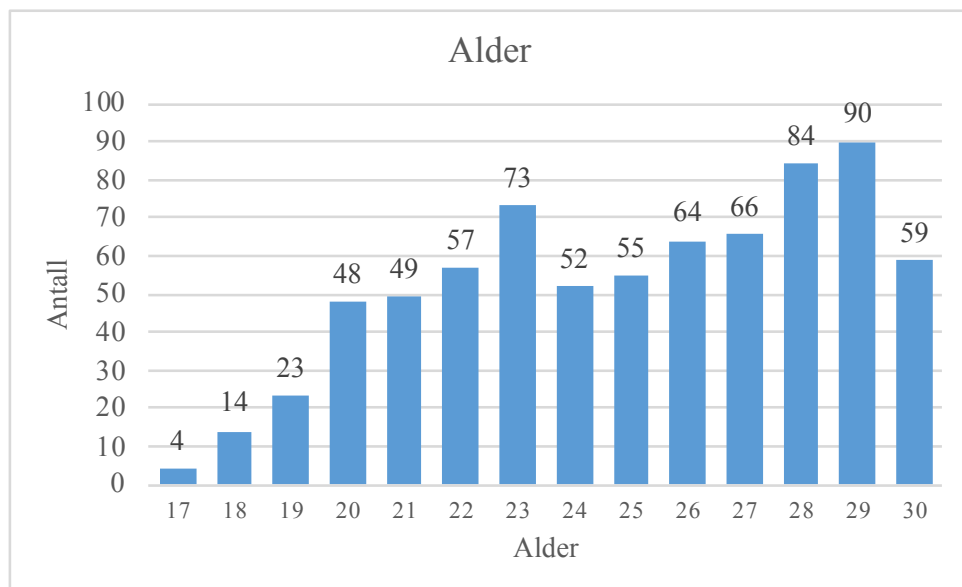
Av tabell 2 ser vi at totalt 742 respondenter har trykket på linken til spørreundersøkelse 1 samt oppgitt telefonnummer. Av disse besvarte 715 respondenter alle spørsmålene. I beskrivelse og analyse av undersøkelsen blir imidlertid samtlige respondenter inkludert, som fører til at antall observasjoner ikke er 742 for alle variablene. Vi har valgt å gjøre det på denne måten ettersom alle 742 respondentene ble tilsendt oppfølgingsundersøkelsen. 453 respondenter gjennomførte spørreundersøkelse 2, hvorav 420 besvarte alle spørsmålene. Videre gjennomførte vi telefonintervju med 18 deltakere fra behandlingsgruppe 2.

6.1 Presentasjon av respondentens bakgrunn

Figur 2: Kjønn

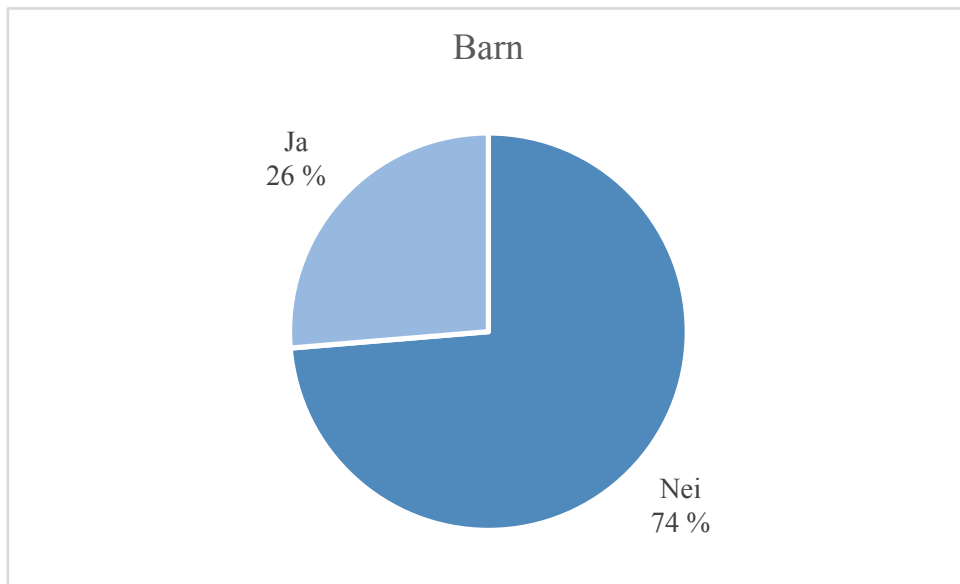
Kjønnsfordelingen i aldersgruppen 16-29 år registrert som helt ledig hos NAV har vært jevn de siste åtte årene. I gjennomsnitt har gruppen bestått av 58.8% menn og 41.2% kvinner, noe som er sammenfallende med fordelingen i det teoretiske utvalget (NAV, 2018g). Det faktiske utvalget består av 49% kvinner og 51% menn, som vil si at menn var mindre tilbøyelig til å svare på undersøkelsen.

Figur 3: Alder

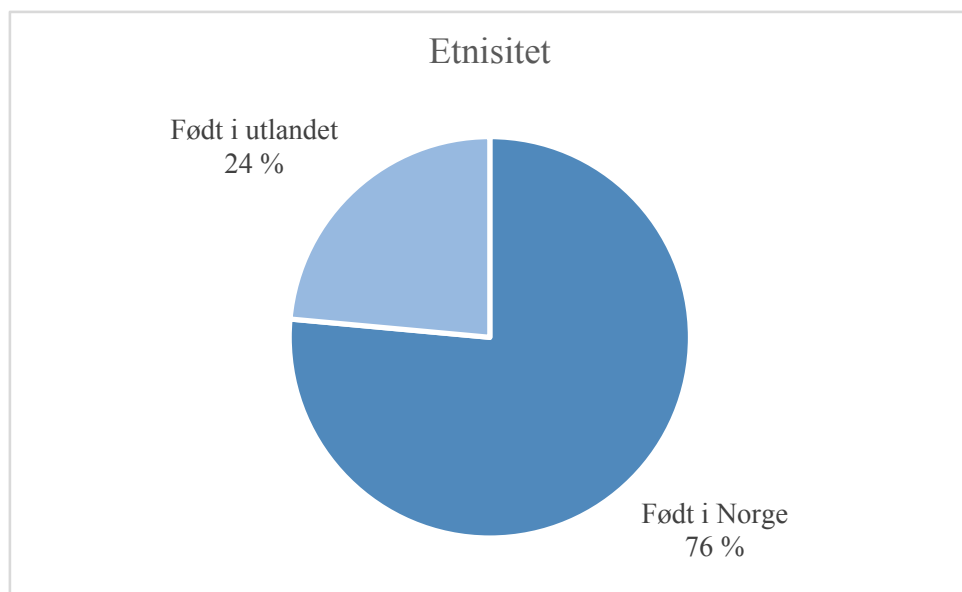
Figur 3 illustrerer aldersfordelingen i utvalget. Respondentene oppga fødselsår i spørreundersøkelsen, og alder er derfor beregnet på bakgrunn av hvor gamle de blir i inneværende år.

Av figuren ser vi at utvalget består av respondenter i aldersgruppen 17-30 år. Gjennomsnittlig alder for utvalget er 25 år, og hovedsakelig er respondentene over 19 år. Dette er naturlig ettersom foreldre har det økonomiske ansvaret for barn under 18 år. I tillegg mottar ikke individer under 18 år ytelser av NAV, og de har dermed ingen insentiver til å registrere seg. I enkelte tilfeller kan man likevel motta tilleggsstønader fra fylt 16 år (NAV, 2018h). I populasjonen er 7.1% 16-19 år, 41.1% 20-24 år og 51.8% mellom 25 og 29 år (NAV, 2018d). Sammenlignet består vårt utvalg av henholdsvis 5.56% som er 19 år eller yngre, 37.8% som er mellom 20-24 år og 56.64% som er mellom 25-29 år. Tallene er ikke helt sammenlignbare ettersom vi har beregnet respondentenes alder basert på fødselsår. Det foreligger imidlertid ingen store forskjeller, og med hensyn på alder er utvalget representativt for populasjonen.

Figur 4: Barn

Figur 4 viser hvor mange av respondentene som har barn. Utvalget består hovedsakelig av respondenter som ikke har barn, herunder 74%, og følgelig har 26% barn.

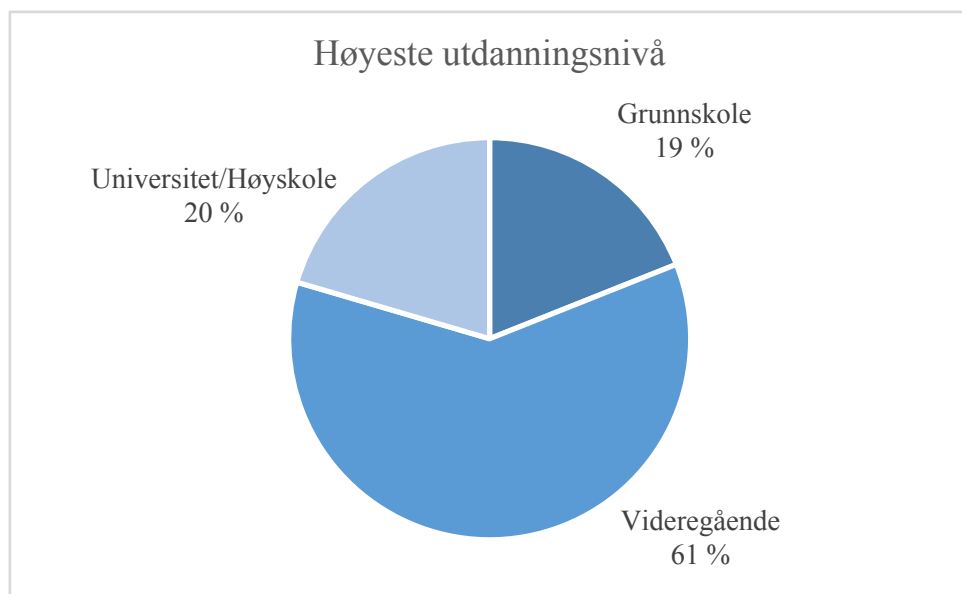
Figur 5: Etnisitet

I figur 5 illustreres respondentenes etnisitet, herunder om respondenten er født i Norge eller i utlandet. Som figuren viser er 24% av respondentene født i utlandet, og følgelig er 76 % født i Norge. Til sammenligning utgjør andel utenlandsfødte 28.9%³ av aldersgruppen 16-29 år registrert hos NAV i 2018 (NAV, 2018i). Andelen respondenter som er født i utlandet er dermed lavere enn for populasjonen, noe som kan ha sammenheng med språkproblemer i gjennomføringen av undersøkelsen.

Videre kan man også sammenligne utvalget med hvor stor andel av den norske befolkning som er født i utlandet. I Norge består 14.1 % av befolkningen av innvandrere, som er vesentlig lavere enn for utvalget (SSB, 2018c). Dette er ikke overraskende ettersom total andel innvandrere registrert hos NAV i 2018 er 41.6%⁴ (NAV, 2018i). Med andre ord er andel innvandrere registrert hos NAV høy sammenlignet med andel innvandrere i befolkningen.

³ Tallet er gjennomsnitt for januar-mai 2018

⁴ Tallet er gjennomsnitt for januar-mai 2018

Figur 6: Høyeste utdanningsnivå

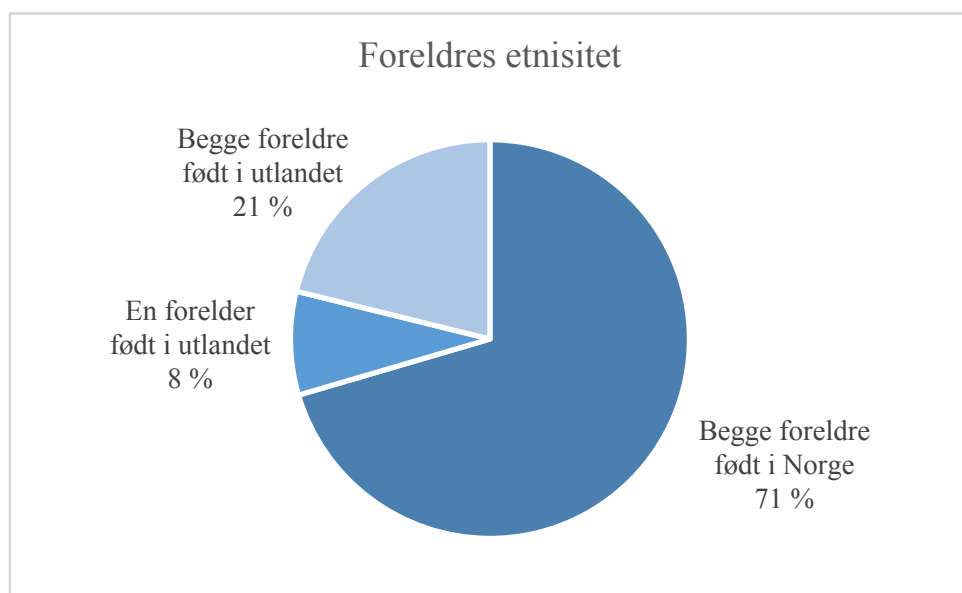
Figur 6 illustrerer utdanningsnivået til respondentene. I spørreundersøkelsen kunne respondentene velge mellom tre forskjellige utdanningsnivå, herunder grunnskole, videregående og høyere utdanning. Fordelingen viser at 19% har kun grunnskoleutdanning, 61% har fullført videregående skole og 20% har høyere utdanning enten på universitet eller høyskole. Til sammenligning viser tall fra NAV at 10.9% har påbegynt grunnskole, 54.1% har påbegynt videregående skole og 34.9% har påbegynt høyere utdanning (NAV, 2018j).⁵ Utvalget vårt består dermed av en høyere andel respondenter med grunnskole som høyeste utdanningsnivå, og en lavere andel med høyere utdanning. Dette er ikke overraskende ettersom utvalget består av en ung aldersgruppe, og mange av respondentene ikke er gamle nok til å ha fullført høyere utdanning.

Videre er det interessant å sammenligne utdanningsnivået i utvalget med aldersgruppen 20-29 år i befolkningen. I 2017 var det registrert 37.1% med høyere utdanning, 38% med videregående utdanning og 24.9% med grunnskole i denne aldersgruppen (SSB, 2018d). For respondentene i vårt utvalg i aldersgruppen 20-29 år var det 21.6% med høyere utdanning, 62.8% med videregående og 15.5% med kun grunnskole.⁶ Dette viser at utvalget består av en lavere andel med høyere utdanning enn samme aldersgruppe i befolkningen. Samtidig er det i

⁵ Tallene er gjennomsnitt for januar-mai 2018, og NAV oppgir kun tall basert på påbegynt utdanning.

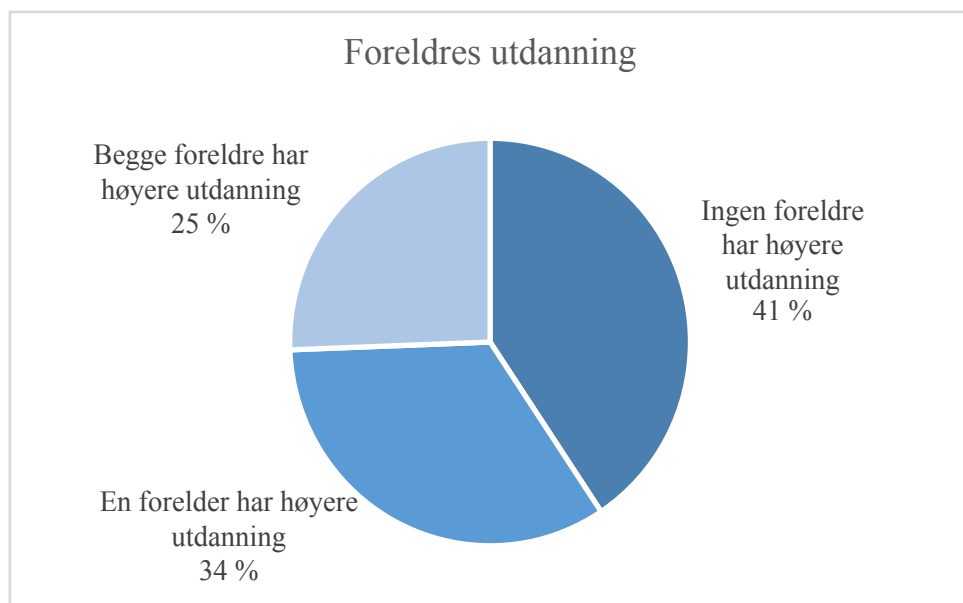
⁶ Ettersom utvalget vårt har en liten andel respondenter under 20 år relativt til befolkningen, bli sammenligningsgrunnlaget skeivt for hele utvalget. Vi valgte derfor å sammenligne kun aldersgruppene 20-29 år.

befolkningen også større andel som kun har fullført grunnskole. Tallene for befolkningen inkluderer personer med store helseutfordringer eller andre vansker, som av den grunn ikke har utdanning over grunnskolenivå. Denne gruppen klassifiseres ikke som helt ledig, og fanges derfor ikke opp i utvalget. Dette kan være en medvirkende årsak til at andel som har grunnskole som høyeste utdanningsnivå er lavere for utvalget enn for befolkningen.

Figur 7: Etnisitet foreldre

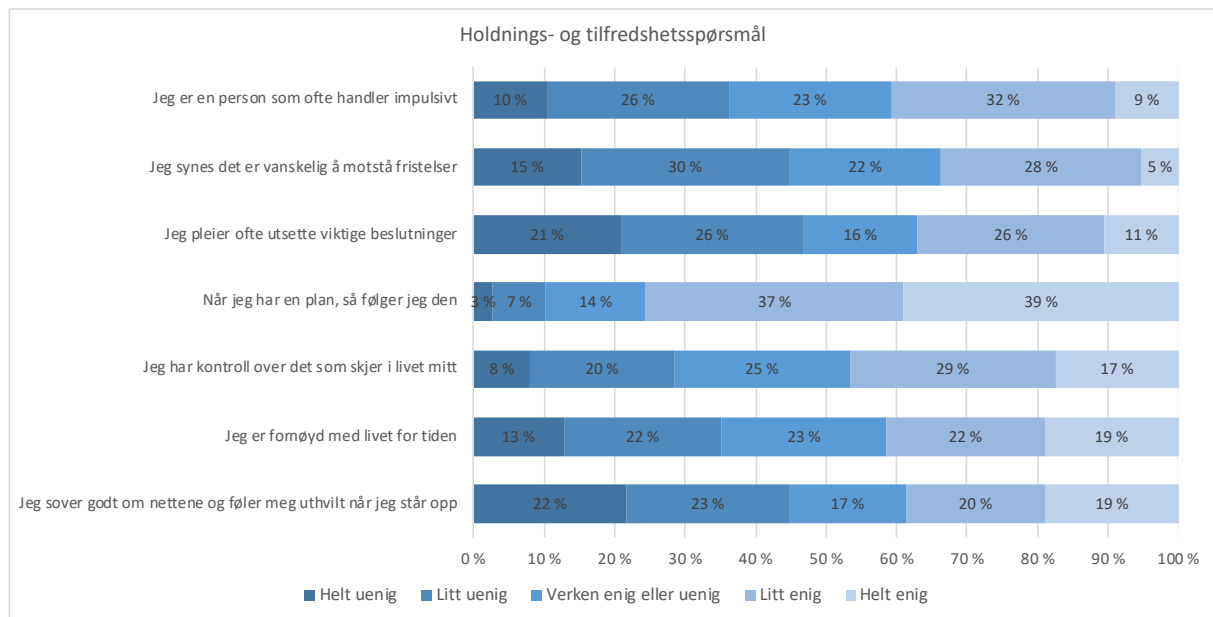
Figur 7 illustrerer foreldrenes etnisitet. Majoriteten (71%) av respondentene har to foreldre som er født i Norge. Videre har 21% av respondentene to foreldre med utenlandsk opphav, og følgelig har 8% en forelder som er født i utlandet. I Norge var andel innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre 17.3% ved inngangen av 2018 (SSB, 2018e). Dette er lavere enn for utvalget, og kan tyde på at respondenter med foreldre av utenlandsk opphav har vanskeligere for å få arbeid, og dermed lettere for å havne utenfor arbeidslivet.

Figur 8: Utdanningsnivå foreldre

Figur 8 viser utdanningsnivået til respondentenes foreldre. Den største andelen har foreldre uten høyere utdanning, herunder 41%. Videre har 25% av utvalget to foreldre med høyere utdanning, og 34% har foreldre hvor en har høyere utdanning. Forskning viser at foreldres utdanningsnivå har betydning for hvordan det går med barna i utdanningssystemet (Ekren, 2014). Det vil si at det er mindre sannsynlig at barn som har foreldre uten høyere utdannelse, selv tar høyere utdannelse. Med denne bakgrunnen er det ikke overraskende at høyest andel av utvalget har foreldre uten høyere utdanning.

6.2 Presentasjon av respondentenes svar på holdnings- og tilfredshetsspørsmål

Figur 9: Holdnings- og tilfredshetsspørsmål

I begge spørreundersøkelsene ble respondentene bedt om å svare på syv ulike påstander, med svaralternativer fra «Helt uenig» til «Helt enig». Figur 8 illustrerer svarene til respondentene fra spørreundersøkelse 1. Påstandene er gjengitt under, sammen med forkortelser som blir benyttet videre i analysen.

1. Impulsivitet: Jeg er en person som ofte handler impulsivt
2. Motstå fristelser: Jeg synes det er vanskelig å motstå fristelser
3. Utsetter ting: Jeg pleier ofte utsette viktige beslutninger
4. Følger planer: Når jeg har en plan, så følger jeg den
5. Kontroll over livet: Jeg har kontroll over det som skjer i livet mitt
6. Fornøyd med livet: Jeg er fornøyd med livet for tiden
7. Sover godt: Jeg sover godt om nettene og føler meg uthvilt når jeg står opp

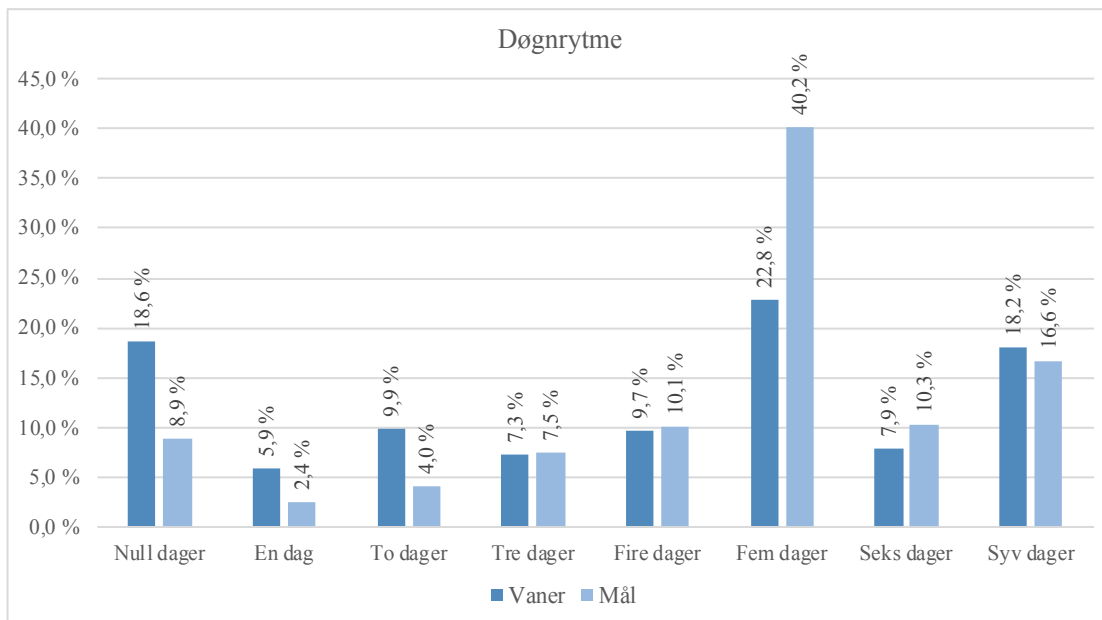
Av figuren ser vi at svarene er jevnt fordelt for de fleste påstandene. Påstanden som skiller seg ut er «Når jeg har en plan, så følger jeg den». Hele 76 % sier seg «Helt enig» eller «Litt enig» i denne påstanden.

6.3 Presentasjon av vaner og mål

Respondentene i behandlingsgruppene ble bedt om å oppgi sine vaner for døgnrytme, fysisk aktivitet og bruk av rusmidler. I tillegg ble de bedt om å reflektere over vanene sine og sette opp mål for hvordan de egentlig ønsker å ha det. Vi presenterer her en sammenstilling av respondentenes vaner og mål.

Døgnrytme

Spørsmålene i undersøkelsen var formulert på følgende måte: «Tenk på forrige uke, mandag til søndag: hvor mange dager la du deg før midnatt og stod opp før klokken 8?» og «I løpet av en vanlig uke, mandag til søndag, er målet mitt å legge meg før midnatt og stå opp før klokken 8». Svaralternativene var oppgitt i antall dager.

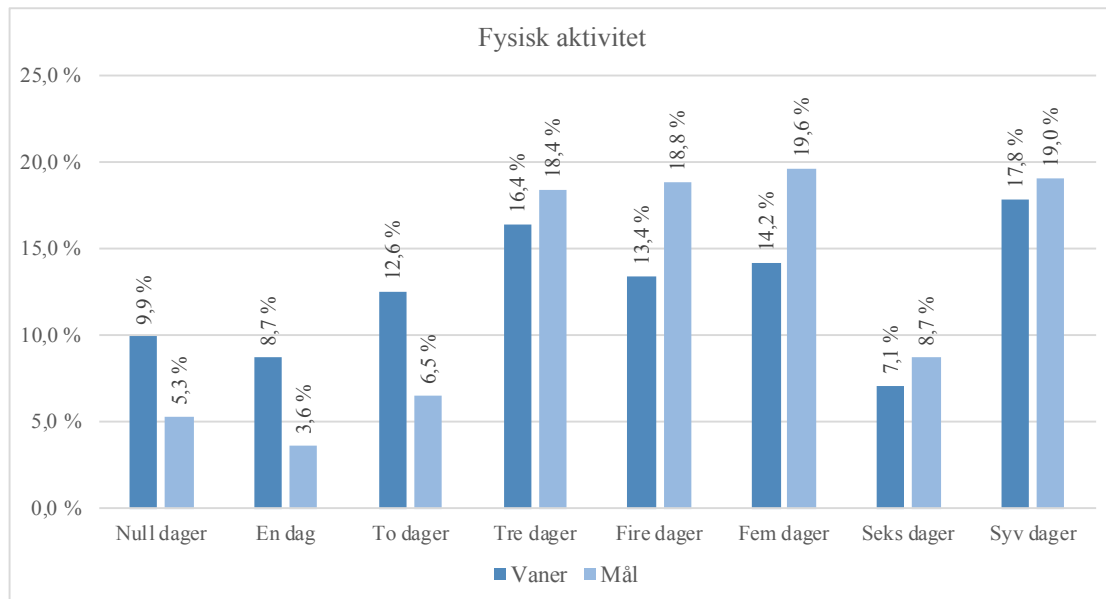

Figur 10: Døgnrytme, vaner og mål

Fordelingen viser at majoriteten har som mål å legge seg før midnatt og stå opp før klokken åtte fem eller flere dager i uken. Videre er det vanligste målet fem dager i uken, noe som er naturlig da man gjerne tillater seg en annen døgnrytme i helgen. Respondentenes vaner viser at de i gjennomsnitt legger seg før midnatt og står opp før klokken åtte 3.7 dager i uken. Gjennomsnittsmålet som blir satt er å klare dette 4.5 dager i uken.

Fysisk aktivitet

Respondentene ble spurt om sine vaner og mål angående fysisk aktivitet. Spørsmålene var formulert på følgende måte: «Tenk på forrige uke, mandag til søndag: hvor mange dager var du i fysisk aktivitet i mer enn 30 minutter (for eksempel i treningssenter, på tur, ballspill, etc.)» og «I løpet av en vanlig uke, mandag til søndag, er målet mitt å være i fysisk aktivitet i mer enn 30 minutter».

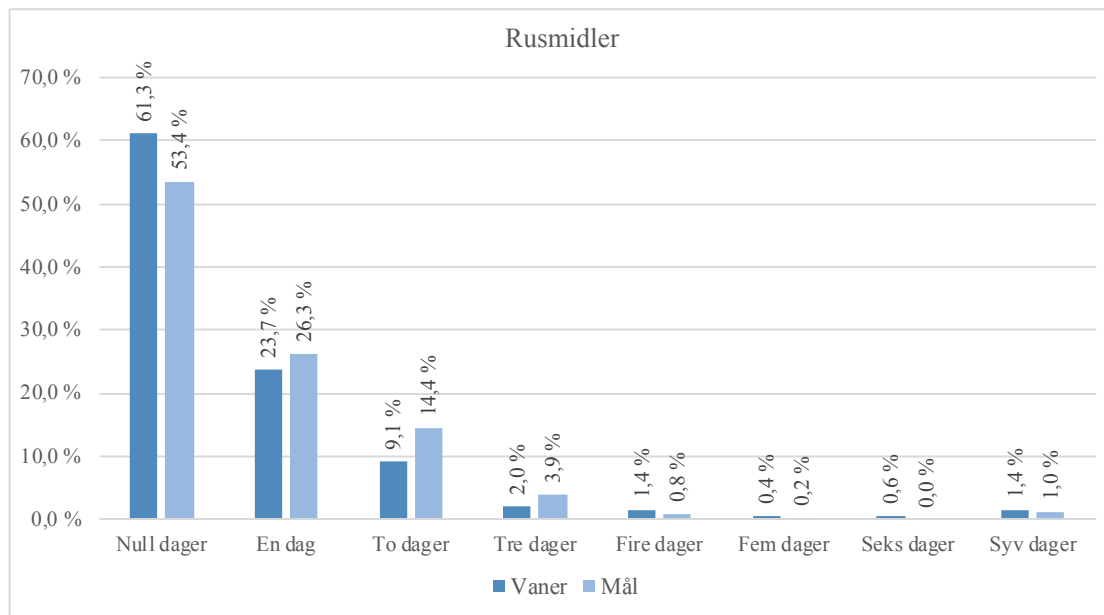
Figur 11: Fysisk aktivitet, vaner og mål

Figur 11 viser at det er en stor spredning i antall dager respondentene er i fysisk aktivitet.

Det vanligste svaret er å være i fysisk aktivitet syv dager i uken, mens det hyppigste målet er fem dager i uken. Dagens gjennomsnitt er å være i fysisk aktivitet 3.7 dager per uke, mens målet i gjennomsnitt er å være i fysisk aktivitet 4.3 dager per uke.

Rusmidler

Spørsmål angående rusmidler var formulert på følgende måte: «Tenk på forrige uke, mandag til søndag: hvor mange dager var du påvirket av alkohol eller et annet rusmiddel?» og «I løpet av en vanlig uke, mandag til søndag, vil jeg tillate meg selv å bruke rusmidler» med svaralternativer i antall dager. Svarene er sammenstilt under.

Figur 12: Bruk av rusmidler, vaner og mål

Av figur 12 ser vi at respondentene sjeldent er påvirket av alkohol eller andre rusmidler. 61,3 % av respondentene svarte at de ikke var påvirket av rusmidler foregående uke. Videre svarte 23,7% at de var påvirket av rusmidler kun en dag. Utvalget er påvirket av rusmidler gjennomsnittlig 0,69 dager per uke. I kontrast er gjennomsnittsmålet å være påvirket av rusmidler 0,78 dager per uke. Med andre ord er målet for bruk av rusmidler høyere enn vanene. Ettersom spørsmålet om mål er formulert som «jeg vil tillate meg» er det ikke unaturlig at man til tross for å ikke ha benyttet rusmidler uken før, kan tillate seg å bruke rusmidler en eller to dager en vanlig uke.

6.4 Forskjeller basert på kjønn, fødested og utdanning

	Gjennomsnitt av hele utvalget	Differanse Menn - Kvinner	Differanse Født i Norge - Født utenlands	Differanse Annen utdanning - Grunnskole
Impulsivitet	3.03 (0.04)	0.08 (0.09)	-0.03 (0.10)	-0.21* (0.11)
Motstå fristelser	2.79 (0.04)	0.08 (0.09)	0.02 (0.10)	-0.10 (0.11)
Utsette ting	2.80 (0.05)	0.25** (0.1)	-0.01 (0.12)	-0.26** (0.13)
Følger planer	4.02 (0.04)	-0.25*** (0.08)	-0.20** (0.09)	-0.04 (0.10)
Kontroll over livet	3.28 (0.05)	-0.01 (0.09)	-0.32*** (0.11)	0.20* (0.11)
Fornøyd med livet	3.13 (0.05)	-0.3*** (0.1)	-0.45*** (0.12)	0.24* (0.12)
Sover godt	2.91 (0.05)	0.04 (0.11)	-0.59*** (0.13)	0.40*** (0.14)
Søvnvaner	3.74 (0.11)	-0.65*** (0.22)	-0.46* (0.27)	0.36 (0.28)
Søvnsmål	4.52 (0.09)	-0.55*** (0.18)	0.15 (0.22)	-0.02 (0.23)
Rusvaner	0.69 (0.06)	0.46*** (0.11)	0.33** (0.14)	-0.28* (0.14)
Russmål	0.78 (0.05)	0.35*** (0.10)	0.58*** (0.12)	-0.07 (0.13)
Treningsvaner	3.75 (0.1)	-0.01 (0.20)	0.39 (0.24)	0.06 (0.26)
Treningssmål	4.31 (0.09)	-0.17 (0.18)	0.70*** (0.21)	0.30 (0.22)

Standardfeil i parentes, hvor * $p < 0,10$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$.

Tabell 3: Forskjeller basert på kjønn, etnisitet og utdanningsnivå

Tabell 3 illustrerer forskjeller i holdninger og tilfredshet, vaner og mål mellom tre ulikt definerte gruppeinndelinger, herunder kjønn, etnisk bakgrunn og utdanningsnivå. Første kolonne i tabell 3 viser gjennomsnittet av hele utvalget for variablene, og de tre neste viser differansen i gruppegjennomsnittene. Vi presenterer de signifikante forskjellene mellom gruppene.

Kolonne to illustrerer ulikheter mellom menn og kvinner, og vi ser at det foreligger enkelte signifikante forskjeller i svarene som er oppgitt. Spørsmålene angående holdninger viser at menn er mer enig i påstanden om å utsette viktige beslutninger. Videre sier kvinner at de er mer

fornøyd med livet, og at de i større grad følger planer. Når det gjelder vaner og mål, har kvinner bedre døgnrytme, samt drikker mindre enn menn i gjennomsnitt. Kvinner har også strengere mål angående døgnrytme og bruk av rusmidler.

Kolonne tre illustrerer forskjeller mellom norskfødte og de som er født i utlandet. Spørsmål angående holdninger viser at utenlandsfødte sier seg flinkere til å følge planer, og føler i større grad de har kontroll over livet. De er også mer fornøyd med livet og sover bedre om nettene. Når det gjelder vaner og mål viser det seg at utenlandsfødte i mindre grad benytter seg av rusmidler enn norskfødte. Videre har de også et mål om å redusere bruken av rusmidler, i motsetning til norskfødte som tillater seg å benytte rusmidler oftere enn de gjorde foregående uke. Andre forskjeller mellom utenlandsfødte og norskfødte er at norskfødte har et mål om å trene mer, og de har dårligere døgnrytme.

Observasjoner på bakgrunn av utdanningsnivå er illustrert i kolonne fire. Kolonnen viser likheter og ulikheter mellom respondenter med grunnskole som høyeste utdanningsnivå og det resterende utvalget. Holdningsspørsmål avdekket at de med kun fullført grunnskole sier de er mer impulsive og utsetter ting mer. Samtidig føler denne gruppen at de har mindre kontroll over livet, er mindre fornøyd med livet og sover dårligere om nettene relativt til resten av utvalget. Når det gjelder mål og vaner, er de med grunnskole oftere påvirket av rusmidler enn det resterende utvalget.

6.5 Balanse mellom de randomiserte gruppene

	Kontrollgruppe	Behandlingsgruppe 1	Behandlingsgruppe 2	P-verdi
Kvinner	0.48	0.48	0.51	0.70
Alder	24.64	24.98	25.46	0.03
Barn	0.32	0.23	0.25	0.08
Født i utlandet	0.24	0.24	0.23	0.91
Utdanningsnivå	1.98	2.01	2.05	0.44
Foreldres utdanning	0.8	0.83	0.91	0.29
Foreldres etnisitet	0.49	0.51	0.51	0.96
Impulsivitet	3.06	3.07	3.0	0.52
Motstå fristelser	2.81	2.78	2.78	0.94
Utsette ting	2.83	2.87	2.70	0,34
Følger planer	4.0	3.94	4.11	0.19
Kontroll over livet	3.26	3.24	3.32	0.76
Fornøyd med livet	3.15	3.09	3.13	0.89
Sover godt	2.95	2.88	2.91	0.87
Søvnvaner	-	3.85	3.63	0.34
Søvn mål	-	4.77	4.27	0.01
Rusvaner	-	0.70	0.69	0.93
Rus mål	-	0.77	0.79	0.90
Treningsvaner	-	3.61	3.89	0.17
Treningsmål	-	4.31	4.30	0.97

Tabell 4: Balanse i holdninger, vaner og mål mellom eksperimentgruppene

Målet med å randomisere er å sikre at ulike karakteristikk er likt fordelt mellom de tre eksperimentgruppene. Dette for å kunne bevise at eventuelle forskjeller mellom gruppene skyldes påvirkningen fra eksperimentet, og ikke allerede eksisterende ulikheter mellom respondentene i de ulike gruppene. Vi utførte variansanalyse for å sammenligne gjennomsnittet til de forskjellige variablene mellom gruppene, og testet en nullhypotese som sier at gruppegjennomsnittene er like. Av tabell 4 kan vi lese at randomiseringen har fungert godt, med unntak av variablene alder, barn og søvn mål. For disse tre variablene er det en signifikant forskjell i gjennomsnittet mellom gruppene. I regresjonsanalysen vil vi ta hensyn til disse ubalansene ved å inkludere de som kontrollvariabler.

6.6 Frafallsanalyse

Det totale frafallet var 39%, og innenfor hver av gruppene var frafallet på 34.7% for behandlingsgruppe 1, 42.7% for behandlingsgruppe 2 og 39.9 % for kontrollgruppen. Videre ønsker vi å undersøke om det er balansert frafall mellom eksperimentgruppene fra spørreundersøkelse 1 til spørreundersøkelse 2, for å vurdere eksperimentets representativitet. Vi benytter en regresjonsmodell, hvor vi konstruerer en dummy som tar verdien 1 for respondenter som har svart på begge spørreundersøkelser, og 0 for respondenter som kun svarte på spørreundersøkelse 1.

Tabell 5: Frafallsanalyse

	(1)
	Frafall
Nudge1	0.030 (0.442)
Nudge2	-0.059 (0.045)
Bakgrunnsvariabler	Ja
Konstant ⁽¹⁾	0.243* (0.141)
Observasjoner	735
Prob>F	0.010
R ²	0.029

(1) Kontrollgruppen er satt som referansegruppe
Standardfeil i parentes, hvor *p<0,10, **p<0,05, ***p<0,01.
Se appendiks D1 for hele modellen

Av tabell 5 ser vi at det ikke er signifikant forskjell i frafall mellom eksperimentgruppene. Videre fant vi at respondenter med barn var mindre tilbøyelig til å svare på oppfølgingsundersøkelsen, mens sannsynligheten for å svare på undersøkelse 2 var høyere dess eldre man er.

7. Hovedresultater fra eksperiment

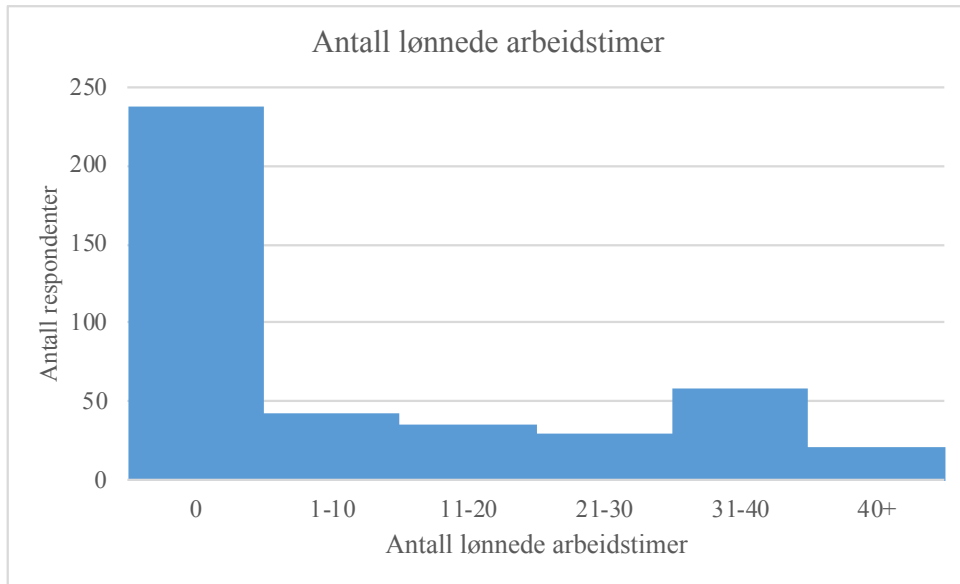
I denne delen analyser vi effekten plan og påminnelser har hatt på NAV-brukernes handlinger, vaner og holdninger. Hypotesene ved utredningens begynnelse var at *nudgene* vil ha en positiv effekt på de tre dimensjonene, og at effekten er sterkest dersom man har fått *nudge* i form av både plan og påminnelse. Bakgrunnen for påstandene er at unge som faller utenfor arbeidslivet kan utvikle dårlige vaner og holdninger, som også påvirker handlinger. Dette fører til at de blir værende i NAV-systemet over en lengre periode, og ikke får seg arbeid eller starter på utdanning. Antagelsen er at *nudgene* vil gi bedre rutiner og føre til at deltakerne tar bedre valg for seg selv og samfunnet. Vi ser på om *nudgene* har ført til endringer i handlinger, herunder om respondentene har hatt lønnet arbeid, sendt flere jobbsøknader, brukt mer tid på jobbportal og deltakelse på aktiviteter og tiltak i regi av NAV. Videre vil vi se på forskjeller i respondentens vaner og holdninger. Holdninger omfatter både holdnings- og tilfredshets-spørsmål, og vaner inkluderer døgnrytme, fysisk aktivitet og bruk av rusmidler.

For alle regresjonene i det følgende kapittel vil bakgrunnsvariabler være kjønn, alder, etnisitet, barn, utdanningsnivå, foreldres etnisitet og foreldres utdanningsnivå. Holdningsvariabler inkluderer alle syv påstandene stilt i spørreundersøkelse 1, herunder impulsivitet, motstå fristelser, utsette ting, følger planer og kontroll over livet, samt tilfredshets-spørsmålene fornøyd med livet og sover godt. Regresjonene inneholder alle bakgrunns- og holdningsvariablene for å oppnå høyest mulig forklaringskraft og signifikansnivå på modellene. I analysen vil Nudge1 referere til *nudge* i form av plan og Nudge2 til *nudge* i form av plan og påminnelse. I tillegg henviser p1 til p-verdien for Nudge1 og p2 til p-verdien for Nudge2. Vi presenterer analysen ved å skille mellom de tre hypotesene handlinger, vaner og holdninger, hvor det foreligger konklusjoner til hver av hypotesene. I tillegg presenteres interaksjonseffekter, hvor vi undersøker om respondentenes kjønn, etnisitet eller utdanningsnivå har hatt innvirkning på effekten av *nudgene*. Under utdanningsnivå representerer «høyere utdanning» alle deltakere som har fullført videregående og/eller høyere utdanning. Fullstendig oversikt over interaksjonseffekter finnes i appendiks D7-9.

7.1 Hypotese 1: Nudgene har positiv effekt på handlinger

Lønnet arbeid

I spørreundersøkelse 2 ble respondentene bedt om å oppgi antall lønnede arbeidstimer forrige uke. Figur 13 illustrerer fordelingen av antall lønnede arbeidstimer for hele utvalget.

Figur 13: Antall lønnede arbeidstimer for hele utvalget

Av figur 13 ser vi at majoriteten av utvalget ikke har hatt lønnet arbeid, og fremdeles er arbeidsledige. Imidlertid har 44.1% av respondentene arbeidet minst 1 time, og det er videre interessant å se hvordan deltakerne som har vært i arbeid fordeler seg mellom eksperimentgruppene for å se om *nudgene* har hatt effekt. Vi finner at behandlingsgruppe 2 har høyest andel respondenter med oppgitt lønnet arbeid, herunder 47.3%. Behandlingsgruppe 1 har en andel på 46%, mens kontrollgruppen har en andel på 38.8%. Videre benyttes regresjonsanalyse for å teste om forskjellen mellom eksperimentgruppene er signifikant, selv når vi korrigerer for bakgrunns- og holdningsvariabler. Regresjonsanalyse gir en mer nøyaktig analyse av hvorvidt sammenhengen er reell og hvor sterk den er.

Svaralternativene for spørsmålet om antall lønnede arbeidstimer var organisert på ordinalnivå, med alternativene 0 timer, 1-10 timer, 11-20 timer, 21-30 timer, 31-40 timer og over 40 timer. Svarene er videre kodet om til verdier fra 0-5 i stigende rekkefølge, og presenteres i variabelen «Antall lønnede arbeidstimer». I tillegg har vi konstruert en dummyvariabel, «Er du i arbeid?», som tar verdien 1 dersom respondenten var i lønnet arbeid forrige uke, og 0 ellers. *Nudgenes* effekt på arbeidsvariablene er illustrert i tabell 6.

Tabell 6: Nudgenes effekt på arbeidssituasjon

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
	Antall lønnede arbeidstimer	Antall lønnede arbeidstimer	Antall lønnede arbeidstimer	Er du i arbeid?	Er du i arbeid?	Er du i arbeid?
Nudge1	0.185 (0.190)	0.217 (0.189)	0.224 (0.190)	0.072 (0.058)	0.073 (0.058)	0.083 (0.058)
Nudge2	0.368* (0.210)	0.414* (0.212)	0.417** (0.209)	0.085 (0.061)	0.096 (0.061)	0.101* (0.061)
Bakgrunnsvariabler		Ja	Ja		Ja	Ja
Holdningsvariabler			Ja			Ja
Konstant ⁽¹⁾	1.097*** (0.136)	1.572** (0.679)	0.055 (0.865)	0.388*** (0.042)	0.518*** (0.197)	0.116 (0.254)
Observasjoner	426	426	421	426	426	421
Prob>F	0.213	0.009	0.001	0.313	0.038	0.010
R ²	0.007	0.046	0.093	0.005	0.036	0.065

(1) Kontrollgruppen er satt som referansegruppe

Standardfeil i parentes, hvor *p<0,10, **p<0,05, ***p<0,01.

Se appendiks D2 for hele modellen

Av regresjon 1-3 ser vi at Nudge2 har hatt signifikant positiv effekt på antall lønnede arbeidstimer. For regresjonen med bakgrunns- og holdningsvariabler er effekten signifikant på 5% nivå (p=0.047). Videre ser vi at Nudge1 har høye koeffisienter for regresjon 1-3 som tyder på at denne gruppen også har hatt en positiv økning i antall arbeidstimer, selv om effektene ikke er statistisk signifikante (med p-verdier på henholdsvis 0.331, 0.251 og 0.239).

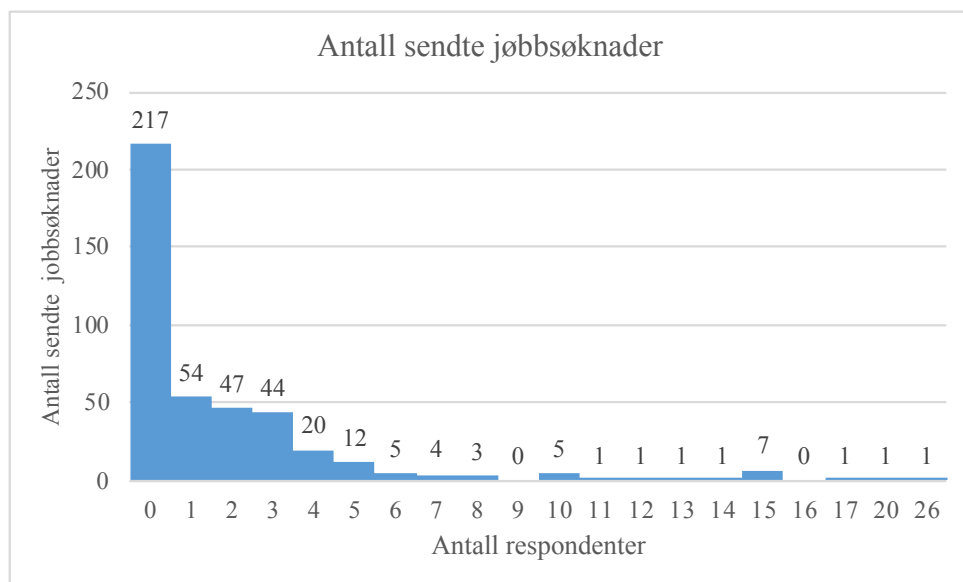
Av regresjon 6 fremkommer det at Nudge2 har positiv signifikant effekt på om respondenten har arbeidet forrige uke (p=0.098). Vi ser at behandlingsgruppe 2 har 10 prosentpoeng større sannsynlighet for å være i arbeid. Nudge1 har også positiv koeffisient for regresjon 6, men den er ikke signifikant (p=0.154). Vi ønsket videre å undersøke om det foreligger signifikante effektforskjeller mellom de to behandlingsgruppene, og benyttet en F-test. Vi fant at det ikke eksisterer signifikante forskjeller mellom gruppene for arbeidsvariablene antall lønnede timer og om respondenten har vært i arbeid (henholdsvis p=0.344 og p=0.755). Likevel ser vi at plan og påminnelse *nudge* har en positivt høyere koeffisient enn plan *nudge* alene, som tyder på at denne påvirkningen har fungert best.

Interaksjonseffekter

Ved å undersøke interaksjonseffekter finner vi at menn i behandlingsgruppe 2 har opplevd en signifikant positiv effekt på antall lønnede arbeidstimer, mens kvinner i begge behandlingsgrupper opplever en svakere effekt relativt til menn på denne variabelen. Tilsvarende effekter fremkommer for variabelen «Er du i arbeid?» hvor menn som mottar Nudge1 eller Nudge2 øker sannsynligheten for å være i arbeid med henholdsvis 14.6 og 17.8 prosentpoeng. Vi finner ikke de samme effektforskjellene for kvinner, noe som tyder på at menn har opplevd en sterkere effekt av *nudgene*. Videre avdekker analysen at utenlandsfødte generelt har færre lønnede timer enn norskfødte. Imidlertid ser vi at *nudgene* har hatt god effekt innad i denne gruppen. For utenlandsfødte fører begge *nudgene* til en signifikant positiv økning i antall lønnede arbeidstimer, relativt til utenlandsfødte i kontrollgruppen. Videre fremkommer det at sannsynligheten for å være i arbeid øker for deltakere med utenlandsk opphav dersom de mottar *nudge*, med henholdsvis 22 prosentpoeng for Nudge1 og 12 prosentpoeng for Nudge2. Dette er ikke signifikante effekter, men indikerer likevel at *nudgene* har hatt effekt på denne gruppen. I henhold til utdanningsnivå fremkommer det at deltakere med grunnskole har 23.5 prosentpoeng lavere sannsynlighet for å være i arbeid. Dersom deltakerne i denne gruppen mottar *Nudge2* øker derimot sannsynligheten for å være i arbeid med 26.6 prosentpoeng. *Nudge2* har med andre ord ført til en sterk positiv effekt for deltakere med grunnskoleutdanning.

Arbeidsrettede handlinger

Spørreundersøkelse 2 inneholdt også spørsmål om hvor mange jobbsøknader respondenten hadde sendt forrige uke. Figur 14 illustrerer fordelingen av sendte jobbsøknader for hele utvalget.⁷

Figur 14: Antall sendte jobbsøknader for utvalget

Av figur 14 ser vi at majoriteten ikke har sendt jobbsøknader forrige uke, herunder 217 respondenter. Dette tilsvarer 51.2% av utvalget og følgelig har 48.8 % av respondentene sendt minst en søknad. Vi finner at behandlingsgruppe 1 i snitt har sendt 1.97 søknader per respondent. Videre har behandlingsgruppe 2 og kontrollgruppen i snitt sendt henholdsvis 1.91 og 1.5 søknader per respondent. Dette indikerer at *nudgene* har hatt en positiv effekt på antall sendte jobbsøknader, og vi undersøker videre om forskjellene er statistisk signifikante ved hjelp av regresjonsanalyse. Vi tester også effekten på andre arbeidsrettede handlinger, herunder antall sendte jobbsøknader i mai, deltakelse på NAV aktivitet eller tiltak og hvor mange dager i løpet av forrige uke respondenten var på en jobbportal. Variablene «Sendte jobbsøknader forrige uke/i mai» og «Dager på jobbportal» er begge oppgitt i kontinuerlige verdier. «Deltatt på NAV-aktiviteter eller tiltak» er en dummy variabel som tar verdien 1 om man har deltatt på en NAV-aktivitet eller tiltak, og 0 ellers. Resultatene er vist i tabell 7.

⁷ Vi har fjernet en ekstremverdi på 40 søknader

Tabell 7: *Nudgenes* effekt på arbeidsrettede handlinger

	(1)	(2)	(3)	(4)
	Antall sendte jobbsøknader forrige uke	Antall sendte jobbsøknader i mai	Antall dager på jobbportal	Deltatt på NAV- aktiviteter eller tiltak
Nudge1	0.381 (0.348)	-0.511 (0.910)	-0.262 (0.253)	0.020 (0.056)
Nudge2	0.528 (0.418)	-1.034 (0.875)	-0.367 (0.270)	-0.001 (0.060)
Bakgrunnsvariabler	Ja	Ja	Ja	Ja
Holdningsvariabler	Ja	Ja	Ja	Ja
Konstant ⁽¹⁾	3.266* (1.939)	8.893* (4.925)	-0.279 (1.034)	0.738*** (0.249)
Observasjoner	420	419	421	427
Prob>F	0.016	0.018	0.000	0.000
R ²	0.108	0.090	0.145	0.088

(1) Kontrollgruppen er satt som referansegruppe

Standardfeil i parentes, hvor *p<0,10, **p<0,05, ***p<0,01.

Se appendiks D2 for hele modellen

Tabell 7 viser *nudgenes* påvirkning på arbeidsrettede handlinger. Regresjon 1 viser at det ikke foreligger signifikante effekter på antall sendte jobbsøknader forrige uke (p1=0.274 og p2=0.207). Koeffisientene er imidlertid positive og relativt store, noe som indikerer at *nudgene* kan ha hatt en positiv effekt på variabelen. Videre kan vi også lese av tabellen at plan og påminnelse *nudge* har en høyere positiv koeffisient enn plan *nudge* alene, selv om forskjellen mellom *nudgene* ikke er statistisk signifikant (p=0.726).

Regresjon 2 viser at det ikke foreligger signifikante effekter på antall sendte jobbsøknader i mai (p1=0.575 og p2=0.238). Videre ser vi at koeffisientene for deltakelse på NAV-aktiviteter eller tiltak er tilnærmet lik null for begge *nudger*, og heller ikke dette er signifikant (p1=0.723 og p2=0.986). Til slutt ser vi av regresjon 3 svake negative koeffisienter for hvor mange dager respondentene har vært på jobbportal den siste uken (p1=0.301 og p2=0.174). Dette tyder på at respondentene i behandlingsgruppene har vært mindre på jobbportal enn kontrollgruppen, men funnet er ikke signifikant.

Vi finner videre av analysen at respondenter som har foreldre med høyere utdanning i snitt sendte 0.68 færre søknader i uken uavhengig av *nudge*. Dette gjelder per foreldre som har høyere utdanning, og vil med andre ord si at respondenter som har to foreldre med høyere utdanning i snitt sender 1.35 færre søknader i uken relativt til de som ikke har foreldre med høyere utdanning. Personer med høyere utdanning tjener i snitt mer, og resultatene indikerer at barn av foreldre med høyere utdanning ikke har samme behov for å søke arbeid. Mulige årsaker kan være at de har et større nettverk eller lettere kan få støtte hjemmefra. Funnene er tilsvarende for månedsintervall, da sender NAV-brukere med to foreldre med høyere utdanning i snitt 1.6 søknader færre i måneden. Fullstendig oversikt over analysen kan sees i appendiks D2.

Interaksjonseffekter

Ved å analysere interaksjonseffekter finner vi en signifikant effekt for kvinner som har mottatt *nudge2*, som i snitt sender 1.3 flere jobbsøknader enn kvinner i kontrollgruppen. Det foreligger også en signifikant effektforskjell mellom kvinner og menn i behandlingsgruppe 2 på samme variabel, hvor kvinner i snitt sender 1.5 flere jobbsøknader enn menn. Videre finner vi tendenser til at *nudge* kan ha hatt effekt på respondenter med utenlandsk bakgrunn på antall sendte jobbsøknader relativt til norskfødte. I tillegg sender utenlandsfødte som har mottatt *nudge* i snitt 1.1 flere jobbsøknader per uke sammenlignet med utenlandsfødte i kontrollgruppen. Analysen avdekker deretter at respondenter med kun grunnskoleutdanning som har mottatt *nudge* sender færre jobbsøknader enn respondenter med høyere utdanning som også har mottatt *nudge*. Dette tyder på at *nudge* har fungert bedre på respondenter med høyere utdanning når det gjelder antall sendte jobbsøknader.

Videre avdekker analysen signifikante effektforskjeller mellom kvinner og menn på antall dager brukt på jobbportal. Kvinner som har mottatt *Nudge2* har vært 1.15 dager oftere på jobbportal enn menn i samme gruppe. Menn i behandlingsgruppe 2 har også vært 0.93 dager mindre på jobbportal enn menn i kontrollgruppen. Funnene tyder på at kvinner i større grad har blitt *nudget* til å besøke jobbportaler. Analysen avdekker også interaksjonseffekter i gruppen etnisitet, hvor det foreligger en signifikant reduksjon i antall dager på jobbportal for norskfødte i behandlingsgruppe 1 relativt til kontrollgruppen. Utenlandsfødte i samme gruppe besøker i snitt jobbportaler 1.35 dager oftere, som indikerer at *nudge* har fungert bedre for denne gruppen. Det foreligger også tendenser til at utenlandsfødte som har mottatt *Nudge1* har vært oftere på jobbportal enn utenlandsfødte i kontrollgruppen.

Konklusjon H1

Resultatene viser at *nudge* har hatt en effekt på antall lønnede arbeidstimer, og at effekten er størst, og bare signifikant, for *nudge* som inkluderer påminnelse. Vi finner også en tendens til at *nudgene* har ført til flere jobbsøknader, selv om effekten her ikke er statistisk signifikant. *Nudgene* har imidlertid ikke hatt effekt på andre arbeidsrettede handlinger. Ettersom det er naturlig å utføre færre arbeidsrettede handlinger etter man har fått seg arbeid, virker funnene fornuftige. Vi finner også fra F-test at Nudge2 ikke har signifikant sterkere effekt enn Nudge1 på noen av handlingene, selv om tendensene er at *nudge* i form av plan og påminnelser har den sterkeste effekten.

7.2 Hypotese 2: *Nudgene* har positiv effekt på vaner

Respondentene ble stilt spørsmål angående sine vaner når det gjaldt døgnrytme, fysisk aktivitet og bruk av rusmidler forrige uke. Ved hjelp av regresjonsanalyse undersøker vi om det foreligger signifikante forskjeller på vanene til behandlingsgruppene og kontrollgruppen. I tabell 8 er resultatene illustrert.

Tabell 8: *Nudgenes* effekt på vaner

	(1)	(2)	(3)
	Fysisk aktivitet forrige uke	Døgnrytme forrige uke	Bruk av rusmidler forrige uke
Nudge1	-0.133 (0.246)	0.157 (0.251)	0.080 (0.145)
Nudge2	-0.186 (0.262)	-0.329 (0.266)	0.006 (0.147)
Bakgrunnsvariabler	Ja	Ja	Ja
Holdningsvariabler	Ja	Ja	Ja
Konstant ⁽¹⁾	2.570** (1.008)	-0.001 (1.048)	1.246** (0.632)
Observasjoner	430	432	429
Prob>F	0.045	0.000	0.000
R ²	0.063	0.222	0.118

(1) Kontrollgruppen er satt som referansegruppe

Standardfeil i parentes, hvor *p<0,10, **p<0,05, ***p<0,01.

Se appendiks D3 for hele modellen

Det fremgår av tabell 8 at *nudgene* ikke har hatt en signifikant effekt på respondentenes vaner i undersøkelsesperioden. Det fremkommer imidlertid at koeffisientene til *nudgene* er negative

for antall dager med fysisk aktivitet ($p_1=0.590$ og $p_2=0.477$), og det samme gjelder for Nudge2 og døgnrytme ($p_2=0.217$). Dette indikerer at *nudgene* i disse tilfellene har hatt en negativ effekt. Ved å gjennomføre en F-test fant vi at det ikke foreligger signifikante forskjeller mellom Nudge1 og Nudge2 på variablene fysisk aktivitet ($p=0.823$) og rusmidler ($p=0.604$). For døgnrytme har Nudge1 hatt sterkere effekt enn Nudge2 ($p=0.05$).

Interaksjonseffekter

Vi analyserer om de ulike gruppene responderer forskjellig på *nudgene* i forhold til vaner. Funnene viser at Nudge1 har hatt signifikant forskjellig effekt på variabelen «Fysisk aktivitet» for menn og kvinner, og at kvinner i denne gruppen i snitt er 0.9 dager oftere i fysisk aktivitet enn menn i tilsvarende gruppe. Videre finner vi at respondenter med kun grunnskoleutdanning opplever en signifikant negativ effekt av *nudgene* på variabelen «Døgnrytme» sammenlignet med respondenter med høyere utdanning. Respondenter med kun grunnskole i behandlingsgruppene har i snitt lagt seg senere enn midnatt og stått opp etter klokken 8 1.17 og 1.12 dager oftere enn respondenter med høyere utdanning. I tillegg har *nudgene* hatt en negativ effekt på døgnrytmen til respondenter med grunnskole relativt til de med grunnskoleutdanning i kontrollgruppen.

Konklusjon H2

Analysen viser ingen signifikante resultater, og vi må dermed beholde nullhypotesen om at *nudgene* ikke har effekt på vaner. Nudge 2 har heller ikke hatt sterkere signifikant effekt på vaner relativt til Nudge1.

7.3 Hypotese 3: Nudgene har positiv effekt på holdninger

Vi undersøker om *nudgene* har påvirket respondentenes holdninger og tilfredshet. I tillegg ser vi på om *nudgene* har hatt effekt på respondentenes pengepreferanser og hvorvidt de hadde behov for purring for å svare på spørreundersøkelse 2. For å undersøke om det foreligger forskjeller mellom gruppene benytter vi regresjonsanalyse. Holdnings- og tilfredshetsvariablene er kodet fra 1-5, hvor 1 er «Helt uenig» og 5 er «Helt enig» i den fremsatte påstanden. Optimisme er rangert fra 1-10, hvor 10 står for «Veldig optimistisk» og 1 for «Ikke optimistisk i det hele tatt».

Tabell 9: Nudgenes effekt på holdninger

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	Jeg er impulsiv	Det er vanskelig å motstå fristelser	Jeg pleier å utsette ting	Jeg følger planer	Jeg har kontroll over livet
Nudge1	0.202* (0.121)	0.127 (0.116)	0.287** (0.115)	-0.048 (0.104)	-0.078 (0.117)
Nudge2	0.217* (0.126)	0.149 (0.125)	0.068 (0.122)	0.053 (0.110)	0.138 (0.131)
Bakgrunnsvariabler	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Holdningsvariabler	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Konstant ⁽¹⁾	1.819*** (0.509)	1.552*** (0.506)	1.582*** (0.599)	2.412*** (0.513)	1.393*** (0.523)
Observasjoner	416	416	416	416	416
Prob>F	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
R ²	0.288	0.313	0.432	0.247	0.350

(1) Kontrollgruppen er satt som referansegruppe

Standardfeil i parentes, hvor *p<0,10, **p<0,05, ***p<0,01.

Se appendiks D4 for hele modellen

Regresjon 1 viser at *nudgene* har hatt positiv effekt på deltakernes impulsivitet, og behandlingsgruppene er med andre ord mer impulsive enn kontrollgruppen. Denne forskjellen er signifikant på 10 prosent nivå (p1= 0.095 og p2=0.084). Videre viser regresjon 3 at *nudgene* har hatt negativ effekt på variabelen «Jeg pleier å utsette ting» for deltakerne som fikk *nudge* i form av plan. Effekten er signifikant på 5 prosent nivå (p1=0.013). De resterende regresjonene viser ingen signifikante forskjeller, og det ser derfor ikke ut til at *nudgene* har ført til vesentlige endringer i holdninger.

Vi undersøkte videre hvorvidt det foreligger signifikante effektforskjeller mellom de to behandlingsgruppene, og benyttet en F-test. For variabelen «Jeg pleier å utsette ting» finner vi at Nudge1 har hatt en signifikant større negativ effekt enn Nudge2. Respondenter i behandlingsgruppe 1 pleier altså oftere å utsette viktige beslutninger i forhold til respondenter i behandlingsgruppe 2. I tillegg finner vi at Nudge2 har hatt signifikant positiv effekt på respondentenes følelse av kontroll over livene sine, relativt til respondenter som mottok Nudge1.

Tilfredshet

Tabell 10: Nudgenes effekt på tilfredshet

	(1)	(2)	(3)	(4)
	Fornøyd med livet	Sover godt	Optimisme for å få jobb i 2018	Optimisme for å få jobb i 2019
Nudge1	-0.031 (0.118)	-0.178 (0.135)	0.037 (0.311)	-0.073 (0.263)
Nudge2	0.065 (0.129)	-0.027 (0.138)	0.026 (0.345)	-0.003 (0.290)
Bakgrunnsvariabler	Ja	Ja	Ja	Ja
Holdningsvariabler	Ja	Ja	Ja	Ja
Konstant ⁽¹⁾	1.191** (0.526)	0.259 (0.529)	6.866*** (1.532)	7.481*** (1.283)
Observasjoner	416	416	421	421
Prob>F	0.000	0.000	0.000	0.000
R ²	0.385	0.403	0.108	0.130

(1) Kontrollgruppen er satt som referansegruppe
Standardfeil i parentes, hvor *p<0,10, **p<0,05, ***p<0,01.
Se appendiks D5 for hele modellen

Av regresjon 1 ser vi at det ikke foreligger signifikante forskjeller på hvorvidt respondentene er fornøyd med livet, og koeffisientene er omtrent null for begge behandlingsgruppene (p1=0.792 og p2=0.615). Regresjon 2 gir tilsvarende resultater med negative koeffisienter for hvor godt deltakerne sover (p1=0.189 og p2=0.843). Videre viser regresjon 3 og 4 at behandlingsgruppene ikke har fått økt optimisme med tanke på arbeid i 2018 eller 2019, da forskjellene mellom gruppene er minimal. Ved å gjennomføre en F-test fant vi at det ikke foreligger signifikante forskjeller i effekten av Nudge1 og Nudge2. Vi finner ved videre analyse at respondenter som har fått seg arbeid i undersøkelsesperioden er signifikant mer fornøyd med livet uavhengig av *nudge* (p=0.002), analysen kan sees i appendiks D10.

Purring og pengepreferanse

Det er interessant å undersøke om *nudgene* har gjort respondentene mer tilbøyelig til å svare på spørreundersøkelse 2 uten purring. Antagelsen er at de som har mottatt en form for *nudge* i mindre grad hadde behov for påminnelse for å svare på undersøkelse 2. Av analysen fant vi at Nudge1 gir 5 prosentpoeng større sannsynlighet for å svare uten purring, men sannsynligheten er imidlertid ikke signifikant ($p1=0.345$). *Nudge* i form av plan og påminnelse har derimot en negativ signifikant effekt ($p2=0.058$). Det vil med andre ord si at de som mottok Nudge2 var mindre tilbøyelig til å svare på undersøkelsen uten purring, og det var 12 prosentpoeng større sannsynlighet for at en påminnelse var nødvendig i denne gruppen.

Videre fikk respondentene spørsmål om de ønsket kr 5000 om to uker eller kr 6000 om to måneder dersom de ble trukket som vinner av gevinsten. I dette tilfellet er det interessant å undersøke om mottakere av *nudge* i større grad velger å vente på en høyere utbetaling enn de som ikke mottok *nudge*. Analysen viser at respondenter som mottok Nudge2 har 4 prosentpoeng høyere sannsynlighet for å vente på et høyere beløp, men resultatet er ikke signifikant ($p2=0.491$). For behandlingsgruppe 1 foreligger det ingen effekt. Oversikt over analysen finnes i appendiks D6.

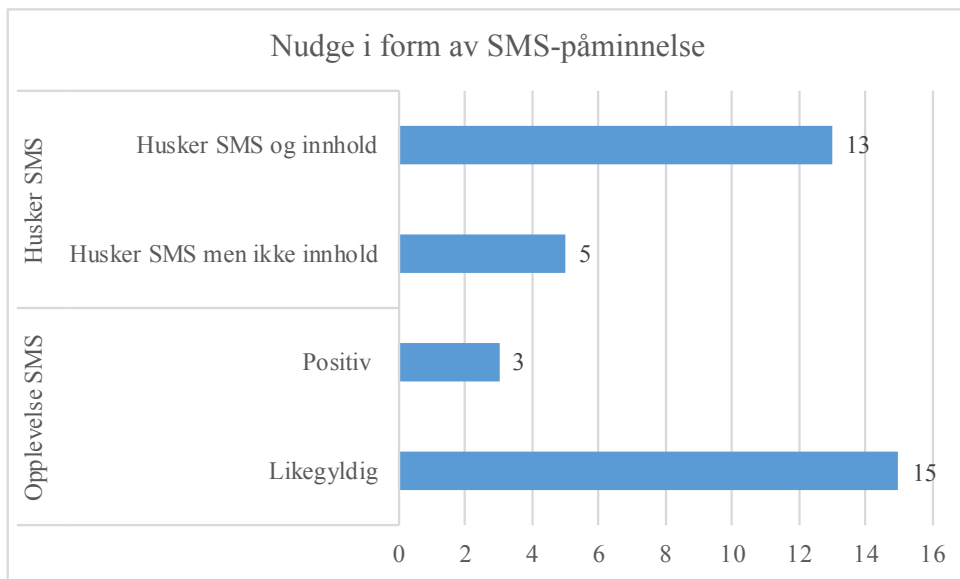
Interaksjonseffekter

Ved å analysere interaksjonseffekter avdekket vi at deltakere med grunnskoleutdannelse har en signifikant lavere optimisme for arbeid i 2018 og 2019 enn deltakere med høyere utdannelse. Dersom deltakere i denne gruppen mottok Nudge2 økte imidlertid optimismen for å få arbeid i 2018, noe som tyder på at *nudgen* kan ha fungert for deltakere med grunnskole på denne variabelen.

Konklusjon H3

Funnene viser en blandet effekt på holdninger; vi ser en tendens til at *nudgene* har gjort deltakerne mer impulsive og mer tilbøyelig til å utsette ting. På de andre områdene kan vi ikke påvise en effekt av *nudge*. Vi konkluderer dermed med at *nudgene* ikke har hatt systematisk effekt på holdninger, og nullhypotesen beholdes. Videre avdekkes det at Nudge2 ikke har hatt en sterkere effekt på holdninger relativt til Nudge1.

7.4 Presentasjon av telefonintervju

Figur 15: Presentasjon av telefonintervju

Figur 15 illustrerer antall respondenter som husker SMS-påminnelsene og hvordan de opplevde det. Vi avdekket gjennom telefonintervjuene at samtlige intervjuobjekter husket å ha mottatt SMS-påminnelsene, men fem husket ikke innholdet. 15 personer oppga at de var likegyldige til påminnelsene og ikke tenkte mye over dem, mens tre intervjuobjekter oppga at de syntes påminnelsene var positive og fikk dem til å reflektere over målene sine. Videre husket samtlige å ha deltatt i begge undersøkelsene, men det var variert hvor mange som husket hva de handlet om. Ni respondenter husket innholdet i begge undersøkelsene, fem husket kun innhold i oppfølgingsundersøkelsen og fire av respondentene husket ikke innholdet i noen av undersøkelsene. Det var også fem som ikke forstod koblingen mellom målene de satt seg i undersøkelsen og SMS-påminnelsene.

Videre besvarte intervjuobjektene spørsmålet «Hva skulle du ønske at NAV kunne gjøre bedre for deg?». Her oppga halvparten at de ønsket bedre og tettere oppfølging av NAV, spesielt etter å ha vært i systemet noen uker. På spørsmålet «Hva kan du selv gjøre bedre for å komme raskere ut i jobb eller videre utdanning?» svarte seks intervjuobjekter at de var fornøyd med egen innsats og hadde gjort alt de kunne for å få seg arbeid. Videre mente fem intervjuobjekter at de kunne ha vært mer proaktiv, og sendt flere søknader.

8. Diskusjon

Formålet med forskningsprosjektet er å undersøke hvorvidt det foreligger kausale sammenhenger mellom *nudgene* og tiden det tar unge NAV-brukere å komme ut i arbeidslivet. Utredningen ser også på effekten *nudgene* har hatt på respondentenes handlinger, vaner og holdninger. I følgende kapittel diskuterer vi våre funn fra analysen og knytter de til tidligere forskning og teori.

8.1 H1: Handlinger

Av analysen fremkommer det at Nudge2 har hatt signifikant positiv effekt både når det gjelder antall lønnede arbeidstimer og respondentenes arbeidssituasjon, relativt til kontrollgruppen. Respondenter i behandlingsgruppe 2 har arbeidet flere timer enn respondenter i behandlingsgruppe 1, selv om forskjellen ikke er statistisk signifikant. Dette kan tyde på at plan og påminnelse gir sterkere effekt enn plan alene, som samsvarer med tidligere forskning om at SMS-påminnelser har spesielt god effekt på unge (Cadena & Schoar, 2011). Vi finner også at en høyere andel av respondentene i behandlingsgruppene er i arbeid, noe som indikerer at de har forlatt *status quo* for å gå videre i livet.

Videre har Nudge1 og Nudge2 hatt positivt utslag på antall sendte jobbsøknader, men effektene er ikke signifikante. I snitt har respondentene i behandlingsgruppe 1 og 2 sendt henholdsvis 1.97 og 1.91 søknader i uken, sammenlignet med 1.5 i kontrollgruppen. Hensikten med *nudgene* er å nå ut til de som har størst tilbøyelighet til å bli i *status quo*, og ettersom behandlingsgruppene har sendt flere søknader enn kontrollgruppen kan det tyde på at nudgene har fungert. Resultatene fra analysen viste videre at *nudgene* ikke har hatt signifikant effekt på andre arbeidsrettede handlinger. Funnene viste imidlertid at antall dager på jobbportal hadde en negativ koeffisient for *nudgene*, som kan ha sammenheng med at flere i behandlingsgruppen er i arbeid. Respondentene vil da ikke ha det samme behovet for å søke etter jobb, og dette kan også være årsaken til at det ikke foreligger forskjeller i deltagelse på aktiviteter og tiltak i regi av NAV. Når det gjelder antall sendte jobbsøknader i mai ser vi ingen effekter. SMS-påminnelsene startet i begynnelsen av mai, og det kan tenkes at *nudgen* ikke ga effekt umiddelbart.

Interaksjonseffekter

Hovedinntrykket vi sitter igjen med etter gjennomført analyse er at *nudgene* har hatt sterkest effekt på menn, utenlandsfødte og deltakere med kun grunnskoleutdanning når det gjelder arbeidssituasjon. I tillegg ser vi tendenser til at utenlandsfødte har opplevd en positiv effekt av *nudgene* på arbeidsrettede handlinger. Ettersom problemet i utgangspunktet er størst blant disse gruppene er det ikke urimelig at *nudgene* også har fungert best her. I dag er det hard konkurranse om jobber som ikke krever utdanning (NAV, 2017d), noe som gjør at personer med kun grunnskoleutdanning har vanskeligere for å få seg arbeid. Det er også en overrepresentasjon av personer med utenlandsk bakgrunn i ledighetsstatistikken, og forskning viser at et utenlandskklingende navn på jobbsøknaden reduserer sannsynligheten for å bli innkalt til intervju med rundt 25% (Midtbøen & Rogstad, 2012). Personer med utenlandsk opphav har dermed vanskeligere for å få seg arbeid og det kan tenkes at de må gjøre en større innsats enn norskfødte. Videre er det i større grad unge menn enn unge kvinner som faller utenfor arbeidslivet (NAV, 2018d). Med denne bakgrunnen er det viktig å finne tiltak for disse gruppene, og tendensene vi ser er derfor interessante.

8.2 Vaner

Funnene avdekket at *nudgene* ikke har hatt effekt på respondentenes vaner. En studie gjennomført av Lally, Jaarsveld, Potts & Wardle (2010) viser at det tar vesentlig lengre tid enn fire uker å etablere en ny vane, noe som kan være med på å forklare hvorfor vi ikke har funnet effekt. En alternativ forklaring kan være at respondentene ble bedt om å sette seg mål, men ikke legge en plan for hvordan de skulle oppnå målene. Tidligere forskningsprosjekt har avdekket at mer detaljerte planer har påvirkning på måloppnåelse (Morisano et al., 2010). Det kan derfor tenkes at planen respondentene skulle gjennomføre var for løs, og at det ville hatt bedre effekt dersom de utarbeidet mer detaljerte planer. Planer hvor de beskrev hvordan de skulle oppnå målene, og hvordan de skulle opptre i ulike kontekster kunne vært av betydning for respondentenes gjennomføring av planen. Videre ga også intervjurunden inntrykk av at enkelte intervjuobjekter ønsket bedre og tettere oppfølging, og det kan tenkes at utarbeidelse av plan i samarbeid med veileder kunne hatt bedre effekt.

Gjennom telefonintervjuene avdekket vi en annen mulig årsak til hvorfor funnene ikke viser signifikante effekter for deltakere som mottok SMS-påminnelser. Flertallet av intervjuobjektene fortalte at de var likegyldige til SMS-påminnelsene, og i stor grad ikke tenkte

over dem. Andre fortalte at meldingene fikk de til å reflektere over målene sine. Ulike reaksjoner på SMS-*nudgene* kan, i tillegg til et lite sampleutvalg, være en medvirkende årsak til den store spredningen i resultatene. Videre har vi heller ikke hatt mulighet til å kontrollere om respondentene mottok eller leste tekstmeldingene som ble sendt, men gjennom intervjuene oppga samtlige å huske at de fikk SMS-påminnelsene. Riktignok forstod ikke alle hvorfor de fikk meldingene, og klarte heller ikke koble de til målene de satt seg i spørreundersøkelsen. Dette indikerer at SMS-*nudgen*, hos enkelte, ikke har oppnådd sin tiltenkte effekt, og ikke har klart å fange mottakernes fulle oppmerksomhet. Majoriteten husket likevel ordlyden i meldingene og SMS-påminnelsene kan, uten at respondentene selv er klar over det, ha påvirket dem.

8.3 Holdninger

Analysen avdekker at det i all hovedsak ikke foreligger endringer i holdninger. Holdningene vi har undersøkt er i stor grad tilsvarende personlighetstrekk som sitter dypt i personer, og det er derfor ikke overraskende at vi ikke finner signifikante endringer etter fire uker. *Nudgene* skulle i utgangspunktet «dyttet» respondentene i riktig retning, og derav påvirket deres holdninger og tilfredshet indirekte. I et korttidsperspektiv har ikke *nudgene* hatt denne effekten, men funnene betyr imidlertid ikke at man skal utelukke at effekter kan oppstå på lang sikt.

Tilfredshet

Studier viser at å være i arbeid er viktig for at mennesker skal ha det bra (Folkehelseinstituttet, 2017), og tanken er derfor at man gjennom å *nudge* unge arbeidsledige tilbake i arbeid, samtidig skal *nudge* dem til høyere livskvalitet. Dette samsvarer med våre funn som viser at respondenter som har fått arbeid er signifikant mer fornøyd med livet. Resultatene våre viser derimot at hvorvidt respondentene er fornøyd med livet ikke har en sammenheng med *nudgene*.

Videre var tanken at respondenter som har mottatt en form for *nudge* vil være mer optimistisk enn kontrollgruppen på mulighetene for å få arbeid. I vårt eksperiment finner vi likevel ikke effekt på optimisme. Imidlertid kan det se ut som de med kun grunnskole som har mottatt Nudge2 har fått en positiv *selvtillitsboost* og i et korttidsperspektiv har fått større tro på å få arbeid. Samtidig virker det som de fleste har tro på at de skal klare å komme seg i arbeid på lengre sikt.

Purring

Når det gjelder hvorvidt respondentene svarte på spørreundersøkelse 2 med eller uten *purring*, har behandlingsgruppe 2 en signifikant negativ koeffisient. En forklaring kan være at respondenter i behandlingsgruppe 2 mottok SMS-påminnelser hver mandag i fire uker, og undersøkelsen ble sendt ut på samme tidspunkt den femte uken. Av denne grunn kan mange ha oppfattet SMS-en som en ny påminnelse og ikke registrert at den inneholdt en undersøkelse, og dette kan ha bidratt til at de i større grad trengte *purring* for å svare. Da vi gjennomførte ringerunde for å øke oppslutning til spørreundersøkelse 2 fikk vi også inntrykk av at individer som i løpet av undersøkelsesperioden hadde fått seg arbeid, ikke forstod at de fremdeles var interessante for eksperimentet. Det kan derfor tenkes at personer som ikke lenger er i NAV systemet har unnlatt å svare på oppfølgingsundersøkelsen. Vi avdekket gjennom analysen at det i behandlingsgruppe 2 er størst andel som er i arbeid, noe som kan ha bidratt til at denne gruppen i større grad trengte påminnelse for å forstå at de skulle svare på undersøkelsen.

9. Konklusjon

I vår empiriske analyse finner vi at *nudge* i form av plan og påminnelser har hatt en signifikant effekt på deltakernes arbeidssituasjon. For behandlingsgruppe 2 finner vi en signifikant økning i antall lønnete arbeidstimer relativt til kontrollgruppen. Utover arbeidssituasjon finner vi ikke signifikante effekter av plan og påminnelse *nudge* på handlinger, men det foreligger tendenser til at *nudgene* har hatt positiv effekt på antall sendte jobbsøknader. Funnene virker naturlige, da deltakere som har fått fulltidsarbeid i mindre grad har behov for å utføre arbeidsrettede handlinger. Videre avdekkes det ikke signifikante effekter på handlinger for deltakere i behandlingsgruppe 1. For dimensjonene vaner og holdninger viser analysen at ingen av *nudgene* har hatt systemisk effekt. Ved å analysere interaksjonseffekter ser vi tendenser til at *nudgenes* effekt på arbeidssituasjon har vært sterkest for deltakere med utenlandsk bakgrunn, menn og deltakere med kun grunnskoleutdannelse. I lys av at dette er grupper som i større grad faller utenfor arbeidslivet, er funnene interessante.

Gjennomgående i analysen har det fremkommet resultater med høye standardfeil. Dette kan skyldes en relativt liten utvalgsstørrelse, men det kan også være en indikasjon på stor spredning i deltakernes svar. Stor spredning kan tyde på at *nudgene* har fungert for noen, også når det gjelder vaner og holdninger. Det er derimot vanskelig å si om utformingen av *nudgene* har vært optimal, eller om andre påvirkninger kan ha større effekt. Med bakgrunn i funn fra analysen og

tidligere forskning kan det tenkes at en mer detaljert plan, kombinert med påminnelse *nudge* og tettere oppfølging kan være hensiktsmessig for å redusere arbeidsledigheten blant unge.

Foruten begrensninger ved det teoretiske rammeverket utredningen benytter seg av, foreligger det enkelte begrensninger ved studien som helhet, og utredningens funn. Den første begrensningen er tiden vi har hatt til rådighet. Det kunne vært interessant å følge prosjektet over en lengre periode, for å se om *nudgene* gir større effekter på lang sikt. Det hadde også vært hensiktsmessig å intervju flere respondenter for mer utfyllende informasjon om hvordan *nudgene* ble oppfattet, noe som ikke lot seg gjøre innenfor tidsrammen.

Videre gir regresjonene våre generelt lav forklaringsgrad, noe som tyder på at det er mange faktorer som påvirker variablene våre som vi ikke har inkludert. Det kan være nyttig i videre forskning å innhente mer utfyllende bakgrunnsinformasjon om respondentene og årsakene til deres arbeidsledighet, for å fange opp andre eventuelle årsaker til de effektene som foreligger. Som tidligere påpekt er det ved bruk av spørreundersøkelser fare for at vi ikke får et representativt utvalg, da vi risikerer at de som svarer innehar de samme karakteristikene, og er ulike fra de som lar være å svare. I vårt tilfelle gjelder dette at det gjerne er de som trenger minst hjelp som velger å delta i undersøkelsen, mens de mer vanskeligstilte ikke deltar. I videre forskning kan det være nyttig å finne en god løsning for å nå ut til alle i det teoretiske utvalget.

Det er ingen tvil om at vi trenger mer kunnskap om hvordan man skal få unge som faller utenfor ut i arbeidslivet, og vi håper denne utredningen kan inspirere til videre forskning på området. Videre blir det også svært interessant å se funnene forskningsgruppen finner etter siste del av prosjektet er avsluttet. Avslutningsvis ønsker vi å påpeke at en *nudge* ikke nødvendigvis er nok for å dytte alle NAV-brukere videre i livet, men vi ser tendenser til at *nudge* i form av plan og påminnelse har hatt positiv effekt på enkelte. *Nudgen* er kostnadseffektivt og lite tidkrevende, og dersom intervensjonen kan hjelpe noen anser vi det som et tiltak verdt å benytte seg av.

10. Referanseliste

- Akhu-Zaheya, Laila. M. & Shiyab, Wa'ed Y. (2017). The effect of short message system (SMS) reminder on adherence to a healthy diet, medication, and cessation of smoking among adult patients with cardiovascular diseases. *International Journal of Medical Informatics*, 98, 65-75. doi: <https://doi.org/10.1016/j.ijmedinf.2016.12.003>
- Altmann, S., Falk, A., Jäger, S., & Zimmermann, F. (2015). *Learning about job search: A field experiment with job seekers in germany*. (IZA Discussion Papers 9040). Hentet fra <https://search.proquest.com/docview/1698650317?accountid=37265>
- Arbeids- og sosialdepartementet. (2015). NAV i en ny tid – for arbeid og aktivitet. (Meld. St. 33 2015–2016). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-33-20152016/id2501017/sec3?q=kanalstrategi>
- Berg, Lars P. (2018). *NAV*. Hentet fra: <https://snl.no/NAV>
- Berger, E. M., Koenig, G., Mueller, H., Schmidt, F., & Schunk, D. (2016). *Self-regulation training, labor market reintegration of unemployed individuals, and locus of control - evidence from a natural field experiment*. (Discussion paper Series nr. 1622/2016). Hentet fra http://www.macro.economics.uni-mainz.de/RePEc/pdf/Discussion_Paper_1622.pdf
- Bettinger E., Long T., Oreopoulos P. & Sanbonmatsu L. (2009). *The role of simplification and information in college decisions: Results from the H&R block FAFSA experiment*. (NBER Working Paper Series nr15361) Hentet fra <http://www.nber.org/papers/w15361>
- Bjorvatn, K., Ekstrøm, M. & Pires, A.J.G. (2017). *Små dytt for store valg: Rapport fra et forskningsprosjekt om nudging for økt rekruttering til lærerutdanningen*. (SNF Arbeidsnotat Nr. 02/17) Hentet fra https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/2465758/SNF%2bA02_17.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Buvarp, P. & Varteressian, M. (2018). *En generasjon av arbeidsledige*. Hentet fra <https://agendamagasin.no/kommentarer/en-generasjon-av-arbeidsledige/>
- Cadena, X. & Schoar, A. (2011). *REMEMBERING TO PAY? REMINDERS VS. FINANCIAL INCENTIVES FOR LOAN PAYMENTS*. (NBER, Working Paper No. 17020). Hentet fra <http://www.nber.org/papers/w17020>
- Cappelen, A. W & Tungodden, B. (2012). Adferdsøkonomi og økonomiske eksperimenter F. *Magma*, 15(5), 26-30. Hentet fra <https://www.magma.no/adferdsokonomi-og-okonomiske-eksperimenter-f>
- Chetty, R., Looney, A., & Kroft, K. (2009). Salience and Taxation: Theory and Evidence. *American Economic Review*, 99(4), 1145-1177. doi:10.1257/aer.99.4.1145
- Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving* (6. utg.). Oslo: Gyldendal

- Ditlev-Simonsen, C. D. (2017). Dulting - endringer i bærekraftig retning med god endringsledelse. *Magma*, 20(7), 61-69. Hentet fra <https://www.magma.no/dulting-endringer-i-barekraftig-retning-med-god-endringsledelse>
- Ekren, R. (2014). Sosial reproduksjon av utdanning? *Samfunnsspeilet*, 5, 20-24. Hentet fra https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/210120?_ts=
- Ekström, M. (2017). *Adferdsøkonomi*. Hentet fra: <https://snl.no/adferds%C3%B8konomi>
- Folkehelseinstituttet. (2017). *Arbeid og helse*. Hentet fra <https://www.fhi.no/nettpub/hin/miljo/arbeid-og-helse/>
- Gollwitzer, P. M. & Sheeran, P. (2006). Implementation Intentions and Goal Achievement: A Meta-analysis of Effects and Processes. *Advances in Experimental Social Psychology*, 38(), 69-119. doi: [10.1016/S0065-2601\(06\)38002-1](https://doi.org/10.1016/S0065-2601(06)38002-1)
- GreeNudge. (2017). *Om oss*. Hentet fra: <http://greenudge.org/>
- Grindheim, J. E. (2012). Rasjonalitet, egoisme og selvkontroll: HOMO OECONOMICUS. *Stat og styring*, 22(1), 34.35. Hentet fra <https://www.idunn.no/stat/2012/01/art08>
- Grønmo, S. (2016). *Samfunnsvitenskapelige metoder*. (2 utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Horgen, E. H. (2017). *Åtte år med nedgang i sysselsettingsprosenten*. Hentet fra: <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/atte-ar-med-nedgang-i-sysselsettingsprosenten>
- Jacobsen, D. I. (2005). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? Innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (2. utg.). Kristiansand: Høyskoleforlaget
- Jakobsen, S. E. (2018). *Skremmende at stadig flere unge gjør ingenting, mener forsker*. Henter fra <https://forskning.no/arbeid/2018/01/nhos-arsmote-2018-ungdom-inaktiv-trussel-arbeidsliv-gjor-ingenting-farlig>
- Johannessen. A., Christoffersen., L. & Tufte. P. T. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (5. utg.). Oslo: Abstrakt Forlag A/S
- Johnson, E. J. & Goldstein, D. G. (2003). Do Defaults Save Lives? *Science*, 302, (5649),1338-1339. doi: [10.1126/science.1091721](https://doi.org/10.1126/science.1091721)
- Kahneman, D. (2012). *Tenke, fort og langsomt*. (E. Lilleskjæret & G. Nyquist, overs.) Danmark: Pax Forlag.
- Kahneman, D. & Tversky A. (1979) *Prospect-theory: An analysis of Decision under risk* https://www.princeton.edu/~kahneman/docs/Publications/prospect_theory.pdf
- Kallbekken, S. & Sælen, H. (2013). Nudging' hotel guests to reduce food waste as a win-win environmental measure. *Economics Letters*, 119(3), 325-327. doi: <https://doi.org/10.1016/j.econlet.2013.03.019>

- Kanfer, R., Wanberg, C. R., & Kantrowitz, T. M. (2001). Job search and employment: A personality–motivational analysis and meta-analytic review. *Journal Of Applied Psychology*, 86(5), 837-855. doi:10.1037/0021-9010.86.5.837
- Lally, P., Jaarsveld, C. H. M., Potts, H. W. W. & Wardle, J. (2009). How are habits formed: Modelling habit formation in the real world. *European Journal of Social Psychology*, 40, 998–1009. Hentet fra <https://centrespringmd.com/docs/How%20Habits%20are%20Formed.pdf>
- Landeghem, B. V., Cövers, F. & Grip, A. (2017). Is there a rationale to contact the unemployed right from the start? *Evidence from a natural field experiment. Labour Economics*, 45(), 158-168- doi: <https://doi.org/10.1016/j.labeco.2016.11.009>
- Madrian, B., & Shea, D. (2001). The Power of Suggestion: Inertia in 401(k) Participation and Savings Behavior. *The Quarterly Journal of Economics*, 116(4), 1149-1187. Hentet fra: <http://www.jstor.org/stable/2696456>
- Maximova-Mentzoni, T. & Frøyland, K. (2016). Oppfølging av ungdom i NAV. (AFI-rapport 1/2016). Hentet fra http://www.hioa.no/content/download/122647/3112493/file/R2016_01a_Tipshefte_Oppfølging_av_ungdom_i_NAV.pdf
- Midtbøen, A. H. & Rogstad, J. (2012). *Diskrimineringens omfang og årsaker: Etniske minoriteters tilgang til norsk arbeidsliv* (ISF rapport 1/2012). Hentet fra <https://www.imdi.no/contentassets/a5b5a2d62b424ee9aad5a718ac468a7f/rapport-2012.-diskrimineringens-omfang-og-arsaker>
- Milkman, K., Beshears, J., Choi, J. J., Laibson, D. & Madrian, B. (2011). Using implementation intentions prompts to enhance influenza vaccination rates. *PNAS*, 108(26), 10415–10420. Hentet fra <https://doi.org/10.1073/pnas.1103170108>
- Mont, O., Lehner, M. & Heiskanen, E. (2014). *Nudging - A tool for sustainable behaviour?* <https://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer6400/978-91-620-6643-7.pdf?pid=14232>
- Morisano, D., Jacob B. Hirsh, Jordan B. Peterson, Robert O. Pihl, Bruce M. Shore (2010). Setting, elaborating, and reflecting on personal goals improves academic performance. *Journal of Applied Psychology*, 95(2): 255-264. doi: 10.1037/a0018478
- NAV. (2016). *Organisering av NAV-kontoret*. Hentet fra <https://www.nav.no/no/NAV+og+samfunn/Om+NAV/Fakta+om+NAV/organisering-av-nav-kontoret>
- NAV. (2017a). *NAV tildeler FoU-midler til åtte nye prosjekter*. Hentet fra <https://www.nav.no/no/NAV+og+samfunn/Kunnskap/FoU-midler/Nyheter/nav-tildeler-fou-midler-til-atte-nye-prosjekter>
- NAV. (2017b). *Årsrapport 2017*. Hentet fra

- <https://www.nav.no/no/NAV+og+samfunn/Om+NAV/årsrapport>
- NAV. (2017c). *Organisering av NAV*. Hentet fra <https://www.nav.no/no/NAV+og+samfunn/Om+NAV/Fakta+om+NAV/organisering-av-nav>
- NAV. (2017d). *Vil arbeidsstyrken klare å omstille seg?* Hentet fra <https://www.nav.no/no/NAV+og+samfunn/Kunnskap/arrangementer/NAV-konferansen+2017/presentasjoner>
- NAV. (2018a). *Kva er NAV?* Hentet fra <https://www.nav.no/no/NAV+og+samfunn/Om+NAV/Fakta+om+NAV/kva-er-nav>
- NAV. (2018b). *Hovedtall om arbeidsmarkedet. Mai 2018*. Hentet fra <https://www.nav.no/no/NAV+og+samfunn/Statistikk/Arbeidssokere+og+stillinger+-+statistikk/Hovedtall+om+arbeidsmarkedet>
- NAV. (2018c). *1 700 færre ledige i mai*. Hentet fra <https://www.nav.no/no/NAV+og+samfunn/Statistikk/Arbeidssokere+og+stillinger+-+statistikk/Nyheter/1+700+færre+helt+ledige+i+mai>
- NAV. (2018d). *Helt ledige, Kjønn og alder. Januar-april 2018*. Lastet ned fra <https://www.nav.no/no/NAV+og+samfunn/Statistikk/Arbeidssokere+og+stillinger+-+statistikk/Helt+ledige>
- NAV. (2018e). *Arbeidsmarkedet nå mai 2018*. Hentet fra <https://www.nav.no/no/NAV+og+samfunn/Statistikk/Arbeidssokere+og+stillinger+-+statistikk/Hovedtall+om+arbeidsmarkedet>
- NAV. (2018f) *Helt ledige*. Hentet fra <https://www.nav.no/no/NAV+og+samfunn/Statistikk/Arbeidssokere+og+stillinger+-+statistikk/Helt+ledige>
- NAV. (2018g). *Helt ledige. Alder og kjønn. 1988-2017*. Lastet ned fra <https://www.nav.no/no/NAV+og+samfunn/Statistikk/Arbeidssokere+og+stillinger+-+statistikk/Helt+ledige>
- NAV. (2018h). *Rundskriv*. Hentet fra <https://www.nav.no/rettskildene/Rundskriv/11-4-alder>
- NAV. (2018i) *Helt ledige. Innvandrerbakgrunn. Januar-april 2018*. Hentet fra <https://www.nav.no/no/NAV+og+samfunn/Statistikk/Arbeidssokere+og+stillinger+-+statistikk/Helt+ledige>
- NAV. (2018j). *Helt ledige. Yrke og utdanningsbakgrunn. Januar-april 2018* Lastet ned fra <https://www.nav.no/no/NAV+og+samfunn/Statistikk/Arbeidssokere+og+stillinger+-+statistikk/Helt+ledige>
- NTB. (2016). *Høy ledighet koster Norge milliarder*. Hentet fra <http://www.hegnar.no/Nyheter/Naeringsliv/2016/06/Hoey-ledighet-koster-Norge-milliarder>

- O'Donoghue, T. & Rabin, M. (1999). Doing It Now or Later. *American Economic Review*, 89(1), 103-124 Hentet fra <http://web.a.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=2&sid=30658347-54c8-44a1-a40d-bdc07540fe2d%40sessionmgr4010>
- OECD. (2018). *Investing in Youth: Norway*. doi: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264283671-en>
- Oettingen, G. (2012). Future thought and behaviour change. *European Review of Social Psychology*, 23(1), 1-63. Hentet fra <http://dx.doi.org/10.1080/10463283.2011.643698>
- Oettingen, G. & Gollwitzer, P. M. (2015). *Self-Regulation in Adolescence*. Hentet fra: https://www.socmot.uni-konstanz.de/sites/default/files/self-regulation_principles_and_tools.pdf
- Regjeringen. (2017a). *Bakgrunnen for NAV-reformen*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/tema/pensjon-trygd-og-sosiale-tjenester/nav-reformen/Bakgrunnen-for-NAV-reformen/id606533/>.
- Regjeringen. (2017b). *Slik er arbeidsledigheten i Norge*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/tema/arbeidsliv/arbeidsmarked-og-syssetning/innsikt/den-norske-arbeidsmarknaden/slik-er-arbeidsledigheten-i-norge/id2536083/>
- Regjeringen. (2018). *Arbeids- og velferdsetaten (NAV)*. Hentet fra https://www.regjeringen.no/no/dep/asd/org/etatstyring/underliggende-etater/arbeids_og_velferdsetaten/id1511/
- Ringdal, Kristen. (2013). *Enhet og mangfold: samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode* (3. utg). Bergen: Fagbokforlaget.
- Ringstad, V. (2013). Kognitiv psykologi og atferdsøkonomi. *Samfunnsøkonomene*, 127(7), 25- 33. Hentet fra: <https://www.samfunnsokonomene.no/content/uploads/2014/05/Samfunns%C3%B8konom-nr-7-2013.pdf>
- Samuelson, W. & Zeckhauser, R. (1988). *Status Quo Bias in Decision Making*. Hentet fra: <https://sites.hks.harvard.edu/fs/rzeckhau/status%20quo%20bias.pdf>
- Saunders, M., Lewis, P. & Thornhill, A. (2016). *Research Methods for Business Students* (7. utg.). England: Pearson Education Limited.
- SSB. (2017). *Årsaker til ulike tall på arbeidsledighet*. Hentet fra <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/arsaker-til-ulike-tall-pa-arbeidsledighet>
- SSB. (2018a). *Arbeidskraftundersøkinga*. Hentet fra <https://www.ssb.no/aku>

- SSB. (2018b). *Registrerte arbeidsledige*. Hentet fra <https://www.ssb.no/statbank/table/10540/tableViewLayout1/?rxid=aaa8e9dc-32eb-4efc-9c9d-e9199c5f6156>
- SSB.(2018c). 14 prosent av befolkningen er innvandrere. Hentet fra <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/14-prosent-av-befolkningen-er-innvandrere>
- SSB. (2018d). *Befolkningens utdanningsnivå*. Hentet fra <https://www.ssb.no/utniv/>
- SSB. (2018e) Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Hentet fra <https://www.ssb.no/innvbef>
- Strand, A. H., M. Bråthen & Grønningsæter, A. (2015). *NAV-kontorenes oppfølging av unge brukere*. (Fafo-rapport 41/2015). Hentet fra <http://www.fafo.no/images/pub/2015/20446.pdf>
- Stranden, A. L. (2018). *Yrkesfag får mye av skylden for at så mange unge faller utenfor i Norge*. Hentet fra <https://forskning.no/2018/04/ni-prosent-ungdomsarbeidsledighet-i-norge-yrkesfag-faar-mye-av-skylden>
- Svartdal, F. (2013). *locus of control*. Hentet fra https://snl.no/locus_of_control
- Thaler, R. & Sunstein, C. R. (2008). *Nudge: improving decisions about health, wealth, and happiness*. United States of America: Yale University Press.
- Thewhitehouse. (2015). *Executive Order -- Using Behavioral Science Insights to Better Serve the American People*. Hentet fra <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2015/09/15/executive-order-using-behavioral-science-insights-better-serve-american>
- Wooldridge, J. M. (2016). *Introductory Econometrics: A Modern Approach* (6 utg.). Boston: Cengage Learning.

11. Appendiks

Appendiks A – Spørreundersøkelse 1

Q.1.1 Velkommen til forskningsprosjektet: «Veien til arbeid»

Vi setter stor pris på din deltagelse i dette forskningsprosjektet, som er et samarbeid mellom NAV og Norges Handelshøyskole, og hvor vi tar sikte på å følge 1000 arbeidssøkere i Hordaland. Prosjektets formål er å få unge mennesker raskere ut i arbeid eller videre utdanning.

Hva innebærer deltakelse i studien?

Alt du trenger å gjøre er å svare på tre korte spørreskjema: ett i dag, ett om en måned og ett om seks måneder. Prosjektet vil i tillegg samle inn data fra NAV. Deltakelse i studien er frivillig, og du kan trekke deg når som helst uten begrunnelse.

Du kan vinne en premie!

For hvert spørreskjema som du svarer på, har du sjansen å vinne 5000 kr. Vinneren plukkes ut tilfeldig blant deltakerne i prosjektet, og pengene utbetales via Vipps eller til bankkonto i løpet av 14 dager.

Hva skjer med informasjonen om deg?

Forskningsprosjektet vil ivareta deltakernes personvern. Alle personopplysninger som innhentes vil avidentifiseres og bli behandlet konfidensielt. Data anonymiseres ved prosjektslutt, som er ved utgangen av år 2020, og enkeltpersoner vil ikke kunne gjenkjennes i den ferdige rapporten. Studien er anbefalt av Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste.

Spørsmål

Dersom du har spørsmål til studien, eller vil trekke deg, ta kontakt med prosjektleder Kjetil Bjorvatn på telefon 55 95 95 85 eller e-post kjetil.bjorvatn@nhh.no.

Jag har lest og forstått informasjonen ovenfor og samtykker å delta i forskningsprosjektet.

Q1.1 Jeg har lest og forstått informasjonen ovenfor og samtykker i å delta i forskningsprosjektet.

- Ja
- Nei

Q21 Vennligst begynn med å skrive ned ditt mobilnummer og epost (om du har epost) så vi har mulighet å kontakte deg hvis du vinner 5,000 kr.

Mobilnummer (åtte siffer):

Q21 Epost:

Q2.1 Er du mann eller kvinne?

- Mann
- Kvinne

Q2.2 Har du barn?

- Ja
- Nei

Q2.3 Hvilket år er du født (fire siffer)?

Q2.4 Er du født i Norge?

- Ja
- Nei

Q2.5 Er din mor eller far født utenfor Norge?

- Ja, begge er født utenfor Norge
- Ja, en av dem er født utenfor Norge
- Nei, ingen av dem er født utenfor Norge

Q2.6 Hvilken er din høyeste fullførte utdanning?

- Grunnskole
- Videregående
- Universitet/Høyskole

Q2.7 Har din mor eller far høyere utdanning enn videregående skole?

- Ja, begge har høyere utdanning
- Ja, en av dem har høyere utdanning
- Nei, ingen av dem har høyere utdanning

Q2.8 Vennligst besvare hvor enig du er i følgende påstander:

	Helt uenig	Litt uenig	Verken enig eller uenig	Litt enig	Helt enig
Jeg er en person som ofte handler impulsivt	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg synes det er vanskelig å motstå fristelser	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg pleier ofte utsette viktige beslutninger	☐	☐	☐	☐	☐
Når jeg har en plan, så følger jeg den	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg er fornøyd med livet for tiden	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg har kontroll over det som skjer i livet mitt	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg sover godt om nettene og føler meg uthvilt når jeg står opp	☐	☐	☐	☐	☐

Q3.1 Du har nå svart på noen spørsmål om deg selv. I denne avsluttende delen skal du få beskrive dine vaner, ønsker og mål for tre deler i livet ditt: døgnrytme, fysisk aktivitet, og bruk av rusmidler. Uansett hvor man er i livet, kan det være nyttig å tenke over hva man vil og hvordan man skal nå sine mål.

Q3.2 A **Døgnrytme: Vaner**

Tenk på forrige uke, mandag til søndag: hvor mange dager la du deg før midnatt og sto opp før klokken 8?

- alle syv dager
- seks dager
- fem dager
- fire dager
- tre dager
- to dager
- en dag
- null dager

Q3.3 **Døgnrytme: Mål**

Er du fornøyd med døgnrytmen din? Tenk over det, og skriv så ned ditt mål.

I løpet av en vanlig uke, mandag til søndag, er målet mitt å legge meg før midnatt og stå opp før klokken 8:

- alle syv dager
- seks dager
- fem dager
- fire dager
- tre dager
- to dager
- en dag
- null dager

Q3.4 **Trening: Vaner**

Tenk på forrige uke, mandag til søndag: hvor mange dager var du i fysisk aktivitet i mer enn 30 minutter (for eksempel i treningssenter, på tur, ballspill, etc.):

- alle syv dager
- seks dager
- fem dager
- fire dager
- tre dager
- to dager
- en dag
- null dager

Q3.5 **Trening: Mål**

Er du fornøyd med hvor mye du trener? Tenk over det, og skriv så ned ditt mål.

I løpet av en vanlig uke, mandag til søndag, er målet mitt å være i fysisk aktivitet i mer enn 30 minutter:

- alle syv dager
- seks dager
- fem dager
- fire dager
- tre dager
- to dager
- en dag
- null dager

Q3.6 **Bruk av rusmidler: Vaner**

Tenk på forrige uke, mandag til søndag: hvor mange dager var du påvirket av alkohol eller et annet rusmiddel?

- alle syv dager
- seks dager
- fem dager
- fire dager
- tre dager
- to dager
- en dag
- null dager

Q3.7 **Bruk av rusmidler: Mål**

Er du fornøyd med din bruk av rusmidler? Tenk over det, og skriv så ned ditt mål.

I løpet av en vanlig uke, mandag til søndag, vil jeg tillate meg selv å bruke rusmidler:

- alle syv dager
- seks dager
- fem dager
- fire dager
- tre dager
- to dager
- en dag
- null dager

Q 4.1 **Avslutning**

Vi har oppsummert dine mål nedenfor. Ta gjerne et skjermbilde, slik at du husker de!

Mitt mål for en vanlig uke, mandag til søndag, er å:

- Legge meg før midnatt og stå opp før klokken 8
- Være i fysisk aktivitet i mer enn 30 minutter
- Bruke rusmidler

Vi kontakter deg i løpet av 14 dager hvis du vinner 5,000 kr!

Appendiks B - Spørreundersøkelse 2

Q1.1 Takk for at du har valgt å delta i forskningsprosjektet "Veien til arbeid". Dette er det andre av totalt tre spørreskjema. Din deltakelse er svært viktig for vår forskning.

Q2.1 Del 1. Din helse

I denne delen skal du beskrive tre områder i livet ditt: døgnrytme, fysisk aktivitet, og bruk av rusmidler.

Q2.2

A. Døgnrytme

Tenk på forrige uke, mandag til søndag: hvor mange dager la du deg før midnatt og sto opp før klokken 8?

- alle syv dager
- seks dager
- fem dager
- fire dager
- tre dager
- to dager
- en dag
- null dager

Q2.3

B. Fysisk aktivitet

Tenk på forrige uke, mandag til søndag: hvor mange dager var du i fysisk aktivitet i mer enn 30 minutter (for eksempel i treningssenter, på tur, ballspill, etc.):

- alle syv dager
- seks dager
- fem dager
- fire dager
- tre dager
- to dager
- en dag
- null dager

Q2.4 C. Bruk av rusmiddel

Tenk på forrige uke, mandag til søndag: hvor mange dager drakk du alkohol eller brukte du et annet rusmiddel?

- null dager
- en dag
- to dager
- tre dager
- fire dager
- fem dager
- seks dager
- alle syv dager

Q3.1 Del 2. Dine aktiviteter

I denne delen skal du svare på spørsmål om dine jobbrelevante aktiviteter.

Q3.2 Har du deltatt på NAV aktivitet eller tiltak (slik som arbeidstrening, utdanning eller CV-kurs) i løpet av den siste måneden?

- Ja
- Nei

Q3.3 Hvor mange jobbsøknader sendte du ut i førrige uke (om du ikke husker nøyaktig, så gi et estimat)?

Q3.4 Hvor mange jobbsøknader har du sendt ut i løpet av mai måned (om du ikke husker nøyaktig, så gi et estimat)?

Q3.5 Hvor mange dager i løpet av førrige uke var du inne på en jobbsøke-portal?

- null dager
- en dag
- to dager
- tre dager
- fire dager
- fem dager
- seks dager
- syv dager

Q3.6 Hvor mange timer var du i lønnet arbeid førrige uke?

- 0 timer
- 1-10 timer
- 11-20 timer
- 21-30 timer
- 31-40 timer
- mer enn 40 timer

Q3.7 Hvor optimistisk er du på å komme i full jobb/utdanning i løpet av 2018? Svar på en skala fra 1-10, hvor 1 betyr ikke optimistisk i det hele tatt, og 10 betyr veldig optimistisk.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10

Q3.8 Hvor optimistisk er du på å komme i full jobb/utdanning i løpet av 2019? Svar på en skala fra 1-10, hvor 1 betyr ikke optimistisk i det hele tatt, og 10 betyr veldig optimistisk.

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10

Q4 Del 3. Om deg selv

Vennligst besvare hvor enig du er i følgende påstander:

	Helt uenig	Litt uenig	Verken enig eller uenig	Litt enig	Helt enig
Jeg er en person som ofte handler impulsivt	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg synes det er vanskelig å motstå fristelser	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg pleier ofte utsette viktige beslutninger	☐	☐	☐	☐	☐
Når jeg har en plan, så følger jeg den	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg er fornøyd med livet for tiden	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg har kontroll over det som skjer i livet mitt	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg sover godt om nettene og føler meg uthvilt når jeg står opp	☐	☐	☐	☐	☐

Du har nå svart på de tre hoveddelene av spørreskjemaet. Avslutningsvis ønsker vi bare å stille ett spørsmål om gevinsten på 5000 kr.

Q5

Dersom du skulle vinne, ønsker du:

- 5000 kr utbetalt om to uker (5000)
- 6000 kr utbetalt om to måneder (6000)

Appendiks C – Spørsmål til telefonintervju

A. Spørreskjema og SMS-påminnelse

1. Husker du at du fylte ut et spørreskjema i april?
 - Hvis ja, husker du hva det handlet om?
2. Husker du å ha fylt ut et spørreskjema til i mai?
 - Hvis ja, husker du hva det handlet om?
3. Husker du å ha mottatt tekstmeldinger med påminnelser fra NHH?
 - Hvis ja, hvor mange fikk du?
 - Og hva stod på dem?
4. Hvordan opplevde du SMS-påminnelsene?
 - Positivt
 - Likegyldig
 - Irriterende

B. Din situasjon

1. Jobber du nå?
 - Hvis ja, hvor mye?
 - Eller studerer du?
2. Hva *ønsker* du å jobbe med eller hva *ønsker* du å studere?
3. Hvilke konkrete planer har du for å nå ditt mål for jobb eller studier?
4. Hvor fornøyd er du med den hjelpen du får fra NAV for å nå disse målene på en skala fra 1-10, hvor 1 er lite fornøyd og 10 er veldig fornøyd?
5. Hva skulle du ønske at NAV kunne gjøre bedre for deg?
6. Hva kan du selv gjøre bedre for å komme raskere i jobb eller videre utdanning?

Alle spørsmål som begynte med «Husker du» spurte vi om de kunne utdype, slik at vi kunne vurdere om de faktisk husket.

Appendiks D

D1 - Frafallsanalyse

	(1)
	Frafall
Plan	0.030 (0.442)
Plan og påminnelse	-0.059 (0.045)
Kvinner	0.048 (0.038)
Alder	0.016** (0.006)
Barn	-0.154*** (0.047)
Født i utlandet	-0.073 (0.071)
Utdanningsnivå	0.012 (0.032)
Foreldres etnisitet	-0.006 (0.037)
Foreldres utdanning	0.003 (0.023)
Konstant ⁽¹⁾	0.243* (0.141)
Observasjoner	735
Prob>F	0.010
R ²	0.029

(1) Kontrollgruppen er satt som referansegruppe

Standardfeil presenteres i parantes.

*p < 0.01, **p < 0.05, ***p < 0.1

D2 – Arbeidsrettede handlinger

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
	Antall lønnete arbeidstimer	Er du i arbeid?	Antall sendte jobbsøknader forrige uke	Antall sendte jobbsøknader i mai	Antall dager på jobbportal	Deltatt på NAV-aktiviteter
Plan	0.224 (0.190)	0.083 (0.058)	0.381 (0.348)	-0.511 (0.910)	-0.262 (0.253)	0.020 (0.056)
Plan og påminnelse	0.417** (0.209)	0.101* (0.061)	0.528 (0.418)	-1.034 (0.875)	-0.367 (0.270)	-0.001 (0.060)
Kvinner	-0.318* (0.186)	0.022 (0.053)	0.175 (0.339)	0.153 (0.850)	0.448** (0.222)	0.076 (0.052)
Alder	-0.034 (0.030)	-0.013 (0.009)	0.007 (0.052)	0.040 (0.128)	0.129*** (0.038)	-0.020** (0.009)
Barn	0.046 (0.242)	-0.020 (0.071)	-0.740* (0.419)	-1.118 (1.116)	0.105 (0.325)	0.054 (0.067)
Født i utlandet	-0.470 (0.309)	-0.063 (0.099)	0.582 (0.907)	-0.567 (1.551)	0.686 (0.568)	0.007 (0.096)
Utdanningsnivå	0.410*** (0.140)	0.132*** (0.043)	0.378 (0.282)	1.350** (0.541)	0.273 (0.203)	-0.016 (0.043)
Foreldres etnisitet	-0.112 (0.159)	-0.022 (0.050)	0.610 (0.501)	1.389 (0.855)	-0.119 (0.294)	0.121** (0.050)
Foreldres utdanning	-0.072 (0.105)	-0.023 (0.031)	-0.675*** (0.210)	-0.806* (0.481)	-0.142 (0.132)	-0.002 (0.030)
Impulsivitet	0.002 (0.076)	0.018 (0.023)	0.103 (0.160)	-0.176 (0.341)	-0.055 (0.106)	-0.002 (0.023)
Motstå fristelser	0.024 (0.080)	-0.001 (0.026)	-0.076 (0.153)	-0.086 (0.401)	-0.216** (0.107)	0.020 (0.024)
Utsetter ting	0.030 (0.068)	0.017 (0.021)	-0.136 (0.127)	-0.312 (0.312)	-0.018 (0.088)	0.015 (0.020)
Følger planer	0.078 (0.084)	0.015 (0.025)	-0.176 (0.230)	-0.351 (0.522)	0.062 (0.109)	-0.048** (0.024)
Fornøyd med livet	0.265*** (0.085)	0.055** (0.026)	-0.250 (0.229)	-1.351*** (0.467)	-0.362*** (0.114)	0.039 (0.025)
Kontroll over livet	-0.016 (0.093)	0.003 (0.029)	-0.162 (0.287)	0.213 (0.537)	-0.015 (0.133)	0.007 (0.029)
Sover godt	0.048 (0.068)	0.003 (0.021)	-0.031 (0.125)	-0.109 (0.337)	0.082 (0.085)	0.009 (0.020)
Konstant ⁽¹⁾	0.055 (0.865)	0.116 (0.254)	3.266* (1.939)	8.893* (4.925)	-0.279 (1.034)	0.738*** (0.249)
Observasjoner	421	421	420	419	421	427
Prob>F	0.001	0.010	0.016	0.018	0.000	0.000
R ²	0.093	0.065	0.108	0.090	0.145	0.088

(1) Kontrollgruppen er satt som referansegruppe

Standardfeil presenteres i parentes.

*p < 0.01, **p < 0.05, ***p < 0.1

D3 – Vaner

	(1)	(2)	(3)
	Fysisk aktivitet forrige uke	Døgnrytme forrige uke	Bruk av rusmidler forrige uke
Plan	-0.133 (0.246)	0.157 (0.251)	0.080 (0.145)
Plan og påminnelse	-0.186 (0.262)	-0.329 (0.266)	0.006 (0.147)
Kvinner	0.180 (0.216)	0.267 (0.221)	-0.226* (0.130)
Alder	0.037 (0.036)	0.112*** (0.040)	0.004 (0.023)
Barn	-0.082 (0.275)	0.994*** (0.285)	-0.159 (0.133)
Født i utlandet	-0.877** (0.442)	-0.180 (0.543)	-0.048 (0.366)
Utdanningsnivå	-0.049 (0.182)	0.020 (0.190)	0.090 (0.123)
Foreldres etnisitet	0.395* (0.234)	0.047 (0.281)	-0.206 (0.185)
Foreldres utdanning	0.241** (0.122)	-0.166 (0.131)	0.102 (0.076)
Impulsivitet	0.057 (0.097)	-0.113 (0.104)	0.034 (0.056)
Motstå fristelser	-0.115 (0.103)	-0.063 (0.106)	0.117* (0.060)
Utsetter ting	-0.187** (0.086)	-0.223*** (0.086)	-0.003 (0.049)
Følger planer	0.091 (0.107)	0.167 (0.115)	-0.131* (0.070)
Fornøyd med livet	0.020 (0.107)	0.175 (0.108)	0.006 (0.063)
Kontroll over livet	0.102 (0.119)	0.070 (0.122)	-0.065 (0.075)
Sover godt	0.099 (0.086)	0.196** (0.082)	-0.087* (0.045)
Konstant ⁽¹⁾	2.570** (1.008)	-0.001 (1.048)	1.246** (0.632)
Observasjoner	430	432	429
Prob>F	0.045	0.000	0.000
R ²	0.063	0.222	0.118

(1) Kontrollgruppen er satt som referansegruppe

Standardfeil presenteres i parentes.

*p < 0.01, **p < 0.05, ***p < 0.1

D4 – Holdninger

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	Jeg er impulsiv	Det er vanskelig å motstå fristelser	Jeg pleier å utsette ting	Følger planer	Jeg har kontroll over livet mitt
Plan	0.202* (0.121)	0.127 (0.116)	0.287** (0.115)	-0.048 (0.104)	-0.078 (0.117)
Plan og påminnelse	0.217* (0.126)	0.149 (0.125)	0.068 (0.122)	0.053 (0.110)	0.138 (0.131)
Kvinner	-0.130 (0.102)	-0.181* (0.103)	0.008 (0.102)	0.048 (0.098)	0.088 (0.108)
Alder	-0.007 (0.018)	-0.001 (0.019)	-0.003 (0.020)	0.009 (0.018)	-0.020 (0.020)
Barn	0.028 (0.144)	0.003 (0.135)	-0.232 (0.142)	0.018 (0.130)	0.001 (0.146)
Født i utlandet	-0.121 (0.251)	-0.072 (0.243)	-0.147 (0.225)	0.230 (0.217)	0.306 (0.210)
Utdanningsnivå	-0.065 (0.089)	-0.012 (0.090)	-0.028 (0.092)	0.097 (0.092)	0.193* (0.104)
Foreldres etnisitet	0.003 (0.127)	-0.116 (0.121)	0.091 (0.107)	0.011 (0.110)	-0.108 (0.109)
Foreldres utdanning	-0.107 (0.065)	-0.033 (0.059)	0.034 (0.059)	-0.106* (0.056)	-0.047 (0.065)
Impulsivitet	0.476*** (0.048)	0.075 (0.050)	-0.012 (0.053)	0.031 (0.046)	-0.041 (0.050)
Motstå fristelser	0.073 (0.055)	0.449*** (0.057)	0.103* (0.056)	-0.071 (0.045)	-0.011 (0.056)
Utsetter ting	0.012 (0.044)	0.073 (0.044)	0.551*** (0.048)	-0.102** (0.041)	0.042 (0.045)
Følger planer	0.007 (0.063)	-0.004 (0.054)	-0.069 (0.054)	0.333*** (0.060)	0.043 (0.056)
Fornøyd med livet	0.050 (0.055)	0.017 (0.052)	0.014 (0.053)	0.035 (0.057)	0.115** (0.055)
Kontroll over livet	-0.071 (0.065)	-0.110** (0.055)	-0.065 (0.064)	-0.017 (0.065)	0.439*** (0.065)
Sover godt	-0.022 (0.042)	0.009 (0.039)	-0.033 (0.039)	0.039 (0.040)	0.065 (0.043)
Konstant ⁽¹⁾	1.819*** (0.509)	1.552*** (0.506)	1.582*** (0.599)	2.412*** (0.513)	1.393*** (0.523)
Observasjoner	416	416	416	416	416
Prob>F	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
R ²	0.288	0.313	0.432	0.247	0.350

(1) Kontrollgruppen er satt som referansegruppe

Standardfeil presenteres i parantes.

*p < 0.01, **p < 0.05, ***p < 0.1

D5 – Tilfredshet

	(1)	(2)	(3)	(4)
	Jeg er fornøyd med livet	Sover godt om natten	Optimisme for å få jobb i 2018	Optimisme for å få jobb i 2019
Plan	-0.031 (0.118)	-0.178 (0.135)	0.037 (0.311)	-0.073 (0.263)
Plan og påminnelse	0.065 (0.129)	-0.027 (0.138)	0.026 (0.345)	-0.003 (0.290)
Kvinner	0.004 (0.110)	-0.091 (0.119)	-0.022 (0.283)	0.203 (0.245)
Alder	-0.015 (0.02)	0.030 (0.021)	-0.081* (0.048)	0.100** (0.041)
Barn	0.129 (0.148)	-0.186 (0.156)	-0.383 (0.408)	-0.196 (0.343)
Født i utlandet	-0.058 (0.234)	-0.102 (0.263)	-0.844 (0.708)	-1.031 (0.705)
Utdanningsnivå	0.147 (0.102)	0.230** (0.098)	0.724*** (0.257)	0.832*** (0.219)
Foreldres etnisitet	-0.032 (0.120)	0.066 (0.131)	-0.025 (0.358)	0.022 (0.362)
Foreldres utdanning	-0.091 (0.066)	-0.001 (0.066)	-0.049 (0.165)	-0.093 (0.147)
Impulsivitet	-0.023 (0.051)	0.021 (0.052)	0.276** (0.134)	0.407*** (0.119)
Motstå fristelser	0.026 (0.055)	-0.113** (0.055)	-0.134 (0.140)	-0.137 (0.120)
Utsetter ting	0.002 (0.042)	-0.032 (0.045)	-0.186 (0.120)	-0.041 (0.102)
Følger planer	0.042 (0.059)	0.026 (0.064)	0.020 (0.145)	0.081 (0.123)
Fornøyd med livet	0.471*** (0.053)	0.081 (0.058)	-0.026 (0.137)	-0.109 (0.122)
Kontroll over livet	0.155** (0.062)	0.070 (0.068)	0.433*** (0.164)	0.390*** (0.148)
Sover godt	0.040 (0.044)	0.490*** (0.047)	0.111 (0.109)	0.067 (0.101)
Konstant ⁽¹⁾	1.191** (0.526)	0.259 (0.529)	6.866*** (1.532)	7.481*** (1.283)
Observasjoner	416	416	421	421
Prob>F	0.000	0.000	0.000	0.000
R ²	0.385	0.403	0.108	0.130

(1) Kontrollgruppen er satt som referansegruppe

Standardfeil presenteres i parentes.

*p < 0.01, **p < 0.05, ***p < 0.1

D6 – Purring og Pengepreferanse

	(1)	(2)
	Svart uten purring	5000 eller 6000 kr
Plan	-0.053 (0.056)	-0.004 (0.056)
Plan og påminnelse	0.120* (0.063)	0.043 (0.062)
Kvinner	-0.065 (0.052)	0.059 (0.051)
Alder	-0.009 (0.009)	-0.017* (0.009)
Barn	0.008 (0.068)	0.016 (0.066)
Født i utlandet	0.174 (0.107)	-0.012 (0.109)
Utdanningsnivå	0.007 (0.043)	0.236*** (0.043)
Foreldres etnisitet	-0.004 (0.053)	-0.028 (0.056)
Foreldres utdanning	-0.031 (0.031)	0.072** (0.031)
Impulsivitet	-0.012 (0.023)	-0.053** (0.023)
Motstå fristelser	0.037 (0.025)	-0.021 (0.025)
Utsetter ting	-0.022 (0.021)	0.066*** (0.019)
Følger planer	0.024 (0.025)	-0.005 (0.024)
Fornøyd med livet	0.028 (0.026)	-0.004 (0.026)
Kontroll over livet	0.039 (0.029)	0.036 (0.030)
Sover godt	-0.018 (0.020)	-0.010 (0.020)
Konstant ⁽¹⁾	0.381 (0.259)	0.365 (0.245)
Observasjoner	416	416
Prob>F	0.001	0.000
R ²	0.077	0.139

(1) Kontrollgruppen er satt som referansegruppe

Standardfeil presenteres i parentes.

*p < 0.01, **p < 0.05, ***p < 0.1

Vi konstruerte en dummyvariabel som tar verdien 1 dersom respondenten svarte på spørreundersøkelse 2 uten purring, og 0 ellers. Pengepreferanser er en dummyvariabel som tar verdien 1 dersom respondenten har valgt kr 6000, og verdien 0 ellers.

D7 – Interaksjonseffekter kjønn

Tabellen under illustrerer nuddgenes påvirkning på menn og kvinner. Vi har benyttet to interaksjonsvariabler, bestående av kvinner i henholdsvis behandlingsgruppe 1 og 2, for å undersøke om nuddene har hatt ulik påvirkning på kvinner og menn. Interaksjonsvariablene *nudge1*kvinner* og *nudge2*kvinner* vil fange opp tilleggs effektene ved å inneha kombinasjonen kvinne og ha mottatt henholdsvis *nudge1* og *nudge2*.

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	
	Antall		Antall		Dager på		Fysisk		Optimisme	
	lønede arbeidstimer	Var i arbeid forrige uke	sende jobbsøkna der	jobbportal	Døgnrytme	aktivitet	Bruk av rusmidler	for jobb i 2018	Optimisme for jobb i 2019	
Nudge1	0.256 (0.288)	0.146* (0.081)	0.626 (0.545)	-0.348 (0.344)	0.155 (0.396)	-0.580 (0.354)	0.012 (0.231)	-0.283 (0.459)	-0.206 (0.396)	
Nudge2	0.729** (0.320)	0.178** (0.083)	-0.237 (0.488)	-0.931*** (0.339)	-0.330 (0.403)	-0.284 (0.361)	-0.036 (0.235)	-0.115 (0.483)	-0.079 (0.413)	
Kvinner	-0.097 (0.294)	0.117 (0.088)	-0.125 (0.476)	0.026 (0.391)	0.264 (0.378)	-0.219 (0.384)	-0.304 (0.204)	-0.349 (0.471)	0.057 (0.385)	
Nudge1*Kvinner	-0.080 (0.387)	-0.128 (0.117)	-0.434 (0.701)	0.202 (0.501)	0.006 (0.509)	0.887* (0.509)	0.138 (0.277)	0.635 (0.619)	0.264 (0.515)	
Nudge2*Kvinner	-0.633 (0.428)	-0.157 (0.124)	1.527* (0.834)	1.145** (0.530)	0.002 (0.519)	0.226 (0.522)	0.087 (0.286)	0.301 (0.670)	0.159 (0.555)	
Bakgrunnsvariabler	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA	
Holdningsvariabler	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA	
Konstant ⁽¹⁾	-0.127 (0.874)	0.063 (0.255)	3.653** (1.859)	0.055 (1.061)	0.000 (1.071)	2.719*** (0.102)	1.281** (0.641)	6.994*** (1.515)	7.544*** (1.273)	
Observasjoner	421	421	420	421	432	430	429	421	421	
Prob>F	0.001	0.009	0.022	0.000	0.000	0.032	0.000	0.000	0.000	
R ²	0.099	0.069	0.123	0.156	0.222	0.072	0.119	0.110	0.131	
Nudge1+N1*kvinne	0.175 (0.254)	0.018 (0.084)	0.192 (0.439)	-0.146 (0.367)	0.161 (0.315)	0.308 (0.352)	0.149 (0.164)	0.186 (0.480)	0.058 (0.338)	
Nudge2+N2*kvinne	0.096 (0.274)	0.020 (0.090)	1.290* (0.673)	0.215 (0.414)	-0.328 (0.337)	-0.058 (0.378)	0.051 (0.169)	0.285 (0.437)	0.081 (0.390)	

(1) Kontrollgruppen er sat som referansegruppe
Standardfeil i parentes; hvor *p<0,10, **p<0,05, ***p<0,01.

D8 – Interaksjonseffekter etnisitet

Tabellen under presenterer påvirkningen nudgene har hatt på personer med utenlandsk bakgrunn og norskfødte. Vi benytter oss av to interaksjonsvariabler bestående av de med utenlandsk bakgrunn som har mottatt nudge i form av plan eller plan og påminnelse, kalt *Nudge1*Født utenlands* og *Nudge2*Født utenlands*. Variablene *Nudge1* og *Nudge2* representerer norskfødte i behandlingsgruppe 1 og 2. *Født utenlands* inkluderer personer med utenlandsk bakgrunn i kontrollgruppen og referansegruppen er norskfødte som ikke har mottatt nudge.

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
	Antall lønnete arbeidstimer	Var i arbeid forrige uke	Antall sendte jobbsøknader	Dager på jobbportal	Døgnrytme	Fysisk aktivitet	Bruk av rusmidler	Optimisme for jobb i 2018	Optimisme for jobb i 2019
Nudge 1	0,086 (0,221)	0,052 (0,064)	0,208 (0,374)	-0,509* (0,272)	0,210 (0,272)	0,004 (0,276)	0,014 (0,162)	0,002 (0,354)	-0,060 (0,282)
Nudge 2	0,326 (0,237)	0,098 (0,068)	0,401 (0,393)	-0,420 (0,295)	-0,394 (0,287)	-0,047 (0,289)	-0,011 (0,175)	0,022 (0,379)	-0,020 (0,312)
Født utenlands	-0,921** (0,367)	-0,125 (0,141)	-0,015 (1,139)	0,131 (0,764)	-0,220 (0,730)	-0,318 (0,637)	-0,210 (0,382)	-0,913 (0,808)	-1,047 (0,852)
Nudge1*Født utenlands	0,771* (0,433)	0,168 (0,155)	0,969 (1,085)	1,347* (0,692)	-0,257 (0,719)	-0,775 (0,673)	0,361 (0,294)	0,190 (0,856)	-0,066 (0,725)
Nudge2*Født utenlands	0,512 (0,517)	0,024 (0,164)	0,717 (1,500)	0,317 (0,712)	0,308 (0,754)	-0,746 (0,687)	0,103 (0,277)	0,021 (0,899)	0,090 (0,835)
Bakgrunnsvariabler	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA
Holdningsvariabler	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA
Konstant ⁽¹⁾	-0,067 (0,857)	0,089 (0,253)	3,114 (1,947)	-0,494 (1,040)	0,093 (1,059)	2,664*** (1,006)	1,179* (0,619)	6,835*** (1,408)	7,492*** (1,302)
Observasjoner	421	421	420	421	432	430	429	421	421
Prob>F	0,000	0,012	0,020	0,000	0,000	0,048	0,000	0,000	0,000
R ²	0,098	0,068	0,110	0,155	0,224	0,067	0,121	0,108	0,131
Nudge1+N1*Født utenlands	0,857** (0,362)	0,220 (0,140)	1,177 (0,239)	0,838 (0,639)	-0,047 (0,662)	-0,771 (0,601)	0,374 (0,258)	0,192 (0,771)	-0,126 (0,673)
Nudge2+N2*Født utenlands	0,838* (0,455)	0,121 (0,147)	1,118 (1,454)	-0,104 (0,652)	-0,086 (0,696)	-0,793 (0,621)	0,092 (0,216)	0,044 (0,813)	0,070 (0,773)

(1) Kontrollgruppen er satt som referansegruppe
Standardfeil i parentes, hvor *p<0,10, **p<0,05, ***p<0,01.

D9 – Interaksjonseffekter utdanningsnivå

Tabellen under fremstiller påvirkningen nudge har hatt på respondenter med grunnskoleutdanning og høyere utdanning. Vi benytter oss av to interaksjonsvariabler bestående av de med grunnskole som har fått de ulike nudgene, herunder *nudge1*grunnskole* og *nudge2*grunnskole*. Respondenter med høyere utdanning som har mottatt nudge i form av plan eller plan og påminnelse representerer nudge 1 og nudge 2 i tabellen. Respondenter som har grunnskole som høyeste utdanning og ikke har mottatt nudge representerer grunnskole i tabellen. Videre er referansegruppen i denne sammenheng de som ikke har mottatt nudge med høyere utdanning.

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
	Antall lønnete arbeidstimer	Vari arbeid forrige uke	Antall sendte jobbsøknader	Dager på jobbportal	Døgnrytme	Fysisk aktivitet	Bruk av rusmidler	Optimisme for jobb i 2018	Optimisme for jobb i 2019
Nudge1	0.260 (0.213)	0.065 (0.065)	0.518 (0.406)	-0.294 (0.285)	0.343 (0.279)	-0.175 (0.267)	0.034 (0.153)	0.044 (0.333)	0.041 (0.286)
Nudge2	0.402* (0.244)	0.064 (0.070)	0.546 (0.472)	-0.230 (0.313)	-0.136 (0.298)	-0.255 (0.294)	-0.009 (0.161)	-0.134 (0.366)	0.082 (0.309)
Grunnskole	-0.346 (0.376)	-0.235** (0.100)	-0.176 (0.479)	-0.225 (0.470)	0.832* (0.483)	-0.302 (0.575)	0.015 (0.347)	-1.550** (0.672)	-0.865* (0.495)
Nudge1*Grunnskole	-0.283 (0.466)	0.094 (0.146)	-0.907 (0.613)	0.221 (0.660)	-1.167* (0.655)	0.275 (0.696)	0.260 (0.459)	-0.097 (0.899)	-0.756 (0.781)
Nudge2*Grunnskole	0.053 (0.510)	0.202 (0.149)	-0.123 (0.894)	-0.664 (0.669)	-1.122* (0.655)	0.426 (0.677)	0.017 (0.398)	1.006 (1.004)	-0.373 (0.819)
Bakgrunnsvariabler	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA
Holdingsvariabler	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA
Konstant ⁽¹⁾	0.347 (0.918)	0.228 (0.271)	3.567* (2.044)	0.086 (1.068)	-0.169 (1.091)	2.645** (1.056)	1.177* (0.654)	7.848*** (1.543)	8.412*** (1.291)
Observasjoner	421	421	420	421	432	430	429	421	421
Prob>F	0.002	0.041	0.011	0.000	0.000	0.074	0.000	0.000	0.000
R ²	0.085	0.057	0.109	0.148	0.229	0.064	0.119	0.118	0.132
Nudge1+N1*Grunnskole	-0.023 (0.414)	0.158 (0.132)	-0.390 (0.459)	-0.072 (0.587)	-0.825 (0.567)	0.100 (0.643)	0.295 (0.434)	-0.052 (0.836)	-0.715 (0.719)
Nudge2+N2*Grunnskole	0.454 (0.441)	0.266** (0.130)	0.422 (0.772)	-0.894 (0.576)	-1.258** (0.583)	0.171 (0.612)	0.008 (0.370)	0.873 (0.932)	-0.291 (0.756)

(1) Kontrollgruppen er satt som referansegruppe
Standardfeil i parentes, hvor *p<0,10, **p<0,05, ***p<0,01.

D10 - Fornøyd med livet på bakgrunn av arbeidssituasjon

(1)

	Fornøyd med livet
Er i arbeid	0.329*** (0.106)
Plan	-0.058 (0.116)
Plan og påminnelse	0.029 (0.128)
Kvinner	-0.004 (0.108)
Alder	-0.011 (0.020)
Barn	0.134 (0.148)
Født i utlandet	-0.046 (0.236)
Utdanningsnivå	0.105 (0.102)
Foreldres etnisitet	-0.023 (0.121)
Foreldres utdanning	-0.084 (0.065)
Impulsivitet	-0.029 (0.051)
Motstå fristelser	0.026 (0.055)
Utsetter ting	-0.004 (0.042)
Følger planer	0.037 (0.057)
Fornøyd med livet	0.452*** (0.054)
Kontroll over livet	0.154** (0.063)
Sover godt	0.038 (0.044)
Konstant ⁽¹⁾	1.160** (0.517)
Observasjoner	416
Prob>F	0.000
R ²	0.400

(1) Kontrollgruppen er satt som referansegruppe
Standardfeil presenteres i parantes.

*p < 0.01, **p < 0.05, ***p < 0.1